

NÁRODNÍ PROGRAM REFOREM České republiky

1 Úvod	9
2 Makroekonomický kontext Národního programu reforem	10
3 Strukturální reformy	12
3.1 Fiskální a daňová politika	12
3.1.1 Daňová politika	12
3.1.2 Rozpočtový rámec	13
3.1.3 Dlouhodobá udržitelnost veřejných financí	13
3.2 Bydlení	15
3.3 Trh práce, sociální politika a vzdělávání	19
3.3.1 Trh práce a politika zaměstnanosti	19
3.3.2 Sociální politika	26
3.3.3 Vzdělávání	29
3.4 Konkurenceschopnost: investice, podnikatelské prostředí a veřejná správa	33
3.4.1 Investiční politika	33
3.4.2 Podnikatelské prostředí a vnitřní trh	36
3.4.3 Regionální dimenze	39
3.4.4 Kvalita veřejné správy	40
3.4.5 Digitální agenda a eGovernment	44
3.5 Sektorové politiky	49
3.5.1 Výzkum, vývoj a inovace	49
3.5.2 Dopravní infrastruktura	52
3.5.3 Změna klimatu, životní prostředí, zemědělství, energetika a suroviny	55
4. Pokrok v plnění národních cílů v rámci strategie Evropa 2020	61
4.1 Zaměstnanost	61
4.2 Chudoba a sociální vyloučení	63
4.3 Vzdělávání	65
4.4 Výzkum, vývoj a inovace	67
4.5 Klimaticko-energetická politika	67
5. Evropské strukturální a investiční fondy	69
5.1 Provázanost ESIF se Specifickými doporučeními Rady EU	69
5.2 Provázanost ESIF s národními cíli v rámci strategie Evropa 2020	70
Příloha 1	72

Seznam zkratek

AGS	Roční analýza růstu
APZ	Aktivní politika zaměstnanosti
ASEK	Státní energetická koncepce
ATAD	Směrnice EU proti vyhýbání se daňovým povinnostem
AV	Akademie věd ČR
CLLD	Komunitně vedený místní rozvoj
CNG	Stlačený zemní plyn
CR	Cestovní ruch
CSR	Specifická doporučení Rady EU
ČEB	Česká exportní banka
ČMZRB	Českomoravská záruční a rozvojová banka, a.s.
ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
ČRA	Česká rozvojová agentura
ČSÚ	Český statistický úřad
ČŠI	Česká školní inspekce
ČTÚ	Český telekomunikační úřad
DPH	Daň z přidané hodnoty
DSM	Jednotný digitální trh v Evropě
DVB-T2	Digitální televizní vysílání – pozemní druhé generace
DVZ	Denní vyměřovací základ
ECOFIN	Rada Evropské unie pro hospodářské a finanční záležitosti
EET	Elektronická evidence tržeb
EFRR	Evropský fond pro regionální rozvoj
EFSI	Evropský fond pro strategické investice
EGAP	Exportní garanční a pojišťovací společnost
eGC	eGovernment cloud
EIA	Posuzování vlivů na životní prostředí
EIB	Evropská investiční banka
EIF	Evropský investiční fond
EK	Evropská komise
EP	Evropský parlament
EPC	Energetické služby se zárukou
ESA	Evropská kosmická agentura
ESF	Evropský sociální fond
ESIF	Evropské strukturální a investiční fondy

EU	Evropská unie
EUR	Euro (měna)
GA ČR	Grantová agentura ČR
GDPR	Obecné nařízení o ochraně osobních údajů
HDP	Hrubý domácí produkt
HK	Hospodářská komora ČR
ICT	Informační a komunikační technologie
IDRR	Informační a datové resortní rozhraní
IKČR	Informační koncepce ČR
IPRÚ	Integrovaný plán rozvoje území
IROP	Integrovaný regionální operační program
ITI	Integrované územní investice
ITS	Inteligentní dopravní systémy
JKM	Jednotná kontaktní místa
KETs	Klíčové technologie
KIC	Koncepce integrace cizinců
LNG	Zkapalněný zemní plyn
LRV	Legislativní rada vlády
LTV	Poměr výše úvěru k hodnotě (nemovitosti)
MAS	Místní akční skupina
MD	Ministerstvo dopravy
MF	Ministerstvo financí
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MPŘ	Meziresortní připomínkové řízení
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MSP	Malé a střední podniky
MSp	Ministerstvo spravedlnosti
MŠ	Mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MV	Ministerstvo vnitra
MZd	Ministerstvo zdravotnictví
MZe	Ministerstvo zemědělství
MZV	Ministerstvo zahraničních věcí
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NAČR	Národní architektura ČR
NAP A	Národní akční plán adaptace
NAP	Národní architektonický plán

NAPEE	Národní akční plán energetické účinnosti
NAR	Národní architektonický rámec
NEN	Národní elektronický nástroj
NIA	Národní bod pro identifikaci a autentizaci
NIP	Národní investiční plán
NKOD	Národní katalog otevřených dat
NNO	Nevládní neziskové organizace
NP VaVal	Národní politika výzkumu, vývoje a inovací
NPR	Národní program reforem
NPŽP	Národní program životní prostředí
NRB	Národní rozvojová banka
NSK	Národní soustava kvalifikací
NUTS	Nomenklatura územních statistických jednotek
NÚV	Národní ústav pro vzdělávání
NZIS	Národní zdravotnický informační systém
NZÚ	Nová zelená úsporám
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
OP D	Operační program Doprava
OP PIK	Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost
OP PPR	Operační program Praha – Pól růstu
OP VK	Operační program Vzdělání pro konkurenceschopnost
OP VVV	Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání
OP Z	Operační program Zaměstnanost
OP ŽP	Operační program Životní prostředí
OSN	Organizace spojených národů
OSVČ	Osoba samostatně výdělečně činná
OZE	Obnovitelné zdroje energie
OZP	Osoby se zdravotním postižením
PČR	Parlament ČR
PDS	Politika druhotných surovin ČR
PN	Psychiatrické nemocnice
PO	Prioritní osa
POPFK	Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny
PPK	Program péče o krajinu
PPM	Peněžitá pomoc v mateřství
PPP	Partnerství veřejného a soukromého sektoru
PROPED	Projekty ekonomické diplomacie
PRV	Program rozvoje venkova

PSP	Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR
PV	Předškolní vzdělávání
PVS	Portál veřejné správy
RIA	Hodnocení dopadů regulace
RIS3	Národní výzkumná a inovační strategie pro inteligentní specializaci ČR
RVIS	Rada vlády pro informační společnost
RVP	Rámcový vzdělávací program
RVVI	Rada vlády pro výzkum, vývoj a inovace
SCA	Zvláštní výbor pro zemědělství
SEA	Strategické posuzování vlivů na životní prostředí
SFF	Středoevropský fond fondů
SFRB	Státní fond rozvoje bydlení
SFŽP	Státní fond životního prostředí
SP	Svaz průmyslu a dopravy ČR
SPŽP	Státní politika životního prostředí
SRRVS	Strategický rámec rozvoje veřejné správy ČR
SŠ	Střední škola
SÚIP	Státní úřad inspekce práce
SÚPM	Společensky účelná pracovní místa
SZP	Společná zemědělská politika
ŠPZ	Školská poradenská zařízení
ŠVP	Školní vzdělávací program
TA ČR	Technologická agentura ČR
TEN-T	Transevropská dopravní síť
ÚP	Úřad práce ČR
USA	Spojené státy americké
ÚSC	Územně samosprávné celky
ÚV	Úřad vlády ČR
ÚZIS	Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR
VaV	Výzkum a vývoj
VaVaI	Výzkum, vývoj a inovace
VPP	Veřejně prospěšné práce
VŠ	Vysoká škola
VŠPS	Výběrové šetření pracovních sil
VÚPSV	Výzkumný ústav práce a sociálních věcí
VZ	Veřejné zakázky
ZŠ	Základní škola
ZZVZ	Zákon o zadávání veřejných zakázek

1 Úvod

Národní program reforem České republiky (NPR) pro rok 2019 je strategickým dokumentem vlády České republiky (ČR) v oblasti hospodářské a sociální politiky. Jeho cílem je formulace klíčových opatření vedoucích k prosperitě a udržitelnému růstu. Uvedená opatření vycházejí z programových priorit vlády a jsou provázána se strategickým rámcem ČR 2030 a dalšími koncepčními dokumenty na národní úrovni. Zohledněny jsou také hospodářské a sociální priority EU uvedené v Roční analýze růstu 2019 (AGS), které vláda ČR podporuje. NPR je společně s Konvergenčním programem ČR každoročně předkládán Evropské komisi (EK) v rámci evropského semestru, tedy koordinace hospodářských politik členských států Evropské unie (EU).

V úvodní části dokumentu je nastíněn makroekonomický kontext. Stěžejní částí je přehled strukturálních opatření, která se nacházejí v různé fázi přípravy či realizace, a návrhů, které budou na národní úrovni v nadcházejícím období dále rozpracovány. Zvláštní důraz je přitom kladen na opatření, jejichž prostřednictvím jsou naplňována Specifická doporučení Rady EU (CSR) adresovaná ČR v minulém roce, a dále také opatření v oblastech, na které upozorňuje EK ve své Zprávě o ČR z února letošního roku. Závěrečná část dokumentu hodnotí pokrok při naplňování národních cílů, které si ČR stanovila v rámci provádění cílů unijní hospodářské strategie Evropa 2020, včetně vyhodnocení příspěvku Evropských strukturálních a investičních fondů (ESIF).

Letošní ročník evropského semestru je celoevropsky významně zaměřen na oblast investic. EK prostřednictvím Zprávy o ČR 2019 ze svého pohledu popsala klíčové investiční potřeby ČR, což pro EK představuje vstup do vyjednávání s ČR o Dohodě o partnerství pro programové období 2021 – 2027. Vláda ČR zaměření evropského semestru na investice vítá. Strategický přístup k investiční politice představuje jednu z hlavních priorit Programového prohlášení vlády. Příslušná kapitola NPR 2019 popisuje priority vlády v investiční politice, mj. práce na Národním investičním plánu.

ČR již nyní dosáhla většiny z národních cílů stanovených v rámci strategie Evropa 2020. Výzvu představuje například další navyšování veřejných výdajů na vědu, výzkum a inovace.

NPR 2019 je výsledkem intenzivní meziresortní spolupráce, kterou koordinoval Úřad vlády ČR (ÚV). Do přípravy byli úzce zapojeni (prostřednictvím připomínkování i tematických diskusí u kulatých stolů) také zástupci hospodářských a sociálních partnerů, Parlamentu ČR (PČR), zástupci krajů a obcí a další aktéři z řad odborné veřejnosti.

Národní program reforem ČR pro rok 2019 byl schválen vládou dne 29.4.2019. Po seznámení se s NPR 2019 by EK měla dne 5. června zveřejnit nový návrh CSR pro jednotlivé státy. Sledování řádného plnění jednotlivých reformních kroků se vláda bude věnovat průběžně během celého roku. Na podzim tohoto roku pak vláda vyhodnotí míru naplnění stanovených opatření v pravidelné zprávě. Další aktualizace – příprava NPR 2020 – je plánována na jaro příštího roku jako součást dalšího cyklu evropského semestru.

2 Makroekonomický kontext Národního programu reforem

Česká ekonomika je v dobré kondici. V porovnání s výjimečně úspěšným rokem 2017 se ale v roce 2018 **růst české ekonomiky** mírně zpomalil. Hospodářský růst byl tažen výhradně domácí poptávkou, čistý vývoz jej naopak (vlivem zpomalení růstu vývozu a dynamického zvyšování dovozní náročných investic) tlumil. Spotřeba domácností byla podpořena vývojem na trhu práce, rostoucími příjmy domácností a vysokou úrovní spotřebitelské důvěry. Investiční aktivita výrazně akcelerovala, když ji kromě soukromých projektů podpořil také silný růst investic sektoru vládních institucí. Z odvětvového hlediska přispěla k růstu ekonomiky téměř všechna odvětví, nejvíce pak průmysl. To odpovídá jeho vyšší volatilitě v průběhu hospodářského cyklu a struktuře české ekonomiky.

Očekáváme, že se růst české ekonomiky v roce 2019 bude pohybovat kolem 2,5 %.¹ Tažen by měl být téměř výhradně domácí poptávkou, a to jak zejména soukromou spotřebou, tak i investicemi firem a veřejných institucí. Hospodářský růst ČR by měl dosahovat vyšších hodnot než hospodářský růst eurozóny, což by mělo vést k pokračujícímu zvyšování relativní ekonomické úrovně ČR. Očekávaná střednědobá tendence k posilování měnového kurzu a nadprůměrná dynamika mezd a platů by se měly odrazit ve zvýšení komparativní cenové hladiny. Z hlediska cenové konkurenceschopnosti české ekonomiky by však předpokládaný nárůst nemusel být problematický.

Od počátku roku 2017 se meziroční **růst spotřebitelských cen** pohyboval převážně v horní polovině tolerančního pásma 2 % inflačního cíle České národní banky (ČNB). V tolerančním pásmu by přitom měl setrvat i v horizontu let 2019 – 2022. Proinflačně by měly v budoucnu působit zejména zvyšování jednotkových nákladů práce a růst domácí poptávky v podmínkách kladné mezery výstupu. Opačný dopad na spotřebitelské ceny pak budou mít posilování měnového kurzu či některé netržní faktory, jako například nižší sazby daně z přidané hodnoty pro vybrané komodity.

Na **trhu práce** se ekonomická konjunktura odráží v dynamickém vývoji všech důležitých ukazatelů, což ukazuje, že se ekonomika blíží stavu plné zaměstnanosti. Zaměstnanost podle Výběrového šetření pracovních sil (VŠPS) meziročně roste již od začátku roku 2012. Sezónně očištěná míra nezaměstnanosti je od počátku roku 2016 nejnižší v celé EU, přičemž prostor pro její další pokles je značně omezený. Tuto situaci potvrzují také údaje o registrované nezaměstnanosti, v jejímž rámci se mj. snižuje počet i podíl dlouhodobě nezaměstnaných. V mnoha profesích a regionech se výrazně projevuje nesoulad mezi poptávkou po práci a její nabídkou. Nedostatek zaměstnanců sice na jednu stranu představuje bariéru pro růst produkce, na druhou stranu však přispívá k lepšímu využití pracovní síly a k růstu mezd, tedy i spotřeby domácností. Rovněž tak motivuje část firem k investicím do strojů a zařízení zvyšujících produktivitu práce; jiným firmám však mohou rostoucí mzdové náklady zužovat prostor pro tyto investice či vedou k jejich odložení.

Z krátkodobého pohledu je možné nedostatek pracovníků částečně zmírnit usnadněním podmínek pro zaměstnávání cizinců i ze zemí mimo EU, popř. zapojením tzv. odrazených osob (osoby ekonomicky neaktivní, jež jsou ale ochotny pracovat). Ze střednědobého a dlouhodobého pohledu bude z hlediska ekonomického růstu důležité zajistit, aby vzdělávací systém lépe vybavil absolventy dovednostmi potřebnými při výkonu některých profesí v kontextu digitalizace a robotizace ekonomiky. To včetně těch dovedností, které zajistí jejich budoucí flexibilitu a adaptabilitu. Na straně poptávky bude třeba modernizovat výrobní a jiné postupy, a zmírnit tak nezbytnou intenzitu zapojení pracovní síly.

Z hlediska **vnější makroekonomické rovnováhy** dosahuje běžný účet platební bilance od roku 2014 kladného salda. Přebytky bilancí zboží a služeb převyšují schodek prvotních důchodů, na něž má největší vliv odliv důchodů z přímých zahraničních investic. Mírný přebytek na běžném účtu platební bilance by měl přetrvat i v dalších letech.

S očekávaným hospodářským vývojem je spojena řada **rizik**, jež v úhrnu považujeme za výrazně vychýlená negativním směrem. Pro silně exportně orientovanou českou ekonomiku je významným rizikem nejistota související s vystoupením Spojeného království z EU. Významné vnější riziko představuje i nárůst protekcion-

¹Podle predikce MF (z dubna 2019) růst české ekonomiky v roce 2019 nepřesáhne 2,5 %. Dle prognózy EK (z února 2019) by měl růst HDP v roce 2019 dosáhnout 2,9 % a v roce 2020 klesnout na 2,7 %. Makroekonomická predikce ČNB (z února 2019) počítá pro rok 2019 rovněž s růstem 2,9 % a pro rok 2020 s 3 % růstem.

ismu, který se projevuje především v obchodních vztazích mezi Spojenými státy americkými (USA) a Čínou. Případné zvýšení existujících dovozních cel či jejich uvalení na nové druhy zboží ve vzájemném obchodu mezi USA a Čínou, resp. USA a EU, by kromě nepříznivých dopadů na objem zahraničního obchodu, a z něj plynoucích přínosů, mělo negativní vliv též na důvěru ekonomických subjektů. Vyšší nejistota by pak mohla vést k odložení některých investičních rozhodnutí. Opomenout nelze také dopad vyšších cel na ceny dováženého zboží a kupní sílu spotřebitelů. S ohledem na vysokou komplexnost mezinárodních dodavatelských řetězců však nelze vyloučit, že by dovozní cla měla řadu nezamýšlených důsledků, např. přesuny výroby do jiných států. ČR sice obchoduje převážně s ostatními státy EU, nepřímé vystavení vůči některým zemím mimo EU však není zanedbatelné.

Prostřednictvím zahraniční poptávky by ČR negativně zasáhla také případná stagnace či recese ve velkých vyspělých ekonomikách EU, přičemž riziko může představovat i jejich dynamika v letech následujících. Zprostředkovaně by českou ekonomiku mohla nepříznivě ovlivnit také případná eskalace problémů italského bankovního sektoru. Nejistotu v globálním hospodářství dále zvyšuje nestabilita některých rozvíjejících se ekonomik (Turecko, Argentina, Brazílie), zpomalování ekonomického růstu v Číně či zvýšená volatilita na akciových trzích.

Cyklický vývoj ekonomiky v kombinaci s nízkými úrokovými sazbami a faktory, jež limitují nabídku rezidenčních nemovitostí, vedl k výraznému růstu nabídkových cen bytů. Některé domácnosti by při zhoršení ekonomické situace či zvýšení tržních sazeb nemusely být schopny úvěry splácet, což by mohlo mít dopad i na finanční stabilitu. Od poloviny roku 2017 se však dynamika úvěrů na bydlení postupně snižovala v souvislosti s růstem úrokových sazeb, zpřísnováním úvěrových podmínek a dosaženou vysokou úrovní cen bytů.

3 Strukturální reformy

3.1 Fiskální a daňová politika

3.1.1 Daňová politika

ČR se i nadále zaměřuje na jednu ze svých hlavních priorit v daňové oblasti, kterou je boj proti daňovým únikům. Neméně významnou prioritou však je snižování administrativní náročnosti výběru daní, ať už v podobě projektu *Moje daně* či návrhu na paušální daň.

ČR dále v rámci **boje proti daňovým únikům** usiluje o zavedení plošného mechanismu přenesení daňové povinnosti (tzv. reverse charge), který by dále zásadně snížil zbývající úniky na DPH. Cestu k tomu otevřelo jednomyslné schválení příslušného návrhu Radou ministrů financí a hospodářství zemí EU (ECOFIN) dne 2.10.2018, k němuž došlo na základě několikaletého úsilí ČR. Plošný mechanismus se může vztahovat na veškerá zdanitelná plnění u zboží a služeb u jednotlivých transakcí nad 17 500 EUR (v přepočtu cca 450 000 Kč). 16.1.2019 zaslala ČR příslušnou žádost EK, která ji v rámci nastavených pravidel předloží ke schválení Radě EU. Po schválení žádosti bude v ČR zahájen legislativní proces, na němž bude záviset zavedení tohoto opatření, jehož účinnost se předpokládá od 1.7.2020.

V současné době je v legislativním procesu návrh, který předpokládá účinnost elektronické evidence pro zbývající část podnikatelů od roku 2020. Podnikatelé, kteří spadají do těchto fází, začnou evidovat společně v jedné vlně, která bude spuštěna šest měsíců po platnosti zákona. Jako kompenzační opatření se u vybraných služeb s vysokým podílem lidské práce a některých dalších statků navrhuje nižší sazba DPH². Pro nejmenší podnikatele je navržen zjednodušený „papírový“ systém evidence. Princip tohoto návrhu spočívá v tom, že podnikatel bude vystavovat účtenky z bloku, který dostane zdarma na finančním úřadě. Jednou za čtvrt roku pak zašle speciální formulář s údaji o výši tržeb a počtu vydaných a případně stornovaných účtenek na finanční úřad.

EK vypracovala v roce 2018 návrh směrnice na tzv. krátkodobé řešení **zdanění digitálních služeb** (DST). Tento návrh byl předložen k politické dohodě v rámci jednání Rady ECOFIN v prosinci 2018, kdy nedošlo ke schválení, ale bylo dohodnuto pokračování jednání s omezeným rozsahem působnosti směrnice zaměřeným pouze na digitální reklamu (DAT). ČR přijetí návrhu směrnice podpořila, ale ani tato podoba kompromisního textu návrhu směrnice nebyla na jednání Rady ECOFIN v březnu 2019 přijata. V současné chvíli probíhá práce na zavedení daně z digitálních služeb na národní úrovni. Unilaterální opatření by mělo vycházet z původního návrhu evropské směrnice pro zdanění digitálních služeb a bylo by uvaleno pouze na velké podnikatelské entity s celosvětovým obratem nad 750 mil. EUR.

Ministerstvo financí (MF) dále zahájilo práce na vládním návrhu zákona, díky jemuž se výrazně **zjednoduší odvodové povinnosti** a administrativní náročnost podnikání malým živnostníkům z řad osob samostatně výdělečně činných (OSVČ). Tito podnikatelé, jejichž roční příjem nepřekročí 1 mil. Kč, získají možnost se prostřednictvím jedné paušální daně zbavit povinnosti přiznávat na třech různých formulářích daň z příjmu, sociální pojistné a zdravotní pojistné. Paušální daň by mohla být placena měsíčně jedinou platbou a bude zahrnovat minimální základy pro sociální a zdravotní pojištění pro příslušný rok (tj. částky, které již nyní všichni poplatníci povinně platí) a částku reflektující daň z příjmu. Poplatníkovi, který by se pro tento jediný odvod rozhodl, by se tak výrazně snížila administrativa.³

Prioritou je i nadále **digitalizace správy daní** a prohloubení proklientského přístupu. Projekt MOJE daně (Moderní a jednoduché daně) nadále zůstává vlajkovou lodí postupné elektronizace správy daní a zásadního

² K významnému snížení DPH má dle návrhu dojít u kadeřnických a holičských služeb, oprav jízdních kol, obuvi, úprav a oprav oděvů a textilních výrobků a prodeje točeného piva, kde by mělo dojít k poklesu ze stávající sazby 21 % na 10 %. Návrh počítá také s dalším snižováním DPH v sektoru stravovacích služeb a podávání nealkoholických nápojů, která již byla snížena v souvislosti s náběhem 1. fáze elektronické evidence tržeb z 21 % na 15 %, a to rovněž na 10 %. Schváleny již byly změna sazby DPH u pozemní a vodní hromadné pravidelné dopravy cestujících z 15 % na 10 % a snížení sazby DPH na dodávky tepla a chladu také z 15 % na 10 %.

³ Odpadla by mu například povinnost podávat daňové přiznání a také by u něj zcela postrádala smysl případná daňová kontrola. Pro mnoho živnostníků by to znamenalo, že by si už nemuseli např. platit účetní služby, čímž by ročně ušetřili další prostředky.

klientského zjednodušení a vstřícného přístupu pro plátce a poplatníky. Předpokládaný termín účinnosti je stanoven na rok 2020.⁴

3.1.2 Rozpočtový rámec

Od 1.1.2018 vstoupila v účinnost ustanovení zákona č. 23/2017 Sb., o **pravidlech rozpočtové odpovědnosti**, týkající se fiskálního pravidla pro územní samosprávné celky. Na jaře 2019 dojde k prvnímu vyhodnocení plnění pravidel jak pro státní rozpočet a státní fondy, tak právě i pro místní rozpočty. Dle aktuální predikce MF se neočekává, že by došlo k porušení fiskálního pravidla strukturální bilance, splněno by mělo být i dluhové pravidlo pro územní samosprávné celky.

Dne 23.4.2019 Poslanecká sněmovna (PSP) schválila s konečnou platností vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 320/2001 Sb., o **finanční kontrole ve veřejné správě** a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění pozdějších předpisů. Návrh rozšiřuje okruh orgánů veřejné správy, které mají povinnost zavést systém finanční kontroly tak, aby pokrýval všechny instituce sektoru vládních institucí. Jeho přijetí bylo podmínkou ukončení transpozice směrnice EU o požadavcích na rozpočtové rámce členských států do právního řádu ČR. Termín nabytí účinnosti novely zákona je 1.1.2020.

Novela zákona o **rozpočtových pravidlech**⁵ jak státních, tak územních rozpočtů mění podmínky pro žadatele dotací. Dle návrhu vzniká povinnost zjistit skutečného majitele žadatele veřejné podpory, je-li žadatel právnickou osobou. Toto zjištění bude provádět poskytovatel dotace a v případě, že nebude možné na základě evidence skutečných majitelů žadatele identifikovat, nepůjde veřejnou podporu poskytnout. Požadavek na evidenci skutečných majitelů má pak provázanost s novelou zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, ve znění pozdějších předpisů⁶.

3.1.3 Dlouhodobá udržitelnost veřejných financí

ČR je aktuálně EK hodnocena (ve *Zprávě o udržitelnosti 2018*) jako země bez významných fiskálních rizik v horizontu jednoho roku i ve střednědobé perspektivě, zatímco z hlediska dlouhodobé udržitelnosti čelí střednímu riziku. Dlouhodobý indikátor udržitelnosti (S2) vzrostl oproti předchozí hodnotě o cca 2 procentní body na 4,1 % hrubého domácího produktu (HDP). Důvodem je vliv projektovaného zvýšení nákladů stárnutí (dle *Zprávy o stárnutí populace Evropské komise 2018*), proti čemuž působí dobrá výchozí rozpočtová pozice včetně nízké úrovně zadlužení. Dle analýzy dluhové udržitelnosti, která doplňuje hodnocení udržitelnosti, se ČR řadí mezi země s nízkým rizikem.

Důchodový systém

Vlivem ekonomického vývoje došlo v ČR i v roce 2018 k dalšímu významnému **zlepšení salda důchodového pojištění**. Rozdíl mezi příjmy z pojistného na důchodové pojištění a výdaji na důchody (bez výdajů na správu důchodové služby) se, zejména z důvodu akcelerující dynamiky příjmů z pojistného, která byla tažena rychlým růstem mezd a klesající nezaměstnaností, dostal do pozitivní bilance více než 20 mld. Kč. Pokračující rychlý růst mezd se však negativně odrazil ve výši poměru průměrného starobního důchodu vůči průměrné mzdě, který se snížil z 39,2 % v roce 2017 na 37,9 % v roce 2018, přestože reálná kupní síla průměrného starobního důchodu meziročně vzrostla o 2,7 %. Přijatými opatřeními – v podobě zvýšení základní výměry důchodu z 9 % na 10 % průměrné mzdy a zvýšení důchodů osob ve věku 85 let a vyšším o 1 000 Kč měsíčně – by mělo dojít k zabránění dalšího poklesu a ke stabilizaci poměru starobního důchodu vůči průměrné mzdě pro nejbližší období.

Na počátku roku 2019 byla založena **Komise pro spravedlivé důchody**, která je složena ze zástupců parlamentních politických stran, sociálních partnerů, akademické sféry a zájmových sdružení. Tato komise se bude do konce volebního období zabývat především následujícími tématy: nízké důchody žen, dřívější odchod

⁴ Jeho součástí je i zřízení portálu MOJE daně, což bude virtuální finanční úřad, který mimo jiné poplatníkům nabídne možnost předvyplněných daňových formulářů, kde budou vyplněny základní údaje poplatníka, vstupy o mzdách od zaměstnavatele či data od třetích stran, která jsou důležitá pro finální stanovení daňové povinnosti (informace od bank či penzijních fondů). Nedílnou součástí digitalizace správy daní je zefektivnění výběru daní za využití softwarových (analytických) nástrojů a řízení kontrolní činnosti s podporou výpočetní techniky s cílem snížit zátěž daňových subjektů prováděnou kontrolní činností. Informace o projektu MF jsou dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/dane/moje-dane/aktualni-informace>.

⁵ Sněmovní tisk č. 319.

⁶ Sněmovní tisk č. 318.

do důchodu u osob pracujících v náročných profesích, vdovské a vdovecké důchody a zajištění příjmů systému důchodového pojištění v budoucnu. Vláda předpokládá, že i v budoucích desetiletích bude rozhodujícím zdrojem příjmů seniorů průběžný státní systém, který je nutno průběžně parametrickými změnami modifikovat, aby reagoval na vývoj v ekonomice a ve společnosti, aniž by tyto změny zásadně oslabil roli průběžného systému financování důchodů.

V neposlední řadě bude v souladu se zákonem do poloviny roku 2019 vládě předložena *Zpráva o stavu důchodového systému ČR a o jeho předpokládaném vývoji se zřetelem na demografickou situaci ČR a na očekávaný populační a ekonomický vývoj*, která bude obsahovat zejména informaci o tom, jak by měl být stanoven důchodový věk, aby byl naplněn předpoklad čtvrtiny života stráveného v důchodu.

Výdaje na zdravotnictví

Česká zdravotní péče je při stabilním poměru **výdajů na tuto kapitolu** k HDP dlouhodobě vysoce kvalitní, na což opakovaně poukazují zprávy EU, Světové zdravotnické organizace (WHO) i Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) o českém zdravotnictví. I pro nadcházející období proto připravujeme řadu kroků k udržení kvality a zabezpečení efektivity systému.

Dle zdravotně pojistných plánů zdravotních pojišťoven by systém veřejného zdravotního pojištění v roce 2019 měl hospodařit s celkovými příjmy ve výši 324,8 mld. Kč, což činí růst o 5,9 % oproti roku 2018. Celkové výdaje se letos odhadují ve výši 321,6 mld. Kč a saldo systému by tak mělo činit přes 3 mld. Kč, které budou tvořit součást rezerv systému pro čas ekonomické krize.

Finanční prostředky budou v letošním roce rozděleny mezi jednotlivé segmenty zdravotní péče na základě **dohod mezi poskytovateli a pojišťovnami**. Mezi hlavní výdajové priority patří nárůst nákladů na příspěvek na směnnost sester a sanitářů v nemocnicích, úhrada alternativ amalgámových plomb nebo moderní centrová péče. V letošním roce také dochází k většímu zohlednění kvality poskytované péče v úhradách.

Od 1.1.2019 bylo zahájeno tzv. referenční kódování zdravotních služeb pro potřeby **CZ-DRG⁷** verze 1, současně probíhají školení ke kódování i pro nereferenční poskytovatele. V rámci referenční sítě dále proběhl druhý sběr nákladových a produkčních dat za rok 2017, na jehož základě dojde ke kultivaci klasifikačního systému CZ-DRG a příslušných metodik a následnému vydání druhé (pro rok 2019) a třetí (pro rok 2020) verze CZ-DRG ve Sdělení Českého statistického úřadu (ČSÚ). Ve druhém čtvrtletí 2019 bude vytvořen simulační nástroj, který umožní hodnocení dopadu zavedení CZ-DRG (nebo jeho části) do úhradových mechanismů na jednotlivé poskytovatele zdravotních služeb.

Významným opatřením k zajištění efektivity zdravotnického systému ČR je **připravovaná reforma primární péče**. Na Ministerstvu zdravotnictví (MZd) vznikla v únoru 2018 Pracovní skupina pro reformu primární péče, která zpracovala podrobný materiál obsahující souhrn potřebných změn v primární péči. Mezi nimi je posílení kompetencí praktických lékařů a jasné vymezení kompetencí ve vztahu k ambulantním specialistům a specialistům obecně, zajištění motivačních faktorů pro zabezpečení praxe v periferních lokalitách či zvýšení dostupnosti péče (sdružené praxe) ad. Na základě tohoto materiálu MZd vytyčí harmonogram, dle kterého budou v následujícím období realizovány jednotlivé priority.

S ohledem na **nedostatek kvalifikovaných profesionálů** v různých segmentech zdravotní péče a hrozby, které i v této oblasti představuje stárnutí populace, přijala ČR v roce 2018 řadu konkrétních opatření na podporu personální stabilizace zaměstnanců ve zdravotnictví, mezi jinými postupné navyšování odměňování ve zdravotnictví či investice do zvýšení vzdělávacích kapacit⁸, ale také např. snižování administrativní zátěže poskytovatelů zdravotní péče. Pro řešení problematiky byla na MZd v roce 2018 rovněž zřízena Pracovní skupina pro personální stabilizaci ve zdravotnictví. Resort zdravotnictví však nutně potřebuje adekvátní, koncepčně pojatý a dlouhodobě udržitelný způsob řešení se zacílením na uznání životních potřeb pracovníků, zvyšování efektivity systému a zlepšování pracovního prostředí.

⁷ Zkratka anglického termínu diagnosis-related group.

⁸ Kromě výše uvedeného došlo také v segmentu lůžkové péče k dohodě o průměrném nárůstu základních úhrad o 5 % oproti roku 2018, nárůstu platových tarifů uvedených v příloze č. 3 (zdravotničtí pracovníci vykonávající nelékařská zdravotnická povolání, sociální pracovníci a pracovníci v sociálních službách) o 7 % a platových tarifů uvedených v příloze č. 4 (lékaři a zubní lékaři) v 11. až 13. platové třídě o 7 % a ve 14. až 16. platové třídě o 2 % a investicím ve výši 7 mld. Kč na zvýšení kapacit lékařských fakult o 15 %.

V lednu 2019 bylo ustanoveno Národní centrum elektronického zdravotnictví, které tak začíná plnit roli realizátora procesu **digitalizace zdravotnictví**. Tento proces bude mít oporu také v novém zákoně⁹, jehož přijetí je plánováno v roce 2020. Postupný náběh plnohodnotné elektronické preskripce včetně plánovaných funkcionalit 2. etapy eReceptu úspěšně pokračuje, přibývá nových funkcí pro uživatele a systém je široce využíván lékaři a lékárníky i pacienty. K 31.12.2018 bylo aktivně zapojených prakticky 100 % lékařů a lékáren¹⁰. Rostoucí mírou se do péče o zdraví zapojují technologie mobilního zdravotnictví (mHealth) a telemedicína, které jsou cestou ke snížení počtu nezbytných ambulantních návštěv a hospitalizací u chronicky nemocných pacientů.

Informační systém eRecept je v roce 2019 připraven na největší chystanou změnu, kterou je dlouho očekávaný sdílený lékový záznam pacienta včetně rozvoje dalších funkcionalit, jako je např. kontrola duplicitní preskripce. **Novela zákona o léčivech**, která má sdílený lékový záznam uzákonit, nyní prochází legislativním procesem.

3.2 Bydlení

Podle údajů ČSÚ se **nabídkové ceny** bytů roku 2018 v ČR se od roku 2010 zvýšily téměř o 45 %, v Praze dokonce o více než 67 %. Byty se stávají vyhledávanou investiční komoditou, jako podnikatelské projekty jsou pronajímány přes online platformy pro soukromý turistický pronájem (např. Airbnb). K tomu přistupuje na druhé straně silný faktor nedostatečné nabídky bytové výstavby v důsledku její nízké intenzity, kde hrají roli dlouhé povoloovací procesy stavebního řízení.

V ČR přitom nadále přetrvává preference vlastního bydlení nákupem nemovitosti do vlastnictví. Podle statistik ČNB představovaly **hypoteční úvěry** na bydlení obyvatelstvu koncem roku 2018 objem více jak 1 131,4 mld. Kč, úvěry ze stavebního spoření 84,8 mld. Kč a ostatní úvěry na nemovitosti 29,6 mld. Kč. Vysoký objem nově poskytovaných úvěrů byl v posledních letech podporován jak nízkým úročením, tak růstem příjmů domácností. Vzniklo tak systémové riziko: zvyšování úroků z tohoto typu úvěrů a případné snížení příjmů, které může nastat v době ekonomického ochlazení, by tak mohlo způsobit problémy se splácením značnému počtu domácností. Úvěry na bydlení splácí zhruba pětina českých domácností. Nejčastěji jde o dvojice s dětmi. Hypotékám nebo úvěrům ze stavebního spoření se přitom nevyhýbají ani domácnosti s nízkými příjmy.

Rok 2018 byl na hypotečním trhu především ve znamení růstu sazeb a regulace ČNB, která zvýšila úrokové sazby celkem pětkrát. ČNB vydala aktualizaci doporučení k řízení rizik při omezení poskytování hypotečních úvěrů, která platí od 1.10.2018. Růst sazeb, regulace a úroveň cen bytů spolupůsobily na zastavení růstového trendu hypotečního trhu v závěru roku 2018 a jeho meziroční pokles v prvním čtvrtletí roku 2019.

Ministerstvo pro místní rozvoj (MMR) je gestorem *Koncepce politiky bydlení ČR do roku 2020* (revidované), která byla schválena v roce 2016 a podle které je základním posláním státu vytvářet stabilní prostředí posilující odpovědnost jeho občanů za sebe sama. V rámci revize byly stanoveny nové priority a k nim se váží nové úkoly s termínem plnění do roku 2020. V roce 2019 budou zahájeny práce na shromáždění podkladů pro novou koncepci bydlení pro období 2021+.

Jako reakce na aktuální vývoj na trhu s byty byla mezi MMR a Ministerstvem práce a sociálních věcí (MPSV) zahájena diskuse na téma **dostupné bydlení a možnosti jeho podpory**. Významnou úlohu při zajištění dostupnosti bydlení domácností s nízkými příjmy na trhu, při prevenci ztráty bydlení a zajištění jeho udržitelnosti mají nepojistné sociální dávky. MPSV v současnosti připravuje návrhy na parametrické změny dávek na bydlení, které směřují k zjednodušení systému, aktivizaci příjemců a jejich omezení na osoby nemajetné a fakticky užívající bydlení, poskytování jen do obyvatelných prostor a ke změně nastavení výše uznatelných nákladů na bydlení aniž by došlo k ohrožení ztrátou bydlení. Současně probíhá revize *Koncepce sociálního bydlení ČR 2015 – 2025*.

⁹ Zákon o elektronizaci zdravotnictví, bezpečném sdílení dat mezi poskytovateli zdravotních služeb a o Národním zdravotnickém informačním systému zákona o elektronizaci zdravotnictví.

¹⁰ 41 864 lékařů, 2 894 lékáren a dále 17 083 zdravotnických zařízení. Celkem bylo vystaveno 58,5 miliónu eReceptů, vydáno 56 miliónu eReceptů a 70,7 miliónu položek na eReceptu.

Programy na podporu bydlení

Stávající podpora probíhá zejména prostřednictvím programu MMR *Podpora bydlení*, který je zaměřen na výstavbu nájemních bytů sloužících k poskytování sociálního bydlení pro osoby, které mají ztížený přístup k bydlení v důsledku zvláštních potřeb vyplývajících z jejich nepříznivé sociální situace – věk, zdravotní stav nebo sociální okolnosti jejich života. Příjemcem dotace mohou být vyjmenované typy právnických osob, včetně obcí. Jedná se o dotační titul *Pečovatelský byt*, který je určen pro seniory 65+ nebo osoby se zdravotním postižením (OZP). Výše dotace až 600 tis. Kč na jeden byt. Alokace pro rok 2019 je 150 mil. Kč. Dalším dotačním titulem je *Komunitní dům seniorů*, který rozšíří nabídku sociálního nájemního bydlení pro seniory 60+ tak, aby došlo k uchování a prodloužení jejich soběstačnosti a nezávislosti a současně aby byl umožněn komunitní způsob života na principu sousedské výpomoci. Výše dotace je až 600 tis Kč na jeden byt. Alokace pro rok 2019 je 120 mil. Kč.

Podprogram *Bytové domy bez bariér* je určen pro vlastníky nebo spoluvlastníky bytových domů a společenství vlastníků jednotek na odstranění stavebních bariér při vstupu do domu a do výtahu a na výstavbu výtahů v domech se čtyřmi a více nadzemními podlažními, které jimi vybaveny nebyly. Dotace je poskytována ve výši max. 50 % nákladů na realizaci akce a dalším omezením podle účelu. Alokace pro rok 2019 je 190 mil. Kč.

Podprogram *Technická infrastruktura* cílí na podporu zasíťování obecních pozemků pro následnou výstavbu bytových a rodinných domů. Příjemcem dotace je obec. Výše dotace je 80 tis. Kč na jeden zasíťovaný pozemek, na kterém do 5 let od kolaudace podpořené technické infrastruktury musí vzniknout objekt k bydlení. Alokace pro rok 2019 je 40 mil. Kč.

Státní fond rozvoje bydlení (SFRB) podporuje bydlení následujícími programy:

Program Panel 2013+ umožní poskytovat úvěry se zvýhodněným úročením na opravy a modernizace bytových domů, a to nejen panelových, ale i cihlových. Alokace na rok 2019 je 250 mil. Kč.

Program Výstavba – formou zvýhodněných nízkouročených úvěrů umožní žadateli, mezi něž patří fyzické a právnické osoby, včetně obcí, pořizovat nájemní byty určené vymezeným skupinám osob. Jedná se o osoby ve věku 65+, zletilé osoby mladší 30 let nebo osoby s nízkými příjmy, OZP, případně osoby, které byly o bydlení připraveny živelnou pohromou. Výše úvěru může pokrýt až 90 % nákladů investice, doba splácení je až 30 let od ukončení výstavby. Úroková sazba od 0,75 % p.a.¹¹

Regenerace sídlišť je dotačně úvěrový program pro obce zaměřený na regeneraci veřejného prostoru na sídlištích. Dotace může být doplněna případným úvěrem. Alokace na rok 2019 je 100 mil. Kč.

Program Pro obce – úvěry poskytované s garantovaným úrokem po celou dobu splácení na modernizaci bytového fondu. V roce 2019 nebude otevřen.

Podpora mladých je v roce 2018 nově zavedený program na podporu pořízení nebo opravy obydlí. Tento zvýhodněný úvěr s omezenou výší v závislosti na jeho účelu je určen pro mladé do 36 let, a to jak na byt, tak na rodinný dům. Podpora formou dotace může být čerpána při narození dítěte ve výši 30 000 Kč, snížením jistiny úvěru u SFRB. Alokace na rok 2019 je 950 mil. Kč.

Vláda schválila dne 15.4.2019 **nové nařízení** umožňující finančně podpořit obce a města, které si budou chtít pořídit domy či byty na sociální bydlení. Návrh vznikl v úzké spolupráci s obcemi. Program nazvaný VÝSTAVBA sociálních a dostupných bytů bude realizován prostřednictvím SFRB, který bude poskytovatelem podpory, a obcemi jako investory a provozovateli bytů. Program umožní podpořit pořízení sociálních nájemních bytů ve vlastnictví obcí určených pro domácnosti, u kterých došlo k tržnímu selhání v oblasti bydlení, a dostupných nájemních bytů ve vlastnictví obce pro běžnou populaci v obcích s nedostatečnou infrastrukturou nájemních bytů. Program tak bude krokem jasně deklarujícím záměr státu posílit podporu nájemního bydlení v ČR. Bude možné pořizovat jak sociální byty či domy, tak dostupné domy nebo kombinovat pořizování sociálních a dostupných bytů v jednom objektu v tzv. smíšených domech. Na pořízení sociálních bytů budou poskytovány investiční dotace až do výše 100 % nákladů investice a nízkouročené úvěry s dlouhodobou splatností na pořízení dostupných bytů.

¹¹ V roce 2018 byl rozpočet na realizaci nařízení vlády č. 284/2011 Sb. 270 mil. Kč, byly uzavřeny 4 smlouvy s objemem 350 mil. Kč na výstavbu 237 nájemních bytů (a to pro seniory, zdravotně či jinak hendikepované občany a zletilé osoby do 30 let). V roce 2019 je v rozpočtu na realizaci tohoto programu vyčleněno 380 mil. Kč s možností podpořit výstavbu cca 420 bytů.

Zlepšení vymahatelnosti práva a funkčnosti bytového spoluvlastnictví

MMR ve spolupráci s Ministerstvem spravedlnosti (MŠP) připravilo **novelizaci občanského zákoníku** a zákona o převodu vlastnického práva k jednotkám a skupinovým rodinným domům některých bytových družstev.

Praktické fungování bytového spoluvlastnictví po účinnosti nového občanského zákoníku přineslo výkladové problémy. Právní úprava bytového spoluvlastnictví by měla být po provedené novelizaci ucelenější, přehlednější a vnitřně provázaná. Návrh řeší zejména otázky související se správou domu a pozemku před vznikem společenství vlastníků jednotek, otázku vzniku společenství vlastníků jednotek a právní úpravy týkající se této specifické právnické osoby a rovněž otázky, které se týkají práv a povinností vlastníka jednotky.

Navržena je změna procesu přijímání změn prohlášení, přičemž pokud jde o samotnou právní úpravu prohlášení, východiskem se stal přístup, podle kterého prohlášení sleduje existenci bytového spoluvlastnictví, ale pouze v těch věcech, které se týkají jeho předmětu. Je rovněž navrženo, aby mezi povinné náležitosti prohlášení patřil poměr výše příspěvků na správu domu a pozemku připadající na jednotku.

Další úpravy jsou vedeny snahou **zjednodušit a zrychlit vznik společenství vlastníků**, a také přesněji popsat správu domu a pozemku bez vzniku společenství vlastníků jednotek. Upravují se kompetence shromáždění a jeho rozhodovací činnost, oblast práv a povinností vlastníka jednotky, zjednodušuje se oznamovací povinnost vlastníka jednotky a mění se postup při nuceném prodeji jednotky vlastníka, který neplní své povinnosti vůči společenství vlastníků jednotek.

Byla navržena **úprava přechodu dluhů vlastníka jednotky** při převodu jednotky a řeší se problematiku předkupní právo ve vztahu k spoluvlastnickému podílu na jiné jednotce zahrnující nebytový prostor, který je příslušenstvím převáděné jednotky.

Rozšíření působnosti Státního fondu rozvoje bydlení o podporu regionálního rozvoje

MMR předložilo návrh zákona, kterým se mění zákon č. 211/2000 Sb., o Státním fondu rozvoje bydlení a některé další zákony. Cílem je rozšíření působnosti o další aktivity, které se vztahují k podpoře regionálního rozvoje a které jsou v kompetenci MMR. V návaznosti na to se navrhuje též změna názvu SFRB na Státní fond podpory investic (SFPI), který lépe vystihuje jeho rozšířené zaměření. SFPI bude mimo oblast bydlení podporovat také investice související s udržitelným rozvojem obcí, měst a regionů, bydlením a cestovním ruchem, a to v souladu s koncepcemi, strategickými dokumenty, programy a jinými dokumenty schválenými vládou.

Zároveň se také navrhuje výslovně zakotvit aplikaci zákona o finanční kontrole na postup SFPI při provádění kontroly správnosti údajů uvedených v žádostech a dodržování podmínek poskytnutí a čerpání peněžních prostředků SFPI, čímž se zajistí vyšší soulad podmiňujících parametrů jednotlivých žádostí s vyhlášenými podmínkami jednotlivých podpor.

Regulace trhu realitního zprostředkování

Návrh zákona o realitním zprostředkování a o změně zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, sleduje jako cíl zlepšení vztahů v oblasti realitního zprostředkování, které nejsou dosud upraveny právními předpisy, což by mělo přinést především vyšší ochranu klientů realitních zprostředkovatelů.

Mezi další obecnější cíle patří zejména stanovení podmínek pro poskytování realitního zprostředkování, sblížení podmínek pro poskytování realitního zprostředkování v ČR s ostatními státy EU, kde je tato činnost zpravidla upravena zvláštními zákony a pro její poskytování jsou nastavena jasná pravidla; v důsledku toho lze očekávat i zvýšení konkurenceschopnosti českých realitních zprostředkovatelů na jednotném evropském trhu.

Zákon také implementuje směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/849 ze dne 20.5.2015 o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu (AML), a to ve smyslu zvýšení požadavků na bezúhonnost podnikatelů a skutečných vlastníků právnických osob podnikajících v této oblasti.

Realitní zprostředkování bude na základě tohoto zákona přesunuto do vázaných živností, u kterých je činnost podmiňována potřebnou kvalifikací dosaženou vzděláním nebo kombinací vzdělání a praxe, případně dosažením vzdělání v oblasti profesní kvalifikace. Významným prvkem posilujícím jistotu klientů je pak ze-

jména povinné pojištění odpovědnosti realitních zprostředkovatelů za způsobenou újmu, stanovení písemné formy pro smlouvu o realitním zprostředkování, jejich povinných náležitostí a její maximální výpovědní doby, stanovení povinnosti realitního zprostředkovatele dokládat klientovi některé písemnosti (doklad o pojištění, výpis z veřejného seznamu apod.) či podrobnější úprava provize.

Stabilita finančního sektoru v kontextu hypotečních úvěrů

Osou finančního sektoru ČR je **bankovní sektor**. V současnosti vykazuje historicky nejvyšší úroveň kapitalizace, ziskovosti a likvidity i vysokou míru návratnosti (splácení) půjček. Disponuje dostatečným prostorem pro úvěrové financování. Celková výše úvěrů určená na bydlení v domácích bankách v roce 2018 výrazně vzrostla a dosáhla 1 245 mld. Kč (meziroční nárůst o 97,8 mld. Kč). Úvěry na bydlení je podle posledních dostupných dat ČSÚ z roku 2017 zatíženo 21,1 % českých domácností, vč. domácností s nižšími příjmy.

Trh s nemovitostmi z hlediska cen i transakční aktivity nadále roste a jeho potenciálně nepříznivý vývoj by zvýšil zranitelnost bankovního sektoru ČR. Vzhledem k tomu, že hypoteční úvěry představují rozhodující část portfolia domácích bank, podmínky pro roztáčení spirály mezi nimi a cenami nemovitostí pořizovaných jejich prostřednictvím nadále přetrvávají, jsou tak v současnosti nejvýznamnějším zdrojem rizika pro domácí finanční stabilitu.

Za účelem omezení souvisejících rizik proto ČNB postupně v letech 2017 a 2018 zpřísnovala **makrobezřetnostní politiku**. Od dubna 2017 platí doporučený limit výše úvěru zajištěného rezidenční nemovitostí na 90 % hodnoty nemovitosti (LTV) a celkový objem nově poskytnutých úvěrů zajištěných rezidenční nemovitostí s LTV 80 – 90 % by neměl překročit 15 %. Od října 2018 pak platí doporučený limit poměru výše dluhu a čistého příjmu žadatele o úvěr (DTI) ve výši devítinásobku a podílu dluhové služby na čistém příjmu žadatele o úvěr (DSTI) na úrovni 45 %.

Sociální bydlení

V současné době probíhá aktualizace Koncepce sociálního bydlení ČR na období 2015 – 2025, která je základním strategickým dokumentem vlády v **oblasti bytové nouze** a jejího řešení. V úvodní fázi je příprava zákona o podpoře dostupného bydlení. Tato legislativní norma by měla upravovat také oblast sociálního bydlení. První teze zákona by měly být hotovy v březnu 2020.

Zásadní a dlouhodobě neřešený problém představuje nedostupné či nekvalitní bydlení. Kvalitativně hluboce substandardní bydlení je prostřednictvím dávek na bydlení při neúměrně vysokém nájemném dotováno státem, přičemž běžný trh s byty je pro některé skupiny obyvatel uzavřen či výrazně omezen¹². Podle SLDB 2011 bylo průměrné stáří obydlených bytových domů v ČR bylo 52,4 let a rodinných domů 49,3 let. Průměrné stáří obydlených bytů bylo 46,5 roku. V porovnání s ostatními zeměmi EU má ČR spíše starší bytový fond. V porovnání s vyspělými evropskými zeměmi byly v ČR menší plochy bytů.¹³

Podle odhadů MPSV žije v ČR cca 68,5 tisíce osob bez bydlení, ztrátou bydlení je ohroženo 119 tis. lidí. Mezi nejčastější důvody vzniku **bezdomovectví** patří zadlužení (90,0 %).¹⁴ Okolo 37 % českých dětí žije v domácnostech, které trpí nějakým problémem v oblasti bydlení (nedostatečné vytápění, vlhkost a zatékání, nedostatek místa, hluk, špína a vandalismus v okolí)¹⁵. Podpora bydlení prostřednictvím dávek na bydlení dlouhodobě vykazuje klesající tendenci. V srpnu 2018 bylo vyplaceno 36,8 tisíc doplateků na bydlení ve výši 146 milionů Kč (oproti srpnu 2017, kdy bylo vyplaceno 50,4 tisíc dávek ve výši 190 milionů Kč) a 142 tisíc příspěvků na bydlení ve výši 497 milionů Kč, oproti 166 tisíc příspěvků ve výši 577 milionů Kč v srpnu 2017.¹⁶

MPSV realizuje **systémový projekt Sociální bydlení – metodická a informační podpora v oblasti sociálních agend**, jehož cílem je přenést dobrou praxi v oblasti sociálního bydlení ze zahraničí do podmínek ČR, real-

¹² ČERNÝ, Jan, JÁRA, Martin, ed.: Sociální diskriminace pod lupou: metodika identifikace diskriminačního jednání a doprovodných negativních jevů v bydlení a zaměstnávání.

Dostupné z: <https://www.clovekvtisni.cz/media/publications/76/file/1362497428-publikace-socialni-diskriminace-pod-lupou.pdf>

European Union Agency for Fundamental Rights: Housing conditions of Roma and travellers in the EU, Comparative report (2009). Dostupné z: http://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/608-ROMA-Housing-Comparative-Report_en.pdf

¹³ MMR, Odbor politiky bydlení: Vybrané údaje o bydlení 2017 (červen 2018). Dostupné z: <https://www.mmr.cz/getmedia/0c9f8e5f-3f44-48b0-9db8-ed6ac83fb41d/Vybrane-udaje-o-bydleni.pdf.aspx?ext=.pdf>

¹⁴ MPSV (2015): Vyhodnocení průzkumu řešení bezdomovectví v obcích s rozšířenou působností.

¹⁵ Median (2017): Dopady nevyhovujícího bydlení na děti.

¹⁶ Dostupné z: https://www.mpsv.cz/files/clanky/34352/Informace_o_vyplacenych_davkach_v_srpnu_2018.pdf

izovat analýzy nezbytné pro zavedení systému sociálního bydlení a ve spolupráci se šestnácti obcemi ČR připravit a pilotně odzkoušet metodiky týkající se sociální práce s klienty sociálního bydlení.¹⁷

V roce 2019 pokračuje realizace podpory sociálního bydlení prostřednictvím podpory výstavby pečovatelských bytů a komunitních domů seniorů. Stejně jako pokračování poskytování dotací z Integrovaného regionálního operačního programu (IROP) v rámci SC 2.1, v rámci něhož je na sociální bydlení z Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRR) určeno celkem 137 459 145 EUR, tedy přibližně 3,5 mld. Kč. Z vyhlášených výzev je zřejmé, že zájem obcí a nevládních neziskových organizací (NNO) vysoce převyšuje nabídku. Dosud byly předloženy projektové záměry za 4,6 mld. Kč, nebyla však dokončena jejich vyhodnocení.

Z prostředků SFRB vznikají sociální byty v rámci **stávajícího programu Výstavba**, jehož prostřednictvím lze získat zvýhodněný úvěr na výstavbu sociálních bytů pro vymezené cílové skupiny (senioři, OZP, mladí do 30 let, osoby s nízkými příjmy, osoby postižené živelní pohromou).

Dalším nástrojem bude již zmíněný Program VÝSTAVBA *sociálních a dostupných bytů*, který vláda schválila dne 15.4.2019. Sociální byty jsou podle nového programu určeny znevýhodněným domácnostem, které si z nějakých důvodů nemohou zajistit velikostně přiměřené, finančně dostupné, kvalitativně standardní a prostorově nevyložené bydlení za tržních podmínek. V sociálních bytech musí obec, jako jejich provozovatel zajistit dostupnost sociální práce. V sociálních domech a ve smíšených domech s více než 12 sociálními byty musejí být dále poskytovány domovní služby zajišťující bezpečnost a technickou i finanční udržitelnost provozu sociálních bytů. Cílem podpory pořízení dostupných bytů je doplnění chybějící infrastruktury v obcích a zajištění sociálního mixu jako prevence segregace.

3.3 Trh práce, sociální politika a vzdělávání

3.3.1 Trh práce a politika zaměstnanosti

V roce 2018 nadále pokračoval **příznivý vývoj trhu práce** charakterizovaný snižováním nezaměstnanosti, zvyšováním zaměstnanosti a růstem počtu hlášených volných pracovních míst. Podle posledních dostupných údajů EUROSTAT za rok 2018 byla míra nezaměstnanosti v ČR 1,9 %, v EU28 průměrně 6,8 %. ČR dlouhodobě vykazuje v rámci EU28 nejnižší míru nezaměstnanosti. Tento příznivý vývoj ovlivňuje dlouhodobě dobrá kondice českého hospodářství.

K 31.12.2018 se **podíl nezaměstnaných** osob snížil meziročně o 0,7 p. b. na hodnotu 3,1 %, počet uchazečů o zaměstnání klesl o 49 086 osob na počet 231 534 a souběžně vzrostl počet hlášených volných pracovních míst o 107 781 na 324 410 hlášených volných pracovních míst. Nejvíce žádanými jsou zejména profese s nižšími požadavky na kvalifikaci. Volným pracovním místům tak dominují pracovní příležitosti, u nichž zaměstnavatelé nevyžadují vyšší než základní vzdělání (2/3 pracovních nabídek). Výrazný nedostatek pracovních sil je dále sledován v řemeslných profesích a mezi specialisty.

Synergicky ke snižování nezaměstnanosti rostla **zaměstnanost**, v roce 2018 tak míra zaměstnanosti ve věkové skupině 20 – 64 let dosáhla hodnoty 79,9 %, což bylo 1,4 p. b. více než v roce 2017. Míra zaměstnanosti tedy dosáhla mnohem vyšší úrovně, než stanovuje kvantifikovaný cíl strategie Evropa 2020 (75 %).

Příznivá situace na trhu práce se projevuje nejenom v obecném poklesu nezaměstnanosti, ale rovněž v poklesu nezaměstnanosti těch osob, které jsou na trhu práce považovány za znevýhodněné. Tomu napomáhá individuální přístup služeb zaměstnanosti k osobám pohybujícím se na trhu práce, zejména k rizikovým uchazečům o zaměstnání.

V roce 2018 pokračoval nárůst míry zaměstnanosti žen, ve věkové skupině 20 – 64 let zaznamenaly ženy nárůst zaměstnanosti o 1,4 p. b. na hladinu 72,2 %. Nejvýznamnějšího nárůstu bylo však dosaženo ve věkových skupinách 35 až 39 let (o 2,7 p. b. na 77,6 %) a zejména pak u starších věkových skupin, tj. ve věku 55 – 59 let (o 2,6 p. b. na 82,6 %) a věku 60 až 64 let (o 4,1 p. b. na 33,9 %).

Zatímco u starších věkových skupin se projevuje pozdější odchod žen do ekonomické neaktivity v důsledku postupného navyšování věku odchodu do důchodu, nárůst zaměstnanosti žen ve středním věku nasvědč-

¹⁷Vybrané obce poskytují lidem v bytové nouzi část bytů ze svého bytového fondu. Zvyšují efektivitu provozu sociálního bytového fondu, zlepšují poskytování sociální práce ve vztahu k sociálnímu bydlení. Některé obce zavádí také tzv. krizové byty. Projekt se zaměřuje i na prevenci ztráty bydlení.

je zvyšujícím se možnostem zajistit soulad rodinného a pracovního života, zejména v případě matek dětí předškolního a mladšího školního věku (průměrný věk matky při narození dítěte je 30 let). Pokud jde o zkrácené pracovní úvazky, český trh práce dlouhodobě vykazuje jejich menší zastoupení. Přesto se však v posledních letech podíl zaměstnaných na kratší pracovní dobu na celkové zaměstnanosti zvyšuje. V případě žen z 8,5 % v roce 2008 na 12,3 % v roce 2018.

Aktivní politika zaměstnanosti

Aktivní politika zaměstnanosti (APZ) nejenom reaguje na aktuální potřeby trhu práce, ale má také preventivní charakter schopný podpořit transformaci české ekonomiky na ekonomiku s vyšší přidanou hodnotou schopnou integrovat na trh práce i nejvíce ohrožené skupiny osob. Proto dochází prostřednictvím zefektivnění individuálního cílení k synergickému posílení preventivní funkce nástrojů zaměřených na osoby s problematickým uplatněním na otevřeném trhu práce. Ty lze podporovat nástroji veřejně prospěšné práce (VPP)¹⁸ a společensky účelné pracovní místo (SÚPM) až po dobu 24 měsíců, zatímco standardní doba podpory činí 12 měsíců. Pilotně je u nástroje SÚPM ověřována změna stanovení výše mzdového příspěvku, a to prostřednictvím finanční spoluúčasti zaměstnavatele. Ta se snižuje se závažností znevýhodnění osoby na trhu práce, popř. s kumulací těchto znevýhodnění.

Rekvalifikace podpořené prostředky Evropského sociálního fondu (ESF) pro vzdělávání zaměstnanců realizují přímo u zaměstnavatelů. Jedná se zejména o projekt *Podpora odborného vzdělávání zaměstnanců* (POVEZ II), u něhož je zaměstnavatelům poskytován příspěvek na vzdělávání zaměstnanců a jejich mzdové náklady za dobu účasti na vzdělávání.

Pro rok 2019 připravuje MPSV **balíček zaměstnanosti** spočívající zejména v návrhu komplexní revize nástrojů a opatření APZ s cílem ji více přizpůsobit požadavkům trhu práce a podpořit transformaci ekonomiky prostřednictvím zvýšení flexibility rekvalifikací, odborného rozvoje zaměstnanců. Obsahem je i návrh nástroje řešícího očekávané dopady automatizace a kybernetizace, tj. podporu těch zaměstnanců, kteří jsou zaváděním nových technologií či výrobních postupů ohroženi ztrátou zaměstnání. V neposlední řadě půjde o legislativní zakotvení využívání predikčního systému a návazné zefektivnění rekvalifikací, aby lépe odpovídaly soudobým požadavkům trhu práce.

V roce 2019 bude rovněž schválen **nový strategický materiál** MPSV pro oblast politiky zaměstnanosti – *Strategický rámec politiky zaměstnanosti do roku 2030*, který vytýčí její základní prioritní oblasti pro následující desetiletí. Rozhodující je zejména reakce na stárnutí populace a dopady procesu digitalizace a robotizace na trh práce.

V roce 2018 došlo ke změnám v oblasti podpory **zaměstnávání OZP**. Dosavadní administrativně náročný a neflexibilní systém vymezování jednotlivých chráněných pracovních míst byl nahrazen uznáním zaměstnavatele za zaměstnavatele na chráněném trhu práce. Jedná se v podstatě o podrobný audit, který zajistí eliminaci zneužívání podpory poskytované na chráněném trhu práce. Cílem této změny je zefektivnit kontrolní a monitorovací činnost Úřadu práce (ÚP) v oblasti chráněného trhu práce.

Zároveň mají nově zaměstnavatelé povinnost předkládat ÚP roční zprávu o své činnosti v předepsané struktuře, a to z důvodu získání relevantních dat o segmentu zaměstnavatelů zaměstnávajících více než 50 % OZP z celkového počtu svých zaměstnanců. Tyto informace po svém vyhodnocení v roce 2019 budou východiskem pro rozhodování o dalším směřování systému podpory zaměstnávání OZP. Dále jsou pro rok 2019 plánovány dílčí úpravy systému podpory zaměstnávání OZP s cílem eliminace jejího zneužívání.

Příznivá situace na trhu práce se projevuje příznivě v poklesu nezaměstnanosti na trhu práce **znevýhodněných skupin osob** – tj. OZP, uchazečů o zaměstnání starších 50 let věku, mladších 25 let věku, osob pečující o dítě do 15 let věku či dlouhodobě nezaměstnaných. K nejvýraznějšímu poklesu v roce 2018 došlo u osob dlouhodobě nezaměstnaných (uchazeči o zaměstnání s evidencí delší než 12 měsíců), jejichž podíl na uchazečích o zaměstnání klesl z 33,7 % k 30.6.2018 na 26,1 % k 31.12.2018, absolutně poklesl jejich počet prakticky o 15 tisíc, přičemž významně kleslo zejména zastoupení osob s extrémně dlouhou nezaměstnaností: Podíl uchazečů o zaměstnání s délkou vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání nad 24 měsíců se

¹⁸Nástroj VPP je využíván především pro uchazeče o zaměstnání s kumulací handicapů vyžadující dlouhodobější podporu pracovního uplatnění.

snížil o 5,6 p. b., z hodnoty 23,3 % k 30.6.2018 na 17,7 % k 31.12.2018. Pokles podílu byl zaznamenán ve všech regionech ČR.

První výstupy přinesl projekt *Vyhodnocování účinnosti a efektivity realizace APZ*, který prokázal, že nástroje APZ zlepšují postavení podpořených osob na trhu práce a vedou k jejich snazší integraci na trhu práce. Pozitivních efektů je dosahováno zejména v případě dlouhodobě nezaměstnaných osob, zejména nástroj SÚPM vykazuje relativně nižší návratnost podpořených osob do nezaměstnanosti.¹⁹ VPP však vykazují daleko vyšší podíl mimořádně znevýhodněných osob mezi podpořenými osobami. V roce 2019 bude realizace projektu pokračovat, přičemž je plánováno vyhodnocení zejména rekvalifikačních kurzů.

Služby zaměstnanosti se také zaměřují na prevenci zejména dlouhodobé **nezaměstnanosti mladých** osob. V tomto kontextu lze zdůraznit roli projektů ÚP *Záruky pro mladé*. Ačkoli se tyto projekty mají zaměřovat primárně na mladé osoby ohrožené dlouhodobou nezaměstnaností, zejména tedy osoby s dosaženým nízkým vzděláním, zároveň cílí i na jejich návrat do vzdělávání.

Vedle zdrojů z ESF budou pro zajištění popsanych reformních kroků a efektivní realizace nástrojů APZ nezbytné také národní zdroje. Pro rok 2019 bylo ze státního rozpočtu uvolněno na realizaci všech nástrojů APZ prozatím 1,3 mld. Kč.

Zákon o sociálním podniku

Cílem připravovaného zákona, jehož předkladatelem je ÚV ČR a spolupředkladateli jsou MPSV a Ministerstvem průmyslu a obchodu (MPO), je podpořit podnikatelské aktivity firem, při nichž je možné zaměstnat i dlouhodobě znevýhodněné osoby na volném trhu práce. Plánovaným vedlejším dopadem má být snížení počtu dlouhodobě nezaměstnaných. Návrh zákona o sociálním podniku zejména vymezuje definici sociálního podniku a integračního sociálního podniku, správní řízení o přiznání a odnětí statusu sociálního podniku, stanovení podmínek kontroly a upravuje státní politiku rozvoje sociální ekonomiky.

Na tento zákon naváže *Strategie rozvoje sociálního podnikání*, která vymezí konkrétní benefity pro sociální podnikatele. Koordinátorem jejího zpracování bude MPSV. V podpoře sociálních podniků pokračuje také IROP v individuálních projektech i prostřednictvím integrovaných nástrojů integrované územní investice (ITI), integrované plány rozvoje území (IPRÚ) a komunitně vedeného místního rozvoje (CLLD).

Přijetí definice rodinného podniku

V souvislosti s usnesením Evropského parlamentu a Stanoviskem Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu rodinného podnikání, přijal Hospodářský výbor PSP dne 28.3.2018 usnesení č. 45, ve kterém ukládá MSp, aby ve spolupráci s MPO, MF a MMR zanalyzovalo současný stav a provedlo kroky k přijetí definice. K projednání této problematiky se také sešla pracovní skupina složená ze zástupců MSp, MF, MMR, Ministerstva zemědělství (MZe), MPO, Asociace malých a středních podniků (AMSP). Na základě provedené analýzy a závěrů pracovní skupiny bylo rozhodnuto o přijetí nelegislativního řešení, tzn. přijetí definice formou usnesení vlády. Materiál *Vymezení rodinného podniku v ČR* je nyní připraven k předložení vládě.

Účast žen na trhu práce

Potenciál českých žen na trhu práce není dostatečně využíván. I když je **míra zaměstnanosti** žen v ČR nad průměrem EU, ČR má dlouhodobě nejvyšší míru dopadu rodičovství na zaměstnanost žen. ČR je v rámci EU zemí s druhým nejvyšším rozdílem v odměňování žen a mužů, tzv. gender pay gap (21,1 % v roce 2017, průměr EU 16 %; očištěný pak činil 11 %).

V rámci projektu *22 % K ROVNOSTI* zaměřeného na snižování **rozdílů v odměňování** žen a mužů bude v nadcházejícím období vznikat *Akční plán pro oblast rovného odměňování*, kde budou navržena konkrétní opatření s cílem snížit gender pay gap. Projekt zapojuje klíčové aktéry této problematiky, jako jsou Státní úřad inspekce práce (SÚIP), Kancelář veřejné ochránkyně práv, ÚP, sociální partneři a konkrétní zaměstnavatelé ze soukromého i veřejného sektoru.

Mezi výstupy patří např. analýza *Aktuální rozdíly v odměňování žen a mužů v ČR* a jeho historického vývoje²⁰, *Mzdová/platová on-line kalkulačka na webu*, kde si každý může spočítat obvyklý plat²¹, transformace švý-

¹⁹V případě VPP je návratnost do evidence uchazečů o zaměstnání vyšší – cca 60 %.

²⁰Dostupné z: <http://www.rovnaodmena.cz/wp-content/uploads/2017/12/Aktuální-rozdíly-v-odměňování-žen-a-mužů-v-ČR.pdf>

²¹Dle vzdělání, regionu, pracovní zkušenosti a pracovního zařazení.

carského softwaru Logib do ČR a jeho pilotní ověření, který umožní organizacím nebyrokraticky a anonymně otestovat jejich platovou politiku apod.²²

ÚV pokračoval v realizaci projektu zaměřeného na naplňování *Vládní strategie pro rovnost žen a mužů v ČR* na léta 2014 – 2020. V roce 2018 proběhlo několik osvětových aktivit, včetně kulatého stolu k výměně dobré praxe mezi soukromou a veřejnou správou v oblasti podpory genderové diverzity a sladění pracovního a soukromého života.

V říjnu 2018 proběhla mezinárodní konference k nerovnému odměňování za účasti Kanceláře veřejného ochránce práv, občanského sektoru a Sociologického ústavu Akademie věd ČR (AV). V rámci konference se mj. diskutovala možnost přenositelnosti opatření na podporu platové transparentnosti z Německa a Spojeného království do českého prostředí. V návaznosti na konferenci chystá veřejná ochránkyně práv doporučení k legislativním opatřením ke snížení rozdílů v odměňování žen a mužů.

Usnesením vlády ze dne 30.5.2018 byl schválen *Standard pozice rezortních koordinátorů a koordinátorek rovnosti žen a mužů*. Jeho cílem je posílit a sjednotit uplatňování hlediska rovnosti žen a mužů v rámci jednotlivých resortů. Na ministerstvech také pokračovala realizace genderových auditů.

ÚV také nadále realizuje **osvětovou kampaň** *To je rovnost!* zaměřenou na komunikaci témat souvisejících s rovností žen a mužů směrem k široké veřejnosti.

Technologická agentura (TA ČR) se v rámci své činnosti dlouhodobě věnuje problematice **nízkého zapojení žen do výzkumu a vývoje**. Jako jeden z nástrojů zvýšení participace žen ve výzkumu a vývoji je využíván program ZÉTA, který cílí na mladé výzkumnice a výzkumníky a bonifikovány jsou projekty s genderově vyváženým řešitelským týmem.²³

Služby péče o děti

Cenově i místně dostupné a kvalitní služby péče o děti jsou jedním z významných nástrojů při udržení kontaktu se zaměstnáním v době mateřské a rodičovské dovolené a vstupu/návratu rodičů na trh práce. Zároveň dle vládních cílů i doporučení EK jsou pro ČR klíčové, jelikož jsou významným opatřením v oblasti sladění pracovního a rodinného života (tzv. work-life balance), a mají tak dopad na míru zaměstnanosti rodičů s dětmi, ale i na vývoj porodnosti.

Zákon o dětské skupině²⁴ nastavuje základní parametry služby péče také o děti od jednoho roku věku (do zahájení povinné školní docházky) na nekomerční bázi. Souběžná novela zákona o daních z příjmu zavedla daňovou uznatelnost nákladů zaměstnavatele v souvislosti s poskytováním služeb péče o děti svých zaměstnanců a slevu na dani z příjmů pro rodiče, kteří využijí služeb péče o děti v souvislosti se vstupem (návratem) na trh práce. K 31.12.2018 MPSV evidovalo 875 dětských skupin s přibližně 11 600 místy pro děti.

V rámci Operačního programu Zaměstnanost (OP Z) dále pokračuje podpora dětských skupin s upravenou stupnicí jednotkových nákladů, a to jak pro zřizování nových dětských skupin, tak pro provoz těch stávajících. MPSV rovněž pokračuje v realizaci projektu *Podpora implementace dětských skupin*, v rámci něhož je poskytováno komplexní poradenství a metodická podpora poskytovatelům dětských skupin k implementaci zákona o dětské skupině, a to až do konce roku 2020. Součástí projektu je vytvoření celorepublikové evidence dětských skupin, metodických podkladů pro rodiče i poskytovatele nebo webové komunikační platformy poskytovatelů.

Od roku 2016 dochází v rámci projektu *Podpora implementace služby péče o děti od šesti měsíců do čtyř let v tzv. mikrojeslích a pilotní ověření služby* k pilotnímu ověřování služby péče o děti v tzv. mikrojeslích určených pro děti od 6 měsíců do 4 let věku. Realizace projektu je plánována do konce roku 2020. **Mikrojesle** nabízejí péči o děti v malých skupinách do čtyř dětí a zřizuje je nejčastěji obec nebo NNO ve spolupráci s obcí. Jejich výhodou je, že je rovněž mohou zakládat samotné matky na rodičovské dovolené. V současné době je po

²² Materiály projektu jsou dostupné z: <http://www.rovnaodmena.cz/>. Na uvedené stránce bude k dispozici další studie, která obsahuje detailní analýzu faktorů, které mají vliv na odměňování žen a mužů.

²³ S programem ZÉTA se TA ČR zapojila i do mezinárodního projektu Gender Net Plus nástroje ERA NET Cofund Horizontu 2020. TA ČR podporuje genderový přístup i v rámci projektu Horizontu 2020 GEECCO, jehož cílem je podpora genderové rovnosti v technických oborech a začleňování genderové dimenze do obsahu poznatků a inovací.

²⁴ Zákon č. 247/2014 Sb., o poskytování služby péče o děti v dětské skupině (a o změně souvisejících zákonů) účinný od 29. listopadu 2014.

celé ČR evidováno 69 nových mikrojeslí s téměř 300 místy. V lednu 2019 byly vyhlášeny další výzvy z ESF, OP Z na podporu mikrojeslí. Součástí projektu je rovněž revize standardů vzdělávání osob pečujících o nejmenší děti za účelem zvýšení kvality a odbornosti poskytované služby²⁵.

V současné době je dle opatření *Koncepce rodinné politiky* připravována **novela zákona o dětské skupině**, která směřuje ke zkvalitnění poskytovaných služeb, zavedení nové služby péče o nejmenší děti ve výše uvedených mikrojeslích (legislativní ukotvení služby) a zajištění systému národního financování těchto zařízení.

Při zajištění aktuálních kapacit dětských skupin a mikrojeslí a zachování aktuální verze plánovaného financování z národních zdrojů požaduje MPSV cca 1 mld. Kč ze státního rozpočtu, jež zajistí umístění 14 500 dětí do těchto zařízení. Zaváděním dětských skupin a mikrojeslí dochází ke vzniku dalších pracovních míst pro pečující osoby.

Opatření na podporu sladování rodinného a pracovního života

Týdenní tzv. **otcovská dovolená**²⁶ jako opatření přispívá k lepší rovnováze mezi pracovním a osobním životem (tzv. work-life balance) a je důležitým signálem státu, že do péče o děti musí být otcové zapojeni již od narození dítěte. Nástup na otcovskou dovolenou je možný v období šesti týdnů ode dne narození dítěte. Výše otcovské činí 70 % redukováného denního vyměřovacího základu za kalendářní den. Za rok 2018 si o tuto dávku požádalo celkem 43 442 otců. Z dostupných údajů o počtu narozených dětí a případů výplaty dávky lze odhadovat, že otcovskou pobírá měsíčně cca 40-45 % otců.

Od 1.6.2018 je novelou zákona o nemocenském pojištění zavedena nová dávka nemocenského pojištění, **dlouhodobé ošetřovné**, které je vypláceno ve výši 60 % denního vyměřovacího základu. Zákoník práce ukládá zaměstnavateli povinnost souhlasit s nepřítomností zaměstnance v práci po dobu poskytování dlouhodobé péče (max. 90 dní) v případě, že tomu nebrání vážné provozní důvody, a povinnost zařadit zaměstnance po skončení poskytování této péče na jeho původní práci a pracoviště. Není-li to možné proto, že původní práce odpadla nebo pracoviště bylo zrušeno, je zaměstnavatel povinen zařadit zaměstnance podle pracovní smlouvy. Zavedení dlouhodobého ošetřovného nejen že finančně podporuje pečující osoby, ale zároveň i posiluje mezigenerační vazby v rámci rodiny. Nová dávka byla vyplacena v 3 239 případech (z toho 2 505 žen).

V roce 2019 MPSV pokračuje v realizaci systémového projektu *Koordinace opatření na podporu sladění pracovního a rodinného života na úrovni krajů*, jehož cílem je zlepšit koordinaci celostátních a regionálních politik v oblasti podpory rodin, a to prostřednictvím sítě krajských poradců a fungování celostátní i regionálních platform. Aktuálně je připravována žádost o prodloužení projektu o 2 roky (tj. do roku 2021) z důvodu rozšíření stávajících klíčových aktivit a rozšíření cílových skupin o zaměstnavatele.

Prorodinný balíček

MPSV aktuálně připravuje tzv. prorodinný balíček, což je soubor čtyř legislativních materiálů, které budou předloženy vládě současně s cílem zlepšit kvalitu života rodin s dětmi v ČR.

1) **Novela zákona o dětské skupině**²⁷ – Její účinnost se předpokládá k 1.1.2020, účinnost části financování dětských skupin a mikrojeslí se předpokládá k 1.1.2021.

2) **Valorizace rodičovského příspěvku** v souladu s opatřením uvedeným v Koncepci rodinné politiky. Aktuálně je připravena novela zákona o státní sociální podpoře, která navrhuje navýšení celkové částky rodičovského příspěvku na 300 000 Kč a rovněž zrušení limitu 46 hodin pro umístění dětí mladších dvou let do předškolních zařízení. Účinnost zákona je navrhována k 1.1.2020.

3) **Zálohované výživné** pro osoby, kterým náleží soudem stanovené výživné, s rozhodným příjmem v rodině do stanovené hranice (nebo alternativně bez testu příjmu). Výše výživného by byla hrazena ve výši určené soudem, nejvýše však ve výši procentního podílu částky průměrné měsíční mzdy v národním hospodářství v zákonem definovaných věkových kategoriích. Účinnost zákona je navrhována k 1.1.2021.

4) Zavedení sdíleného pracovního místa

²⁵ V rámci aktuálních výzev na podporu mikrojeslí i dětských skupin lze absolvovat zkoušku k profesní kvalifikaci Chůva a uhradit si náklady na zkoušku prostřednictvím dotace z ESF.

²⁶ Zavedena od 1. února 2018 novelou zákona o nemocenském pojištění.

²⁷ Viz výše podkapitola Služby péče o děti.

Připravovaná novela zákoníku práce předpokládá legislativní ukotvení institutu sdíleného pracovního místa jako zvláštního pracovního režimu zaměstnanců. Dle návrhu zákona bude mít zaměstnavatel možnost dohodnout se se dvěma nebo více zaměstnanci s kratší pracovní dobou a se stejným druhem práce, že si budou na sdíleném pracovním místě sami rozvrhovat pracovní dobu po vzájemné dohodě tak, aby každý z nich naplnil svou sjednanou týdenní pracovní dobu. Souhrn délky týdenní pracovní doby zaměstnanců pracujících na jednom sdíleném pracovním místě pak nesmí překročit délku stanovené týdenní pracovní doby. Účinnost zákona lze předpokládat nejdříve k 1.1.2020.

Zajištění pracovníků nedostatkových profesí ze zahraniční a integrace cizinců

V roce 2018 pokračoval v ČR pozitivní hospodářský vývoj, který potvrdil trendy zjevné již v minulých letech: Nadále rostla poptávka po pracovní síle vyvolaná ekonomickým růstem. Výrazně tak došlo k navýšení počtu hlášených volných pracovních míst, jejichž počet k 30.6.2018 přesáhl počet evidovaných uchazečů o zaměstnání.

Český trh práce se tak nachází v řadě regionů a odvětví ve stavu nedostatku volné pracovní síly z řad uchazečů o zaměstnání. Poptávka po pracovní síle je tažena zejména zvyšující se poptávkou po profesích vyžadujících střední a nižší úroveň kvalifikací, téměř u 2/3 hlášených volných pracovních míst nevyžadují zaměstnavatelé vyšší vzdělání než vzdělání základní.

Nedostatek pracovní síly vláda řeší specifickou podporou **řízené pracovní migrace** ze zahraničí. V roce 2018 vzrostl počet dlouhodobých pobytových oprávnění za účelem zaměstnání vydaných občanům třetích států nově vstupujícím na území ČR na dvojnásobek v porovnání s rokem 2017. Pobyt byl povolen více než 23 tisícům zahraničních pracovníků. Hlavní zdrojovou zemí byla Ukrajina. Z celkem 121 086 Ukrajinců na území ČR jich má přibližně 60 % volný vstup na trh práce a zbytek potřebuje pracovní oprávnění (tedy povolení k zaměstnání, modré karty nebo zaměstnanecké karty).

K 31.12.2018 se na českém trhu práce pohybovalo přes 570 tisíc cizích státních příslušníků. Z tohoto počtu je aktuálně jen necelých 15 % počtu těch, kteří ke své práci potřebují některé z pracovních oprávnění, ostatní mohou na trh práce vstupovat volně²⁸. Potvrzuje se taky dlouhodobý trend, že vývoj zahraniční zaměstnanosti za poslední roky strmě stoupá. V posledních dvou letech činil meziroční nárůst zahraničních pracovníků vždy téměř 100 tisíc zaměstnanců (na konci roku 2016 v ČR pracovalo 383 tisíc zahraničních pracovníků, ke konci roku 2017 se jednalo o 473 tisíc osob, koncem roku 2018 to bylo již uvedených 570 tisíc osob).

Pracovní migrace cizinců ze třetích států do ČR je z velké části řízena prostřednictvím migračních projektů a režimů zvláštního zacházení, které upřednostňují pracovníky českých zaměstnavatelů splňujících stanovená kritéria pro účast v těchto projektech a režimech.

V zájmu podpory příchodu **vysoce kvalifikovaných**²⁹ cizinců ze třetích států ČR fungují projekty *Fast Track* (s roční kvótou 300 osob), *Welcome Package pro investory* (s kvótou 100 osob) a Pilotní projekt: *Zvláštní postupy pro vysoce kvalifikované zaměstnance z Ukrajiny a Indie* (s kvótou 500 osob pro každý stát). Indičtí občané byli do cílové skupiny projektu nově zařazeni na podzim roku 2018.

Pro **středně a nízko kvalifikované**³⁰ cizince je určen *Režim zvláštního zacházení pro kvalifikované zaměstnance z Ukrajiny* (s roční kvótou 19 600 osob), který byl v roce 2018 v obdobné podobě pod názvem Režim ostatní státy zaveden i pro občany Srbska (s kvótou 2 000 osob), Mongolska (s kvótou 1 000 osob) a Filipín (s kvótou 1 000 osob). Zástupci zaměstnavatelů považují tato opatření za krátkodobá a nesystémová, nicméně v současné době velmi potřebná vzhledem k zachování či urychlení růstu HDP a udržení konkurenceschopnosti ČR. Od konce roku 2018 je snížen minimální počet zaměstnanců, které musí zaměstnavatel zaměstnávat, pokud chce být zařazen do Režimu Ukrajina, z 10 na 6, což pomohlo zejména nejmenším firmám, které rovněž trpí nedostatkem pracovní síly.

Na rok 2019 je plánována **revize systému projektů a režimů** s cílem zredukovat jejich rostoucí počet, **transformovat je do** podoby programů schválených vládou za účelem dosažení ekonomického přínosu pro ČR

²⁸Volný vstup na trh práce mají občané EU a cizinci ze třetích zemí, kteří mají v ČR trvalý pobyt, rodinní příslušníci cizinců ze třetích zemí s dlouhodobým pobytem za účelem sloučení rodiny, rodinní příslušníci občanů EU, uznání azylanti a žadatelé o azyl (po 6 měsících od podání žádosti) a další, podrobnější informace dostupné z: https://portal.mpsv.cz/sz/zahr_zam/zz_zamest_cizincu/zz_volny

²⁹Dle klasifikace CZ-ISCO třídy 1 – 3.

³⁰Dle klasifikace CZ-ISCO třídy 4 – 8.

a sjednotit současné podmínky realizace a kritéria pro zařazování cizinců a jejich zaměstnavatelů. Zvažuje se rozšíření programů na další státy a poskytnutí širšího souboru výhod vysoce kvalifikovaným pracovníkům.

Aktuálně je v legislativním procesu³¹ návrh **novely zákona o pobytu cizinců** na území ČR, v rámci které má být novelizován i zákon o zaměstnanosti.

Tato novela by měla pozitivně přispět k zajišťování potřebných pracovních sil pro český trh práce těmito kroky:

- Zavedením povolení k dlouhodobému pobytu za účelem hledání zaměstnání, které bude až na dobu 9 měsíců vydáváno cizincům, kteří v ČR ukončí vysokoškolské studium nebo vědecký výzkum a budou chtít na našem území dále setrvat a věnovat se výdělečným aktivitám.³²

- Zmocněním vlády ke stanovení **maximálních počtů žádostí o zaměstnanecké karty**, které budou ročně nabírány na jednotlivých zastupitelských úřadech v zahraničí. V rámci celkové kvóty pro každý úřad budou stanoveny samostatné transparentní kvóty pro vysoce kvalifikované i středně a nízko kvalifikované žadatele, čímž budou upřednostněni před nekvalifikovanými pracovníky.

- **Zavedením mimořádného pracovního víza** (aktivuje se nařízením vlády pro případy nedostatku pracovních sil na českém pracovním trhu v době výrazného nedostatku pracovníků na českém a evropském trhu práce v některých odvětvích). Vláda nařízením stanoví mj. zdrojové země, ekonomická odvětví a objem migrace. Nařízení vlády tak umožní flexibilně reagovat na situaci na trhu práce.

- **Zkrácením tzv. testu trhu práce až na 10 dní** (dosud je nahlášené volné pracovní místo krajskou pobočkou ÚP nabízeno a zveřejněno alespoň po dobu 30 dnů od jeho oznámení).

Politika **integrace cizinců** je nedílnou součástí legální migrace, jejím cílem je podpořit nekonfliktní soužití s cizinci a zabránit vzniku negativních sociálních jevů. Opatření v oblasti integrace cizinců se řídí aktualizovanou *Koncepcí integrace cizinců – Ve vzájemném respektu*, kterou vláda přijala v roce 2016. Úkoly plynoucí z Koncepce jsou každoročně upřesňovány, aktuálním dokumentem je *Postup při realizaci Koncepce integrace cizinců – Ve vzájemném respektu na rok 2019*.

Ministerstvo vnitra (MV) podporuje integrační projekty samospráv, obcí a NNO a síť krajských Center na podporu integrace cizinců. Centra zajišťují aktivní tvorbu a realizaci regionální strategie integrace v souladu s politikou integrace cizinců vlády ČR a poskytují cizincům integrační služby. V roce 2018 byla síť Center na podporu integrace cizinců posílena otevřením 5 nových pracovišť ve Středočeském kraji (Benešov, Kladno, Kutná Hora, Mladá Boleslav, Příbram), v němž jediném dosud žádné centrum nepůsobilo.

Novela zákona o pobytu cizinců na území ČR nově zavádí pro vybrané kategorie občanů třetích států povinnost absolvovat po příjezdu do ČR do 1 roku jednodenní adaptačně-integrační kurz. Opatření by mělo vstoupit v účinnost na začátku roku 2021. Dále novela zavádí od poloviny roku 2020 novou formu financování Center na podporu integrace cizinců ze státního rozpočtu (v současnosti je zdrojem financování Azylový, migrační a integrační fond EU), a to s možností outsourcingu.

ČR se stala v posledních dekádách cílovou zemí pro cizince ze všech koutů světa. Podíl cizinců na celkovém počtu obyvatel u nás patří k největším v regionálním srovnání s okolními středoevropskými zeměmi bývalého východního bloku. V návaznosti na tzv. migrační krizi se z migrace stalo ve veřejném prostoru konfliktní téma. Každodenní život je ale s cizinci konfrontován neustále a soužití probíhá až na výjimečné excesy bez zásadních problémů. Klíčová je v tomto směru vedle kvalitní integrační politiky i práce s veřejným míněním a osvěta široké veřejnosti.

Prevence nehlášené práce

V roce 2018 pokračoval trend z let minulých, kdy výrazně roste počet odhalených nelegálně pracujících cizinců. Tento trend mimo jiné odráží současnou situaci na trhu práce, charakterizovanou nedostatkem pracovní síly. Zásadní motivací však zůstává ekonomický faktor, kdy za tyto nelegálně zaměstnané cizince není

³¹ Návrh byl doručen do Senátu PČR k projednání jako senátní tisk č. 70. Nyní je tak zařazen a měl by být projednán na 8. schůzi Senátu, která začne 2.5.2019.

³² Opatření je součástí implementace směrnice 2016/801/EU o podmínkách vstupu a pobytu státních příslušníků třetích zemí za účelem výzkumu, studia, stáže, dobrovolnické služby, programů výměnných pobytů žáků či vzdělávacích projektů a činnosti au-pair.

zaměstnavateli hrazeno zdravotní a sociální pojištění a tito zaměstnavatelé tak získávají nekalou konkurenční výhodu.

Oblastní inspektoráty práce provedly v roce 2018 celkem 8 339 kontrol zaměřených na odhalování **nelegálního zaměstnání**. Při těchto kontrolách bylo zjištěno 4 583 nelegálně zaměstnaných osob, přičemž v 763 případech se jednalo o občany ČR, v 3 595 případech o cizince ze třetích zemí (zejména osoby státní příslušnosti Ukrajina, Vietnam, Moldávie a Srbsko) a ve 225 případech se jednalo o občany členských zemí EU (nejčastěji osoby státní příslušnosti Slovensko, Rumunsko a Bulharsko). Kromě klasického nelegálního zaměstnávání se inspektoráty práce často setkávají i se zneužíváním institutu vysílání pracovníků v rámci poskytování služeb zaměstnavatelem usazeným v jiném členském státu EU a se zneužíváním institutu agenturního zaměstnání. Kontroly zaměřené na odhalování nelegálního zaměstnávání, na agenturní zaměstnávání a na zneužívání institutu vysílání pracovníků jsou prioritami inspekce práce i na rok 2019.

V rámci výše uvedené navrhované novely zákona o pobytu cizinců za účelem **odhalování padělaných povolení** k zaměstnání budou MV, MZV a zastupitelské úřady ČR pro účely povolení vstupu a pobytu cizinců na území ČR oprávněny získávat z Jednotného informačního systému práce a sociálních věcí způsobem umožňujícím dálkový přístup údaje o povoleních k zaměstnání vydaných krajskou pobočkou ÚP a pro účely pobytové kontroly bude mít stejné oprávnění i Policie ČR.

3.3.2 Sociální politika

Vláda v roce 2019 pokračuje v plnění *Strategie sociálního začleňování 2014 – 2020*, jež je národním programem pro oblast sociálního začleňování, a také v naplňování *Koncepce prevence a řešení problematiky bezdomovectví v ČR do roku 2020*. Zpráva o plnění Strategie sociálního začleňování 2014 – 2020 bude vládě ČR předložena do 30.4.2019; Zpráva o plnění Koncepce prevence a řešení problematiky bezdomovectví v ČR za rok 2018 pak do 30.6.2019.

V roce 2018 započaly práce na přípravě nové *Strategie sociálního začleňování* na období 2021 – 2030. Práce na přípravě *Koncepce prevence a řešení problematiky bezdomovectví* na období 2021 – 2030 budou probíhat v druhé polovině roku 2019.

Výzkumný ústav práce a sociálních věcí (VÚPSV) bude realizovat sčítání lidí bez domova a lidí v nevyhovujícím bydlení v ČR. Jeho výsledky budou dostupné do konce roku 2019.

Mezi MPSV a MZD probíhá intenzivní jednání o řešení sociálně-zdravotních otázek spojených s **bezdomovectvím** (např. možnosti zabezpečení zdravotnické péče v terénu, rozšíření zdravotní péče – realizace projektu ordinace pro lidi bez domova). MPSV dále zpracovává návrhy ke zvýšení adresnosti dávek na bydlení.

Sociální práce a sociální služby

V rámci **novely zákona o sociálních službách** dojde ke zpřesnění podmínek výkonu činností sociální práce povinných subjektů veřejné správy a výkon sociální práce v přenesené působnosti se rozšiřuje o pověřené obecní úřady. Za účelem sjednocení odborných kompetencí sociálních pracovníků je v návrhu obsaženo zúžení oborů, jejichž studiem lze tuto kvalifikaci získat a zpřesňují se podmínky dalšího vzdělávání sociálních pracovníků a pracovníků v sociálních službách a souvisejícího procesu akreditace vzdělávacích programů.

Pro účinnou multidisciplinární a interdisciplinární spolupráci, zpřesnění a usnadnění metodického vedení řídicím resortem a ve prospěch sjednocení výkaznictví je navržena konkretizace vymezení činností sociální práce, ukotvení pojmosloví a obsahové vymezení klíčových metod sociální práce využívaných sociálními pracovníky. MPSV připraví **návrh věcného záměru zákona o sociální práci** a předloží jej do legislativně schvalovacího procesu.

Konkrétní kroky v oblasti sociálních služeb jsou součástí např. schválené *Národní strategie rozvoje sociálních služeb na období 2016 – 2025*. **Transformace a deinstitucionalizace sociálních služeb** probíhá za podpory systémového projektu MPSV *Život jako každý jiný* a byla ustanovena Mezurezortní skupina pro deinstitucionalizaci sociálních služeb. Ta se mj. podílela na tvorbě *Akčního plánu pro deinstitucionalizaci pro období 2019 – 2021*.³³

³³V něm byly stanoveny čtyři základní cílové skupiny, kterých by se oblast deinstitucionalizace měla dotknout nejvíce. Ty byly rozděleny do skupiny OZP, osob s duševním onemocněním, seniory a ohrožené děti vč. mladých nezaopatřených dospělých.

Tento dokument si klade mj. za cíl snižování počtů osob žijících v ústavních zařízeních a s tím spojenou prevencí institucionalizace. Další cíl se týká následné transformace deinstitucionalizovaných zařízení, podpory klientů v přirozeném prostředí a průběžným zvyšováním dostupnosti komunitních služeb. V neposlední řadě podpora procesu reformy psychiatrické péče, která má výrazný dopad na sociální služby.

Úprava systému dlouhodobé zdravotně-sociální péče

Toto opatření směřuje k nastavení **komplexního systému pomoci**, který zajistí efektivní a finančně udržitelné poskytování služeb dlouhodobé péče na sociálně-zdravotním pomezí. Zaměřuje se na osoby, které z důvodu nepříznivého zdravotního stavu a současně i nepříznivé sociální situace potřebují poskytování zdravotních a sociálních služeb zároveň.

Cílem je jasné vymezení role MPSV a MZD ve službách v oblasti dlouhodobé péče integrující potřebné zdravotní a sociální služby s efektivním využitím stávajících kapacit v systému zdravotnictví a sociálních služeb. Nutným předpokladem k zajištění kvalitní a dostupné sociální i zdravotní péče je provázanost obou systémů (pacient/klient přechází z jednoho či druhého systému).

Od dubna 2018 pracuje **koordinační pracovní skupina MPSV a MZD k nastavení služeb na sociálně-zdravotním pomezí** a zajištění péče, podpory a pomoci pro osoby, které potřebují tyto služby. Jejím cílem je vytvoření tezí systémových změn, jak legislativního, tak i nelegislativního charakteru, pro vytvoření podmínek pro kvalitní a efektivní fungování služeb na sociálně-zdravotním pomezí s cílem zajištění jejich dostupnosti na území ČR. Propojení se bude realizovat formou změnového zákona³⁴, zatím pouze v segmentu institucionální péče. Do konce roku 2019 je plánováno zpracovat teze tohoto zákona, který bude osahovat návrh paušální platby za ošetrovací den, společné podmínky registrace a personálního standardu. Počítá se i se změnami v oblasti kvality péče.

Aktivní stárnutí

Vzhledem k prognózám **demografického vývoje** (stárnutí populace) je i nadále hlavním cílem změna přístupu jednotlivých osob i celé společnosti ke stárnutí, zajištění důstojného stáří pro všechny, zlepšení zapojení starších občanů do života společnosti a podpora aktivního stárnutí jako prevence sociálního vyloučení a zdravotních problémů.

Pro systémové zajištění agendy přípravy na stárnutí pokračují práce na novém **strategickém materiálu pro období let 2019 – 2025**, do které jsou nyní zapracovávány aktuální politické priority vlády (vládě bude předložen ke schválení v roce 2019). Zaměřuje se na přípravu státní správy jako celku na demografické změny, na otázku příjmů ve stáří, bydlení, bezbariérovosti ve veřejném prostoru, zajištění podpory a péče (zdravotní a sociální), celoživotní učení, podporu mobility na trhu práce či aktivní stárnutí jako celek.

K podpoře starších osob včetně osob ohrožených sociálním vyloučením byly v roce 2018 využívány rovněž dotační program *Podpora veřejně účelných aktivit seniorských a proseniorských organizací s celostátní působností* s finanční dotací pro rok 2018 ve výši 18 mil. Kč, dotační program na podporu samosprávy v oblasti stárnutí s alokací 20 mil. Kč na rok 2018 a dotační program *Obec přátelská rodině a seniorům* s finanční dotací 10 mil. Kč. Se stejnými částkami se počítá i pro rok 2019.

V rámci OP Z v roce 2018 pokračovala realizace systémového projektu *Implementace politiky stárnutí na krajskou úroveň*, jehož hlavním cílem je implementace na úroveň samosprávy, která je svou působností blíže občanům než orgány státní správy. Projekt v roce 2018 podpořil fungování 14 poradenských míst v krajích, které zajišťují krajské koordinátory (v každém kraji jeden). Tito koordinátory se podílejí mj. na vzniku a chodu odborných regionálních platforem k politice stárnutí, složených z odborníků na související témata. Platformy v roce 2019 zasednou celkem 2x a jejich cílem je podílet se na návrhu regionálních dokumentů přípravy na stárnutí. Oproti roku 2018 byla pro rok 2019 posílána složka kulatých stolů pro veřejnost na téma aktuálních problémů seniorské politiky i přípravy na stárnutí v jednotlivých krajích.

V rámci tohoto projektu byla v roce 2018 rozpracována tzv. **seniorská obálka** (karta, na které senioři i za pomoci příbuzných nebo svého praktického lékaře vyplní základní údaje o svých alergiích, nemocech, lécích

³⁴Zákon č. 372/2011 Sb. o zdravotních službách, zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, případně i dalších.

a kontakty na své blízké osoby a praktického lékaře a umístí ji na viditelném místě v domácnosti; informace poslouží v případě zásahu záchranářů k rozhodnutí o tíži zdravotního stavu, optimální terapii na místě nebo nutnosti transportu do zdravotnického zařízení). V roce 2019 bude pokračovat informování a rozšiřování tohoto opatření.

Během roku 2019 bude v rámci tohoto projektu vypracována **příručka s příklady dobré praxe** koncepčních i konkrétních opatření na podporu stárnoucích osob a seniorů a to opět na úrovni samosprávy. V rámci osvětové činnosti a informování široké veřejnosti i konkrétních sociálních partnerů pořádá MPSV pravidelně mezinárodní konferenci při příležitosti Mezinárodního dne seniorů 1.10. V roce 2018 bylo její téma nazváno Finanční dopady stárnutí populace a udržitelnost veřejných financí, na rok 2019 je plánováno téma Senioři a lidská práva v ČR.

Problematice **dlouhodobé péče** a podpory **neformálním pečujícím** je věnován projekt *Podpora neformálních pečujících II.* financovaný z OP Z (v rámci projektu dochází k pravidelnému setkávání expertních i „laických“ skupin k tématu neformální péče, ke sběru a zpracování dat, jež doposud k neformální péči v ČR chyběla). Je vypracováván strategický dokument informující o náročnosti situace neformálních pečujících s návrhy opatření na jejich podporu, vznikla příručka pro pečující s konkrétními informacemi, jak si v průběhu této situace poradit. Fond dalšího vzdělávání v rámci akreditovaného programu vzdělává pracovníky samosprávy, úřadů práce a sociálních služeb v oblasti neformální péče. Tento projekt bude ukončen 31.5.2019 a jeho výstupy MPSV dále využije pro svou koncepční činnost.

Problematika předlužení

Na počátku roku 2019 byla přijata **novela insolvenčního zákona**, která zpřístupňuje institut oddlužení širšímu okruhu poctivých dlužníků odstraněním vstupní bariéry v podobě přezkoumávání, zda je dlužník schopen nezajištěným věřitelům splatit alespoň 30 % jejich pohledávek, a přitom zohledňuje zájmy věřitelů na spravedlivém vyrovnání. Dále optimalizuje procesní stránku institutu oddlužení a zdůrazňuje význam dohledu nad dlužníkem především ze strany insolvenčního správce. Dominantním způsobem oddlužení nově bude plnění splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty. V té souvislosti se konstruuje ochrana přiměřeného obydlí dlužníka, které mu při tomto způsobu oddlužení zůstane ponecháno (ochrana ovšem nedopadá na obydlí, které slouží k zajištění pohledávky).

Zároveň se dlužníkům umožní splnit oddlužení již po 3 letech, pokud splatí alespoň 60 % pohledávek nezajištěných věřitelů. Standardní 5letý režim se modifikuje tak, že dlužník splní oddlužení, pokud bude plnit veškeré povinnosti podle schváleného způsobu oddlužení (nezavdá tedy důvod pro zrušení schváleného oddlužení) a vynaloží veškeré úsilí, které po něm lze spravedlivě požadovat, k plnému uspokojení pohledávek věřitelů.

Konstruuje se vyvratitelná právní domněnka, podle níž dlužník toto úsilí vynaložil, jestliže splatil nezajištěným věřitelům alespoň 30 % jejich pohledávek. V případech nižšího uspokojení insolvenční soud zhodnotí snahu dlužníka, a pokud sezná, že dlužník skutečně usiloval o poctivé vyrovnání s věřiteli, rovněž rozhodne o plnění oddlužení, a to i bez dosažení jakékoliv kvalifikované míry uspokojení pohledávek.

MPSV ustavilo **Mezirezortní pracovní skupinu k posilování finanční gramotnosti a prevence předlužení**.³⁵ Hlavním cílem expertní skupiny, složené ze zástupců jednotlivých resortů státní správy, představitelů neziskových organizací a zástupců akademické sféry, je zlepšovat postavení osob s nízkou finanční gramotností a ohrožených předlužením, navrhnout možnosti řešení problematiky předlužení a analyzovat aktuální stav podpory a kapacit poskytovatelů služeb v dané oblasti. Při jednáních této pracovní skupiny vznikl na základě požadavků jednotlivých obcí materiál *Dluhové poradenství – co a jak v několika krocích*. Slouží jako základní pomůcka pro pracovníky obecních úřadů, ale i pro samosprávné orgány především menších obcí.

V březnu 2019 navíc bylo schváleno nařízení vlády o nezabavitelných částkách³⁶ s účinností od 1.6.2019. Jeho cílem je motivovat dlužníky, kteří jsou v exekuci či v insolvenční, k ekonomické aktivitě a dosahování

³⁵ Pracovní skupina je expertní skupinou Komise pro sociální začleňování, která byla ustavena v roce 2017. Zmíněná Komise je poradním orgánem ministryně práce a sociálních věcí ve věcech boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení.

³⁶ Nařízení vlády z 19.3.2019, kterým se mění nařízení vlády č. 595/2006 Sb., o způsobu výpočtu základní částky, která nesmí být sražena povinnému z měsíční mzdy při výkonu rozhodnutí, a o stanovení částky, nad kterou je mzda postižitelná srážkami bez omezení.

vyššího příjmu, na němž by participovali i věřitelé, jejichž pohledávky jsou prostřednictvím srážek uspokojovány. Novela nařízení vlády zdvojnásobuje hranici částky, nad kterou se zbytek čisté mzdy dlužníka sráží bez omezení, prodlužuje tedy interval, v němž se příjem rozděluje třetinovým systémem mezi dlužníka a jeho věřitele.

Zvýšením příjmu (nad stávající hranici, nad níž se sráží bez omezení) tedy dojde ke zvýšení částky, která dlužníkům zůstane k dispozici (pro vlastní spotřebu a uhrazení běžných přiměřených výdajů) po provedení srážek tak, aby její maximální výše lépe odpovídala současné cenové a příjmové hladině a její stanovení nemělo za následek nepříznávání části příjmů nebo vytlačování dlužníků do šedé ekonomiky. Hranice čisté mzdy (platu), nad kterou se dlužníkům sráží peníze ze mzdy (platu) bez omezení, se pro dlužníka (bez vyživovací povinnosti) zvýší z 16 072 na 25 715 korun.

3.3.3 Vzdělávání

V průběhu roku 2019 bude připravována *Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030* a *Strategický záměr pro oblast vysokých škol*, kde budou identifikovány klíčové priority pro následující období.

Předškolní vzdělávání

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) vyhlásilo **rozvojový program** *Finanční zajištění překrývání přímé pedagogické činnosti učitelů se zohledněním provozu mateřských škol*, jehož cílem je zvýšení kvality předškolního vzdělávání zajištěním personálních nároků na překrývání přímé pedagogické činnosti učitelů mateřských škol (MŠ), které vychází z kapitoly 7. *Podmínky předškolního vzdělávání* rámcového vzdělávacího programu (RVP) pro předškolní vzdělávání. Účelem poskytnuté dotace bude finanční pokrytí nákladů spojených s personálním zajištěním překryvu přímé pedagogické činnosti v MŠ.

V roce 2019 bude v rámci programu *Rozvoj výukových kapacit mateřských a základních škol zřizovaných územně samosprávnými celky* realizována pátá výzva, jejíž akce musí být ukončeny do 31.8.2019 a poslední šestá výzva, u které byl ukončen příjem žádostí o poskytnutí dotace k 1.9.2018, realizace všech akcí této výzvy musí být ukončena do 31.1.2020. Realizací akcí z páté a šesté výzvy vznikne 35 **nových tříd MŠ** s navýšením rejstříkové kapacity pro 751 dětí.

V současné době je naplněnost MŠ v rozmezí kolem 90 % celkově vykázaných kapacit. Podíl přijatých dětí mladších tří let se v posledních třech letech pohybuje kolem 12,5 % a zároveň se v MŠ nachází 40 % dětí mladších tří let vzhledem k populaci dvouletých dětí. Podíl tříletých dětí v MŠ na populaci se pohybuje kolem 83 %. Tyto děti mají na přijetí do spádové MŠ nárok ze zákona.

Základní vzdělávání

V platnosti je novela vyhlášky č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, ve znění pozdějších předpisů, a některé další vyhlášky, a to v souvislosti se změnami **financování regionálního školství**. Vyhláška také navazuje na nařízení vlády č. 123/2018 Sb., o stanovení maximálního počtu hodin výuky financovaného ze státního rozpočtu pro základní školu, střední školu a konzervatoř zřizovanou krajem, obcí nebo svazkem obcí. Vyhláška vejde v účinnost 1.1.2020. Bude pokračovat metodická a informační podpora vedení základních škol (ZŠ) a jejich zřizovatelů. Nová právní úprava zajišťuje, aby pravidla pro stanovení počtu žáků ve třídě ZŠ odpovídala novým pravidlům stanoveným pro financování pedagogické práce.

V roce 2019 budou pokračovat práce na **revizích RVP** pro základní vzdělávání. Cílem je nově, jednoznačně a závazně vymezit rozsah a obsah vzdělávání společný pro všechny, který by měl být základem pro individuální rozvoj každého žáka. Bude posílen rozvoj gramotnosti, digitálního a polytechnického vzdělávání a inženýrského myšlení. Bude posílena důležitost rozvoje praktických dovedností spojených s moderními technologiemi.

V roce 2019 budou realizovány v této oblasti dva **investiční programy**. Kromě programu *Rozvoj výukových kapacit mateřských a základních škol zřizovaných územně samosprávnými celky* (viz výše) také program *Podpora vybraných projektů rozvoje výukových kapacit základního vzdělávání zřizovaného obcí*, jehož cílem je realizace velkých jmenovitých projektů nových ZŠ.

Z tohoto programu by do roku 2023 mělo vzniknout celkem 115 nových učeben pro 3400 žáků ZŠ v lokalitách kolem Prahy, které mají problém se zajištěním povinné školní docházky. Během léta 2016 nechalo MŠMT provést podrobnou demografickou analýzu a vytipovat lokality s nedostatečnou kapacitou pro zajištění školní docházky. Z analýzy vyšlo celkem osm obcí v „prstenci“ kolem Prahy a dvě okrajové městské části v Praze. V roce 2018 byl program podpořen dotací 376 849 572 Kč. Pro rok 2019 je ve státním rozpočtu alokována celková částka 901 150 428 Kč, kterou lze poskytnout jako dotaci.

Inkluze ve vzdělávání

Zřetelné nerovnosti ve vzdělávání socioekonomicky znevýhodněných dětí i jejich dopad zaznamenala již v roce 2010 pregnantně Česká školní inspekce (ČŠI) při hodnocení výsledků PISA. ČR zaujímá přední místo mezi státy, ve kterých mají socio-ekonomické podmínky negativní dopad na dosahované výsledky žáků.³⁷ S počtem socioekonomicky znevýhodněných dětí ve škole roste i pravděpodobnost, že škola nejenom nezmiří negativní dopad znevýhodněného zázemí žáka, ale naopak tyto negativní účinky na výsledky žáků posílí.³⁸

Nerovnosti ve vzdělávání tak představují jeden z nejpálčivějších problémů, na něž reaguje *Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2020*³⁹ a jejich řešení je jednou ze tří klíčových priorit tohoto strategického dokumentu. Prioritním cílem vzdělávací politiky je proto dosáhnout v následujících letech výrazného snížení nerovností ve vzdělávání komplexním posilováním kvality celé vzdělávací soustavy.

Strategie se přitom nezaměřuje pouze na formální rovnost v přístupu ke vzdělávání, ale na schopnost vzdělávacího systému vytvářet podmínky a uplatňovat účinné postupy pro efektivní prevenci a kompenzaci zdravotních, sociálních, kulturních a jiných osobnostních znevýhodnění tak, aby nerovnosti v dosahovaných výsledcích byly co nejméně předurčovány faktory, které nemůže jedinec ovlivnit, a aby všichni žáci a studenti dosáhli alespoň základní společné úrovně znalostí a dovedností.

Od 9.3.2018 došlo k implementaci druhé novely vyhlášky č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných. Školská poradenská zařízení (ŠPZ) začala doporučovat podpůrné opatření asistenta pedagoga podle náročnosti činnosti, kterou vykonává. ŠPZ vyhodnocují, která ze dvou existujících podob (výchovná a vzdělávací) je v daném případě žádoucí pro naplňování práv žáka. Od 9.3.2018 nová právní úprava umožňuje i širší možnosti v odstupňování činnosti asistenta pedagoga podle potřebného časového rozsahu. ŠPZ doporučuje formu, která nejlépe odpovídá potřebám žáka.

Ve znění vyhlášky účinném od 1.11.2018 jsou upravena pravidla uzpůsobení podmínek přijímacího řízení ke střednímu vzdělávání pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Nově je zaveden pojem podporující osoba, která je dle doporučení ŠPZ přítomna spolu s uchazečem při konání přijímací zkoušky.

V současné době je připravena novela výše uvedené vyhlášky, jejímž hlavním záměrem je zlepšit implementaci společného vzdělávání na základě zjištěných slabých stránek inkluze, a to snížením administrativní zátěže na straně škol i ŠPZ, zpřesněním pravidel pro využívání podpůrných opatření, nabídkou dalších možností řešení neúspěšné integrace žáků, upravením počtu pedagogických pracovníků ve třídách apod.

Dne 1.9.2018 nabyla účinnosti novela vyhlášky č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky. V souvislosti s chystanou změnou financování regionálního školství upravuje nejnižší počty žáků ve školách a stanovuje maximální týdenní počty hodin výuky v přípravné třídě a ve třídě přípravného stupně základní školy speciální financované ze státního rozpočtu.

Posílení kvality škol

Pokračuje realizace projektu *Komplexní systém hodnocení*, jehož cílem je dopracovat metodiky k užšímu propojování externího hodnocení a vlastního hodnocení školy v rámci **autoevaluačních aktivit škol**.

³⁷ Největší disparity byly zaznamenány v Japonsku, za kterým se ČR umístila jako druhá.

Podr. viz OECD (2010): PISA 2009 Results Overcoming Social Background: Equity in Learning. Dostupné z <https://www.oecd.org/pisa/pisaproducts/48852584.pdf>

³⁸ V testování PISA je v ČR druhý nejvyšší, vyšší je pouze v Japonsku. Rovnost a kvalita ve vzdělávání, podpora znevýhodněných žáků a škol.

³⁹ MŠMT (2014): Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2020. Dostupné z http://www.vzdelavani2020.cz/images_obsah/dokumenty/strategie-2020_web.pdf

V průběhu roku 2018 byly zveřejněny některé výstupy, s nimiž je možné v rámci aktivit směřujících k posílení kvality škol pracovat. Jde např. o analýzu zahraničních přístupů k hodnocení klíčových kompetencí, zprávu mapující možnosti sledování inkluzivních přístupů na úrovni školy, sekundární analýzy výsledků mezinárodních šetření PISA 2015 a TIMSS 2015 zaměřené na vliv vybraných aspektů vzdělávání na žákovské výsledky nebo publikaci s uvolněnými úlohami z mezinárodního šetření PIRLS 2016.⁴⁰

Zároveň byl realizován **vzdělávací program** pro učitele ZŠ a středních škol (SŠ) zaměřený právě na využití didaktického potenciálu úloh uvolněných z mezinárodních šetření s cílem zvyšovat kvalitu výuky matematiky a přírodovědných předmětů i podporovat rozvoj žákovských gramotností. Dalším důležitým opatřením je podpora a rozšiřování metodického rozměru práce ČŠI s cílem sdílet metody, postupy a nástroje pro hodnocení, poskytovat kvalitativní a formativní zpětnou vazbu, realizovat vzdělávací audit silných a slabých stránek škol včetně návrhů a doporučení ke zlepšení, vytvářet a nabízet metodické programy pro vedoucí pedagogické pracovníky i různé další typy pedagogických pracovníků, poskytovat školám konkrétní formy inspirace pro zkvalitňování výuky v rámci počátečního vzdělávání, s ohledem na příčiny a souvislosti definované při hodnotících činnostech ČŠI.

Podpora pedagogických a nepedagogických pracovníků

MŠMT bude v roce 2019 a v následném období usilovat zejména o vytvoření podmínek pro zajištění dostatečných **personálních kapacit** pedagogických a nepedagogických pracovníků, zvyšování atraktivity pedagogické profese, a to zvláště vytvářením podmínek pro růst platů zaměstnanců regionálního školství. Cílem je zvyšování kvality výchovy a vzdělávání ve školách a školských zařízeních. Pro zvyšování atraktivity učitelské profese a pro udržení nových učitelů je důležitá podpora uvádějících učitelů.

Odborné vzdělávání a příprava

V posledních letech důsledkem postupné **automatizace a digitalizace** výrobních technologií dochází k výrazným proměnám na trhu práce v požadavcích na absolventy středního odborného vzdělávání. Do soustavy oborů vzdělání jsou nově zařazovány obory vzdělání, které jsou požadovány trhem práce. V nárocích na střední vzdělávání se v současnosti odráží potřeba zaměřit se na posilování společných prvků všeobecného základu ve středním vzdělávání, kladení důrazu na rozvoj klíčových kompetencí nejen s ohledem na dlouhodobé uplatnění na trhu práce a další vzdělávání, vytváření vhodných podmínek pro snazší přechod absolventů do zaměstnání, ale také usnadňování přechodu žáků zdravotně a sociálně znevýhodněných do vyššího odborného nebo vysokoškolského vzdělávání.

I v následujícím období se MŠMT zaměří na zvyšování kvality **odborného vzdělávání**. Proběhne inovace praktického vyučování ve vazbě na profesní uplatnění korespondující s vymezeným okruhem souvisejících povolání a očekávanými, zdůvodnitelnými potřebami trhu práce. Součástí tohoto opatření bude příprava standardu kvality firemních a školních pracovišť, na kterých probíhá praktické vyučování. V souladu s návrhem znění *Dlouhodobého záměru vzdělávací politiky na období 2019 – 2023* bude iniciováno systémové zapojení věcně příslušných resortů (dle vazby odvětvového členění a oborové soustavy) do podpory příslušně zaměřených škol nebo oborů a zapojení zaměstnavatelských svazů do přímé a nepřímé podpory škol. Součástí těchto kroků bude oborové zapojení zaměstnavatelů do odborné přípravy žáků a studentů, stanovení jejich rolí včetně role ostatních resortů.

V souladu s vyhlášeným pokusným ověřováním organizace a průběhu modelu vzdělávání umožňujícího dosažení středního vzdělání s výučním listem (obory kategorie H) a středního vzdělání s maturitní zkouškou (obory kategorie L) ve vybraných SŠ bude do soustavy oborů vzdělání implementována kategorie oborů vzdělání, které umožní ve třetím ročníku získat výuční list a ve čtvrtém ročníku maturitní zkoušku. Pokusné ověřování z roku 2012 představuje jednu z možností, jak aplikovat § 58 odst. 5 zákona č. 561/2004 Sb., ve znění zákona č. 472/2011 Sb., do praxe. Od roku 2012 se do pokusného ověřování zapojilo 60 SŠ.

Vysokoškolské vzdělávání

V září roku 2018 uplynuly dva roky od účinnosti tzv. **velké novely zákona**⁴¹ o vysokých školách (VŠ), která výrazně transformovala přístup k zajišťování kvality na VŠ směrem k většímu důrazu na zodpovědnost VŠ.

⁴⁰ Analytické zprávy (obsahující i shrnutí hlavních zjištění) jsou dostupné z: <https://www.csicr.cz/cz/Dokumenty/Publikace/Sekundarni-analyza-Moderni-metody-vyuky-a-ICT-pohl> a <https://www.csicr.cz/cz/Dokumenty/Publikace/Sekundarni-analyza-Vliv-slozeni-tridy-metod-uplat>

⁴¹ Zákon č. 137/2016 Sb.

Hlavní nástroj, který kombinuje větší míru autonomie s důrazem na odpovědnost, je institucionální akreditace. Během roku 2018 byly Národním akreditačním úřadem pro vysoké školství uděleny institucionální akreditace pro celkem osm VŠ. Několik dalších VŠ již předložilo svoji žádost nebo se na podání systematicky připravuje, transformace vysokoškolského vzdělávání v souladu s novelou tak bude pokračovat.

Problematika dostudování studentů ve studijních programech a oborech akreditovaných před velkou novelou zákona o VŠ byla vyřešena hromadným prodloužením doby akreditace na dostudování současných studentů zákonem č. 168/2018 Sb., až do roku 2024.

V oblasti **financování** bylo v roce 2018 nejvýznamnější změnou zavedení nového pravidla pro financování ze státního rozpočtu, které za účelem porovnání dosažených výsledků v indikátorech výkonu a kvality rozdělilo VŠ do čtyř segmentů, v nichž jsou odděleně, pouze mezi VŠ v daném segmentu, porovnávány dosažené hodnoty v jednotlivých indikátorech kvality a výkonu. Segment jedna tvoří umělecké veřejné VŠ, druhým segmentem jsou neuniverzitní VŠ, do segmentů tři a čtyři jsou zbývající školy rozděleny s ohledem na jejich velikost a objem výkonu ve výzkumu a vývoji. Současně v roce 2018 došlo ke schválení dlouhodobého finančního opatření k navýšení kapacit lékařských fakult ČR a to na období 2019 – 2029, které v rámci snahy o řešení dlouhodobé společenské poptávky po určitých vysokoškolských kvalifikacích reaguje na situaci v oblasti všeobecného lékařství. Na toto opatření je na následujících 10 let vyčleněno téměř 7 miliard.

V roce 2019 dojde k posílení podpory **vzdělávání budoucích pedagogů**. Pedagogické fakulty a další fakulty připravující učitele získají cílenou podporu zvýšenou celkem o 35 mil. Kč oproti roku 2018. Zásadní výzvou pro financování vědecké činnosti vysokých škol bude v nadcházejícím období dopracování nové *Metodiky hodnocení výzkumných organizací* pro účely jejich institucionálního financování.

Prioritou pro rok 2019 je dále rozvoj kvality vzdělávací činnosti, v této oblasti bude MŠMT aktivní prostřednictvím pořádání semináře ke sdílení zkušeností se zvyšováním kvality výuky a pedagogických dovedností či zavedení národního ocenění pro vynikající vysokoškolské učitele. Budou vyhodnocena a realizována významná národní i mezinárodní šetření studentů a absolventů vysokých škol. Budou vyhodnocena šetření Absolvent 2018 a Eurograduate zaměřená na absolventy, ve kterých proběhl sběr dat na podzim 2018. Bude proveden sběr dat v šetření studentů VŠ Eurostudent VII. Tato šetření poslouží jako zdroj informací pro strategické rozhodování ministerstva.

Vysoká pozornost bude věnována rovněž kontrole a regulaci působení zahraničních poskytovatelů vysokoškolského vzdělávání na území ČR tak, aby se zabránilo poskytování nekvalitního neakreditovaného vzdělání a nedocházelo ke klamání zájemců o studium.

Další vzdělávání

Další vzdělávání se s nástupem nových technologií a trendů, mj. v důsledku procesu digitalizace a robotizace, stává stále více potřebným. V roce 2019 bude pokračovat rozvoj **Národní soustavy kvalifikací (NSK)**, registru profesních kvalifikací existujících na pracovním trhu v ČR. NSK umožňuje zájemcům získat celostátně uznávané osvědčení o jejich profesní kvalifikaci i na základě uznání výsledků neformálního vzdělávání a informálního učení.

NSK je zakotvena zákonem o uznávání výsledků dalšího vzdělávání.⁴²Ten byl vytvořen s cílem motivovat dospělou populaci v ČR k dalšímu vzdělávání, rozšířit možnosti jednotlivců získat novou kvalifikaci a zlepšit jejich uplatnitelnost na trhu práce, zlepšit reakci vzdělávacího systému na potřeby trhu práce a propojit počáteční a další vzdělávání.

Připravují se **mistrovské zkoušky**, jejím absolvováním budou moci vyučení s pětiletou praxí získat osvědčení o mistrovské kvalifikaci. Mistrovská zkouška nabídne vyučeným možnost profesního růstu v rámci jejich dalšího vzdělávání i posílení jejich konkurenceschopnosti na pracovním trhu. Zároveň nabídne novou perspektivu zájemcům o učební obory, čímž přispěje i ke zvýšení atraktivity učebních i řemeslných oborů.

Stále důležitější je v současnosti podpora **celoživotního vzdělávání** (občanského i profesního) u celé populace, včetně zapojení věkových skupin 55+ a 65+ do vzdělávání. Víze moderního vzdělávání by měla vycházet

⁴²Zákon č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů.

z principu celoživotního učení a směřovat k vybudování otevřeného prostředí, které umožňují každému jedinci bez rozdílu a bez překážek vzdělávat se po celý život.

3.4 Konkurenceschopnost: investice, podnikatelské prostředí a veřejná správa

Současná úroveň investic v ČR dosahuje historicky vysokých hodnot a česká ekonomika je v dobré kondici, avšak zvýšení produktivity (zejména domácích firem) představuje stále výzvu. Vláda se proto v rámci níže uvedených opatření zaměřuje na lepší identifikaci investičních potřeb, zvláště pak v oblastech podpory inovací, vzdělávání a budování infrastruktury. Vláda také usiluje o zlepšení podnikatelského prostředí, o zlepšování kvality veřejné správy a celkově také o to, aby tuzemské firmy mohly naplno využívat výhod, které nabízí vnitřní trh EU.

3.4.1 Investiční politika

Národní investiční plán (NIP)

Dne 21.1.2019 byla ustanovena **Rada vlády pro veřejné investování**, která je novým orgánem na vládní úrovni, jehož úkolem je koordinovat a posuzovat velké investiční akce v ČR. Jejími členy jsou vedle premiéra, který je zároveň i předsedou této rady, ministři dotčených resortů. Hlavní funkcí tohoto nově zřízeného orgánu je (vedle dalších) příprava Národního investičního plánu, který bude ukazovat prostřednictvím konkrétních projektů, jak ČR naplní svoje vize a ukáže všem investorům (veřejným i privátním) jednoznačný směr. NIP bude obsahovat investice všech veřejných investorů (resortů i regionů) – umožní tedy komplexní pohled na investiční záměry, a zefektivní tak jejich prioritizaci.

Podstatou NIP je **transformace managementu** veřejného investování, NIP přichází se sjednocením pohledu na investiční strategii na území ČR. Smyslem je, aby se analyzovaly všechny strategické záměry bez ohledu na jejich realizátora jednotnou metodologií a současně, aby se posuzoval nejen individuální přínos jednotlivých projektů, ale i jejich vzájemné působení – tedy i synergický efekt vznikající z jejich kombinovaného působení. Dále, aby se do hodnocení zahrnula i analýza vzájemného vytěšňovacího efektu, tedy vzájemné negativní působení. Dále má NIP přispět k výběru projektů, které přispívají k naplnění jedné strategie platné pro celé území ČR.

Národní koncepce realizace politiky soudržnosti v ČR po roce 2020

Dne 4.2.2019 byla vládě předložena *Národní koncepce realizace politiky soudržnosti v ČR po roce 2020* – podklad pro *Dohodu o partnerství pro období 2021 – 2027*. Schváleno bylo celkem 5 národních priorit pro vymezení Dohody o partnerství a operačních programů pro fondy EU v oblasti politiky soudržnosti pro následující období:

- rozvoj ekonomiky založený na výzkumu, inovacích a uplatnění nových technologií
- nízkouhlíková ekonomika a odpovědné využívání zdrojů
- dostupnost a mobilita
- vzdělaná a sociálně soudržná společnost
- udržitelný rozvoj území

Koordinací přípravy programového období fondů EU v oblasti politiky soudržnosti pro nové programové období let 2021 – 2027 je pověřeno MMR, kterému vláda uložila předložit do 31.7.2019 konečnou podobu *Národní koncepce realizace politiky soudržnosti v ČR po roce 2020* a informaci o stavu přípravy *Dohody o partnerství pro období 2021 – 2027*, která bude zastřešujícím a určujícím strategickým dokumentem pro čerpání z fondů EU.

Koncepce rozvoje kapitálového trhu

Kromě podpory veřejného investování se vláda snaží také podporovat **investování soukromé**. V současnosti patří ČR k zemím s nejvyšší mírou úspor v EU, přičemž občané drží 51 % svých finančních úspor na ban-

kovných účtech (často s velmi malým výnosem) a pouze 12 % na kapitálovém trhu. Stejně tak ve financování českých podniků výrazně převládají půjčky (25,5 % firemního kapitálu) ve srovnání s podílem kótovaných akcií (4,2 %) a dluhopisů (3,6 %).

Proto vláda dne 4. března schválila *Koncepci rozvoje kapitálového trhu v ČR na období 2019 – 2023*, s cílem lépe využít potenciál kapitálového trhu přerozdělovat volné finanční zdroje od střadatelů a investorů (domácností) k podnikatelům, kteří potřebují financovat svůj rozvoj. Kromě podpory domácností a podniků obsahuje koncepce také opatření na podporu profesionálních účastníků kapitálového trhu a na větší zapojení státu. Koncepce definuje základní principy regulace kapitálového trhu, jimiž jsou: stabilní, vhodně nastavené a předvídatelné regulační prostředí; přístup „zdola nahoru“, kdy změny regulace primárně vychází z potřeb trhu; a ochrana investorů, jež zajistí rovné a spravedlivé zacházení s účastníky trhu a důvěru v kapitálový trh.

Finanční nástroje

V ČR je v rámci ESIF plánováno širší využívání finančních nástrojů než v minulosti. Ve srovnávání s předchozím programovým obdobím 2007 – 2013 se má jednat téměř o dvojnásobný nárůst objemu prostředků v této oblasti. Novou formou finančních nástrojů, která byla spuštěna v ČR v roce 2018, jsou kapitálové vstupy. V lednu 2017 byla uzavřena dohoda s Evropským investičním fondem (EIF), kterou se vytvořil fond fondů rizikového kapitálu. Jeho účelem je prostřednictvím vybraných finančních zprostředkovatelů (soukromých fondů) formou kapitálových vstupů investovat prostředky do rozvoje českých inovativních start-upů. Alo-kace fondu fondů je 40 mil. EUR z OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost (PIK) a 10 mil. EUR z prostředků EIF, další prostředky mají pro jednotlivé fondy získat finanční zprostředkovatelé ze soukromých zdrojů. V průběhu roku 2018 byly připravovány smlouvy se dvěma finančními zprostředkovateli zaměřenými na fázi akceleraátor & seed. Očekává se, že v prvním pololetí roku 2019 provedou vybraní finanční zprostředkovatelé první investice do inovativních podniků tak, aby mohly být prostředky vyčerpány do konce roku 2023.

ČR se zároveň prostřednictvím MPO a Českomoravské záruční a rozvojové banky, a.s. (ČMZRB) zapojila na konci roku 2017 do regionálního projektu **Středoevropský fond fondů** (SFF), který je taktéž implementován ze strany EIF. Do projektu se dále zapojilo Maďarsko, Rakousko, Slovensko, Slovinsko a Mezinárodní investiční banka. Fond během dalších let podpoří vznik regionálních fondů private equity zaměřených na investice do pokročilejších růstově orientovaných firem, které hledají kapitálovou investici na svůj další rozvoj. SFF investuje prostřednictvím vybraných soukromých fondů do rozvíjejících se firem ve fázi expanze. Český vklad do SFF bude činit 8 mil. EUR hrazených z prostředků státního rozpočtu. Celkový investiční kapitál SFF po započtení všech ostatních investorských vkladů dosahuje 97 mil. EUR, z čehož je podíl ČR 8,45 %.

Další soukromé investiční zdroje získávají jednotlivé vybrané fondy na úrovni **finančních zprostředkovatelů**. Páka veřejných zdrojů by se měla pohybovat nejméně na 3,3násobku konečných realizovaných investic. Implementace SFF probíhá od spuštění v prosinci 2017 velmi úspěšně. V průběhu roku 2018 začaly fungovat již dva investiční fondy působící na českém trhu financované ze SFF (ESPIRA a ENERN TECH II), zaměřené na inovativní podniky. Tyto fondy již provedly první akvizice podílů působících v inovativních oborech v ČR, lze proto konstatovat vydařený start projektu a velmi dobrou šanci na splnění vytyčeného cíle podpořených českých firem. V současnosti provádí EIF výběr dalších finančních zprostředkovatelů a očekává se zvýšená investiční aktivita. Životnost fondu fondů (investiční období) je určena celkem na 17 let.

Prostřednictvím ČMZRB je ČR také zapojena do aktivity **Evropského fondu pro strategické investice** (EFSI) poskytující tzv. protizáruky, která umožní podpořit větší množství projektů než se stávajícími zdroji ČMZRB a MPO. V roce 2019 je plánováno poskytnutí nových záruk pro malé a střední podniky (MSP) v objemu více než 3 mld. Kč, a to prostřednictvím národního programu *ZÁRUKA 2015 až 2023*. Celkem se předpokládá, že by díky protizáruce EFSI mělo být podpořeno 5 tis. podnikatelských projektů v celkové výši 15 mld. Kč. K podpoře MSP slouží i program *VADIUM 2018 až 2023*, který podporuje prostřednictvím záruk přístup k zakázkám z výběrových/zadávacích řízení a v neposlední řadě program *Inostart*, zaměřený na získání finančních prostředků na realizaci inovativních projektů.

V rámci OP PIK zahájilo MPO realizaci programů **podpory MSP** formou úvěrů a záruk a ve spolupráci s ČMZRB připravilo program pro podporu MSP *EXPANZE* (I. výzva Expanze – úvěry byla vyhlášena 28. 4. 2017, I. výzva Expanze – záruky byla vyhlášena 4. 2. 2019), který je zaměřen na podporu investic do MSP v rámci priority OP PIK Zvýšit konkurenceschopnost začínajících a rozvojových MSP. Na tento program byla vyčleněna alokace cca 8,8 mld. Kč. Obdobnou formou, tj. zvýhodněnými úvěry, jsou podnikatelé podpořeni v programu *Úspory energie*, v rámci kterého MSP (ale i velké podniky) mohou žádat o zvýhodněné úvěry na projekty, které povedou ke snížení energetické náročnosti podnikatelského sektoru. Na tento program je vyčleněna alokace cca 1,3 mld. Kč a I. výzva byla vyhlášena 19.9.2017.

V rámci OP Životní prostředí (ŽP) spustilo v roce 2017 Ministerstvo životního prostředí (MŽP) prostřednictvím Státního fondu životního prostředí ČR (SFŽP) podporu **snížování environmentálních rizik** prostřednictvím zvýhodněných úvěrů volitelně doplněných o dotaci. Cílem podpory je zvyšovat bezpečnost environmentálně rizikových provozů a omezovat emise látek znečišťující životní prostředí. Na zvýhodněné úvěry je vyčleněna alokace 480 mil. Kč z prostředků ESIF, na dotace je vyčleněno 160 mil. Kč z prostředků SFŽP. Výzva byla vyhlášena 5.10.2017.

V rámci OP Praha – pól růstu je vyčleněno 400 mil. Kč na program INFIN, jehož cílem je zvýšit nabídku dostupného financování podnikatelských projektů realizovaných na území hlavního města Prahy, které využívají výsledků výzkumu, jsou uskutečňovány inovačními podnikateli s krátkou historií nebo jsou realizovány v oblasti energetické efektivity a obnovitelných zdrojů. Příjem žádostí byl spuštěn 15.4.2019.

Národní rozvojová banka

V současné době probíhají práce na přípravě zákona o Národní rozvojové bance (NRB), jehož věcný záměr má být vládě předložen do 30.6.2019. Cílem tohoto zákona je definovat postavení ČMZRB jako národní rozvojové banky ČR pro provádění cílených veřejných intervencí v ČR i v zahraničí prostřednictvím finančních nástrojů.

Investiční pobídky

V září roku 2018 vláda projednala a schválila novelu zákona o investičních pobídkách. Připravované změny souvisí zejména se snahou o těsnější provázání systému investičních pobídek s aktuální hospodářskou situací v zemi a dále s potřebou větší specializace investičních pobídek na projekty s vyšší přidanou hodnotou, které jsou spojené s činnostmi výzkumu a vývoje a s tvorbou kvalifikovanějších pracovních míst. V současné době je novela zákona projednávána v PSP.

Další opatření

MMR vyhlásilo program podpory bydlení v oblastech se strategickou průmyslovou zónou pro okolí průmyslové zóny Solnice – Kvasiny. Pro rok 2019 MMR na základě požadavků dotčených obcí alokovalo 150 mil. Kč na výstavbu bytů a 25 mil. Kč na výstavbu technické infrastruktury.

Novela stavebního zákona

Projednávaná novela zákona č. 416/2009 Sb., podstatnou měrou mění **stavební zákon**. Předmětem navrhovaných změn je např. zavedení tzv. fikce souhlasného závazného stanoviska, což znamená, že pokud se dotčený orgán nevyjádří do stanovené lhůty, platí, že vydal souhlasné závazné stanovisko bez dalších podmínek. Současně je navrhována i úprava lhůty pro vydávání závazných stanovisek a jejich následný možný přezkum. Novela se snaží řešit problém způsobující zdlouhavé vymezování zásadních záměrů dopravní a technické infrastruktury v rámci územně plánovacích dokumentací. Dalším tématem novely je zavedení národního geoportálu územního plánování, na němž budou zobrazeny výstupy územního plánování v České republice, a to v případě nejdůležitějších dokumentů v jednotném formátu.

Poslední novelizace zákona č. 416/2009 Sb., o **urychlení výstavby** dopravní, vodní a energetické infrastruktury a infrastruktury elektronických komunikací ze dne 18.7.2018 je podrobně popsána v rámci kapitoly 3.5.2 *Dopravní infrastruktura*.

Rekodifikace veřejného stavebního práva

Kromě dílčích novel současného stavebního zákona se pracuje i na tzv. rekodifikaci veřejného stavebního práva, která je jednou z priorit vlády. MMR v září 2017 předložilo vládě materiál *Rekodifikace veřejného*

stavebního práva – Základní teze, který identifikoval klíčové problémy a oblasti, kterým je třeba se v rámci rekonstrukce věnovat. Následoval materiál *Rekonstrukce veřejného stavebního práva – Informace o hlavních směrech a cílech rekonstrukce*, obsahující nástin řešení nejvýznamnějších identifikovaných problémů, a předložený vládě v září 2018.

Z tohoto dokumentu je jasné, že má-li být rekonstrukcí veřejného stavebního práva dosaženo podstatného zrychlení, zefektivnění a zjednodušení přípravy staveb, nelze uvažovat pouze o zcela novém stavebním zákoně, ale je nutné navrhnout a přijmout i zásadní úpravy mnoha souvisejících zákonů.

Aby nový stavební zákon co nejvíce reflektoval aktuální poznatky ze stavební praxe, uzavřelo MMR dne 8.10.2018 s Hospodářskou komorou (HK). Memorandum o spolupráci na projektu rekonstrukce veřejného stavebního práva ČR. HK se podílí na všech fázích přípravy nové stavební legislativy.

Rekonstrukce předpokládá mimo jiné organizační změny v rámci **stavební správy**, jejichž cílem je zrychlení a zefektivnění výkonu stavební agendy v ČR. Dále v odůvodněných případech redukce počtu dotčených orgánů a integrace vybraných agend dotčených orgánů do rozhodování stavebních úřadů, zároveň je však třeba jasně vymezit veřejný zájem, stanovit věcnou působnost dotčených orgánů a nastavit účinný mechanismus vzájemné spolupráce. Cílem je též další urychlení povolovacích řízení, kdy je navrhována řada nových procesních institutů, zejména sloučení dosavadních povolovacích procesů do jednoho řízení s kratší lhůtou.

Dále je nezbytná revize celého souboru hmotněprávních předpisů upravujících obecné **požadavky na výstavbu a dokumentaci**, jejímž účelem je konsolidace hmotněprávních požadavků na výstavbu do pokud možno jediného podzákoného právního předpisu, který bude platný na celém území ČR. Změny, jež věcný záměr stavebního zákona přináší, jsou často přelomové až kontroverzní a výsledná podoba návrhu a podoby rekonstrukce stavebního práva bude závislá na výsledcích procesu projednávání věcného záměru se všemi dotčenými resorty, a může se proto ještě podstatně měnit. V únoru 2019 návrh věcného záměru nového stavebního zákona prošel meziresortním připomínkovým řízením, jeho vypořádání doposud není uzavřeno. V dubnu 2019 bude věcný záměr předložen Legislativní radě vlády (LRV).

3.4.2 Podnikatelské prostředí a vnitřní trh

Informovanost podnikatelské sféry

V roce 2019 bude ČR nadále zvyšovat povědomí českých podnikatelů a občanů o jejich právech a příležitostech na vnitřním trhu EU pomocí existujících informačních nástrojů, které zahrnují Jednotná kontaktní místa (JKM), Kontaktní místo pro výrobky (ProCoP) a síť SOLVIT. Důležitou reformní aktivitu v souvislosti s informováním podnikatelské sféry představuje implementace nařízení o zřízení **Jednotné digitální brány**, na jehož ambiciózní podobě se ČR významně podílela. Ta bude v okamžiku své plné funkčnosti rozcestníkem, odkud občané i podnikatelé naleznou cestu k informacím, postupům a asistenčním službám, které v daný okamžik potřebují, a to i v cizím jazyce. V konečném důsledku tak Jednotná digitální brána nahradí e-JKM. V roce 2019 budou učiněny prvotní kroky pro řádné a včasné splnění její implementace, kterou bude na národní úrovni koordinovat MPO.

MPO při informování podnikatelů spolupracuje a chce dále spolupracovat s podnikatelskými reprezentacemi a využívat teritoriální infrastruktury, kterou disponují.

V roce 2019 plánuje MPO uspořádat řadu seminářů pro podnikatele, na nichž chce mimo jiné zvýšit povědomí o službách, které pro občany a podnikatele poskytuje pro ulehčení jejich pohybu a působení na vnitřním trhu EU. Tyto semináře se budou konat jak v Praze, tak i v dalších krajských městech (Ostravě, Brně a Českých Budějovicích). Účastníkům seminářů budou současně představeny i iniciativy, které jim usnadní administrativu spojenou s jejich činností (například Jednotná digitální brána).

Vnitřní trh EU

Vnitřní trh je jednou z nejdůležitějších priorit působení ČR v EU. ČR proto dlouhodobě zaujímá hlavní roli v jeho prohlubování a v této roli musí i nadále setrvat a přicházet také s novými návrhy na jeho zlepšování. V rámci spolupráce s podobně smýšlejícími státy EU na podobu vnitřního trhu je aktuálně primárním společným zájmem dokončení volného trhu se službami, který dlouhodobě zaostává za volným trhem se zbožím, a zlepšení této situace se bohužel neblíží. Dále je pro ČR důležité zasadit se o zjednodušení pravidel

na unijní a národní úrovni a odbourávání doposud přetrvávajících překážek na vnitřním trhu, popřípadě čelit nově oživaným ochranným opatřením. Politika ČR na vnitřním trhu je podrobně popsána v dokumentu *Priority v agendě vnitřního trhu EU 2015-2020 – aktualizace 2019*, který byl Výborem pro EU schválen 21. ledna 2019. S cílem posílit informovanost podnikatelů o výhodách vnitřního trhu bude v průběhu roku 2019 rovněž pořádána série regionálních seminářů MPO a partnerů pro MSP k vnitřnímu trhu EU. Semináře se kromě Prahy budou rovněž konat v Ostravě, Českých Budějovicích a Brně.

Snižování administrativní zátěže podnikatelů

V rámci snižování administrativní zátěže podnikatelů již byla zrealizována řada dílčích opatření, a to průřezově v několika oblastech výkonu podnikatelské činnosti. V letech 2013 – 2018 bylo zrealizováno cca 115 opatření. Jsme v době, která si vyžaduje elektronizaci procesů, digitalizaci státní správy, sdílení dat mezi orgány státní správy a systémové změny. Opatření tohoto typu vyžadují bezesporu dostatek času pro řádnou přípravu a realizaci, která s sebou nese zpravidla i legislativní úpravy.

V roce 2018 pokračovala intenzivní práce zaměřená na snižování administrativní zátěže podnikatelů napříč jednotlivými orgány státní správy. Byl vyhodnocen stav plnění 28 opatření, která byla naplánována. Celkem bylo v průběhu roku 2017 zrealizováno 18 opatření. Jejich přehled byl součástí materiálu *Informace o snižování administrativní zátěže podnikatelů za rok 2017*, který byl vládou schválen v červenci 2018. Na další období je naplánováno 19 opatření, jejichž realizace přispěje ke snížení administrativní zátěže. Zmínit musíme zejména elektronizaci veřejné správy (eGovernment) v gesci MV. K dosažení cíle, kterým je do konce roku 2020 snížit zátěž prostřednictvím 40 opatření, zbývá zrealizovat 22 opatření.

V roce 2018 byla zrealizována např. tato opatření: *Projekt Celní kodex Unie – elektronizace celního řízení* (hl. gesce MF), novela vodního zákona – zrušena povinnost podávání záloh na poplatek za vypouštění odpadních vod do vod povrchových a na poplatek za odebrané množství podzemní vody (gesce MŽP), v rámci zjednodušení a zefektivnění správního řízení byla odstraněna nutnost předkládání většiny dokladů v originále v procesu ochrany vlastnických práv – v současné době je 76 % podání činěno elektronickou cestou (Úřad průmyslového vlastnictví).

MPO se zaměřuje na snižování administrativní zátěže při podnikání prostřednictvím akcentu na **digitalizaci veřejné správy**: např. dokumenty k prokázání způsobilosti uchazečů o podporu ve veřejné soutěži ve VaVal jsou podávány výhradně datovou schránkou, a to pouze 1x, nezávisle na počtu podaných návrhů. Dále informační systém Registr živnostenského podnikání umožňuje předávání a přebírání údajů z jiných registrů a rejstříků veřejné správy: Od roku 2018 MPO testuje zavedení možnosti poskytovat výpis o údajích, které jsou vedeny v tomto systému, prostřednictvím Portálu občana – předpoklad zavedení v prvním čtvrtletí roku 2019, je plánováno rozšíření funkcionality podání JRF ve vazbě na Národní identitní autoritu – data ze živnostenského rejstříku a základních registrů.

Jedná se zejména o zkvalitnění a rozšíření funkcionality elektronického podání **Jednotného registračního formuláře** (slouží např. k ohlášení živnosti – získání živnostenské oprávnění, oznámení změn registračních údajů, atd.) způsobem, který usnadní pořízení údajů a sestavení podání – elektronické podání bude zjednodušeno (nebude nutno stahovat a instalovat si do počítače speciální aplikaci), bude umožněno předvyplnění elektronického formuláře údaji, které jsou o podateli vedeny v živnostenském rejstříku a základních registrech.

Na portálu Businessinfo.cz se podařilo shromáždit více než 1000 formulářů s dopadem na podnikatele a 84 % z nich se již podařilo převést do digitální podoby tak, aby byly uživatelsky přívětivé pro jejich vyplnění. Na dalších formulářích se pracuje. Prostřednictvím webové stránky zjednodusujeme.cz mohou podnikatelé a široká veřejnost zasílat náměty na snížení byrokracie.

MPO připravilo tzv. **Propodnikatelské desatero**, jehož cílem je zlepšení podmínek pro OSVČ, živnostníky a podnikatele. Jedná se o tyto klíčové oblasti: právní elektronický systém (PES)- povinnosti podnikatelů na jednom místě (projekt realizovaný HK, přičemž MPO poskytuje věcnou součinnost), zahajování podnikání bez bariér (propojení Registru živnostenského podnikání a Portálu občana zmiňovaného výše), principu předávat informace úřadům pouze jednou, snížení náročnosti kontrol nebo již zmiňovaná digitalizace formulářů. Je připraven také návrh tzv. balíčku nadresortních systémových opatření, která mají za cíl přispět ke

zlepšení podnikatelského prostředí prostřednictvím lepší tvorby právních předpisů a omezit nárůstu další byrokracie.

Expertní skupina pro snižování administrativní zátěže podnikatelů při MPO v roce 2018 svou činnost dále rozvíjela. Byla schválena modifikace činnosti Expertní skupiny, jejímž výsledkem je půlroční rotující předsednictví jejími členy včetně MPO a častější frekvence jednání cca 1x za 2 měsíce. Sekretariát zajišťuje i nadále MPO. Prvním předsedajícím dle nového formátu se v listopadu 2018 stala HK. Ke snížení administrativní zátěže podnikatelů přispěje i úspěšná implementace nařízení (EU) č. 2018/1724, kterým se zřizuje Jednotná digitální brána pro poskytování přístupu k informacím, postupům a k asistenčním službám a službám pro řešení problémů, která probíhá v gesci MPO.

Na základě usnesení Hospodářského výboru PSP č. 135 ze dne 12. prosince 2018 v materiálu *Zpráva o vývoji malého a středního podnikání a jeho podpoře za rok 2017* bylo doporučeno v dalších zprávách rozpracovat část týkající se podnikatelského prostředí s ohledem na meziroční srovnání administrativní zátěže podnikatelů, konkretizovat počty informačních povinností podnikatelů a doplnit vyhodnocení. Z tohoto důvodu dojde ke sloučení obou výše uváděných materiálů do jednoho dokumentu, který bude pod novým názvem předložen vládě do 30. září 2019.

V roce 2018 bylo ve spolupráci MŽP a MPO identifikováno v rámci **Ekoauditů** 13 podnětů na snížení administrativní a finanční zátěže podnikatelských subjektů, u nichž byla navržena konkrétní opatření a úkoly. Návrhy právních předpisů, které budou následně zpracovány na základě materiálu přijatého usnesením vlády č. 9 ze dne 7. ledna 2019, budou obsahovat hodnocení dopadů, a to nejen na podnikatelskou sféru, ale také na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty apod. Zároveň byl aktualizován přehled o dosavadním plnění všech úkolů z předchozích fází Ekoauditů. Další etapa projektu Ekoaudit bude v roce 2019 pokračovat sběrem podnětů a návrhů od podnikatelské sféry s tím, že budou verifikovány a relevantní z nich zapracovány do finálního návrhu, který bude v roce 2020 předložen vládě ke schválení.

Potenciál snížit administrativní zátěž zejména pro nejmenší podnikatele má myšlenka jedné paušální daně rozpracovávaná MF.

Podpora malých a středních podniků

ČR se i nadále bude zaměřovat na cílenou podporu MSP ve třech prioritních oblastech, a to vytváření podnikatelského prostředí, přímá podpora MSP a zlepšení přístupu k finančním prostředkům a zdroje pracovních sil. V rámci těchto priorit je důraz kladen na využívání prostředků z OP PIK a na zvyšování zapojení návratných forem podpory podnikání. Na podporu MSP je určena podstatná část OP PIK, jehož celková alokace činí 4 090 mil. EUR (v přepočtu cca 105 mld. Kč).

MPO se bude rovněž zabývat aktuálním vývojem problematiky **revize stávající definice MSP**, neboť se jedná o velice závažné změny z hlediska čerpání státní podpory, ESIF či jiných forem přístupu MSP k financím mající meziresortní přesah. EK poprvé informovala o chystané revizi definice v létě 2017 v rámci prvotního posouzení dopadů, aby následně započala hodnocení dosavadní implementace současně platné definice⁴³ ve spolupráci s členskými státy.

V průběhu roku 2019 MPO ve spolupráci se Světovou bankou a EK připraví analýzu podnikatelského prostředí ČR, která bude sloužit jako podklad pro stanovení základních priorit nové *Strategie podpory MSP 2021+*.

Tato strategie bude klíčovým dokumentem pro podporu MSP v ČR, který bude shrnovat české iniciativy na rozvoj podnikání a bude podkladovým materiálem pro přípravu operačních a národních programů v dalším programovém období 2021+. Strategie bude rovněž zajišťovat synergie a komplementarity s evropskými rámcovými programy. Dokument bude navazovat na zastřešující strategické materiály jako *Česká republika 2030 a Národní koncepce realizace politiky soudržnosti v ČR po roce 2020*.

Prostřednictvím svých programů se na podporu **výzkumné a inovační činnosti v MSP** zaměřuje i TA ČR. MSP tvoří přibližně jednu třetinu všech podpořených účastníků. TA ČR také nabízí několik nástrojů určených přímo pro podporu činností vědy a výzkumu (VaV) v MSP. Prvním nástrojem je podprogram 2 v programu GAMA, ve kterém jsou podpořeny projekty oceněné Seal of Excellence v SME instrumentu fázi 1 unijního

⁴³ Na základě doporučení Komise 2003/361/ES ze dne 6. května 2003 týkající se definice mikro, malých a středních podniků.

programu *Horizont 2020*. Druhým nástrojem je podpora financování VaV aktivit v MSP s pomocí ČMZRB, která v relevantních případech umožní dofinancování části projektu realizované MSP z produktů ČMZRB (zejména Záruka a Expanze uvedené výše). Tato aktivita je umožněna v některých programech TA ČR. Inovační potenciál (nejen) v MSP a jeho příležitosti a bariéry jsou předmětem šetření INKA.

3.4.3 Regionální dimenze

Strategie regionálního rozvoje

Realizace *Strategie regionálního rozvoje* probíhá v rámci dvouletých akčních plánů schvalovaných vládou. Pro období 2019 – 2020 byl připraven *Akční plán Strategie regionálního rozvoje ČR 2019 – 2020*, který shrnuje aktivity resortů při plnění cílů regionální politiky. Při naplňování akčních plánů Strategie regionálního rozvoje je spolupracováno napříč státními i regionálními úrovněmi. Strategie regionálního rozvoje ČR je zároveň podkladovým dokumentem pro ukotvení územní dimenze při implementaci ESIF. Prostřednictvím místně specifického přístupu cílí na vyrovnávání disparit v rámci jednotlivých typů území a regionů a na podporu využití jejich růstového potenciálu.

Strategie regionálního rozvoje ČR slouží mj. také jako podklad pro nastavení územní dimenze investiční politiky státu. V současnosti probíhá kromě implementace Akčního plánu Strategie regionálního rozvoje ČR 2019 – 2020 také příprava *Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+* a *Akčního plánu Strategie regionálního rozvoje ČR 2021 – 2022*. Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+ je připravovaná s ohledem na potřebu respektování širokého partnerského přístupu za účasti všech významných aktérů z oblasti regionálního rozvoje.

Územně specifické nástroje

Investiční politika by měla ve větší míře zohledňovat existující specifika území projevující se v odlišných potřebách různých typů území. Cílem je nadále přispívat ke snižování regionálních rozdílů (vyrovnávací cíl) a zároveň využít místního potenciálu pro zvýšení hospodářské a sociální úrovně jednotlivých regionů (růstový cíl).

Příkladem územně specifického nástroje pro naplnění vyrovnávacího cíle je *Souhrnný akční plán Strategie hospodářské restrukturalizace Ústeckého, Moravskoslezského a Karlovarského kraje 2018–2019*, který byl vládou schválen v roce 2018. K naplnění vyrovnávacího cíle současně přispívá také integrovaný nástroj CLLD zaměřený na podporu rozvoje převážně venkovského území. Tento nástroj je realizován v území prostřednictvím sítě 178 Místních akčních skupin (MAS), jejichž úkolem je animace v území a výběr integrovaných projektů na místní úrovni, a které tak přispívají k naplňování principu subsidiarity a reflexi potřeb území v regionální politice ČR.

Na regionální úrovni působí od roku 2018 i **TA ČR**. S využitím zdrojů z projektu Otevřený úřad (financovaný z OP Z) začali v regionech působit regionální koordinační pracovníci. Jejich rolí je posílení povědomí o produktech TA ČR, poradenství při podávání návrhů projektů výzkumu a vývoje nebo jejich řešení. Regionální dimenze je též uplatňována ve vybraných programech TA ČR. A to například spoluprací v rámci *Strategického rámce hospodářské restrukturalizace Ústeckého, Moravskoslezského a Karlovarského kraje (RE:START)*, kdy je alokována určitá částka celkové podpory pro organizace se sídlem ve strukturálně postiženém regionu.

Pro naplnění růstového cíle jsou v hlavních metropolitních oblastech a sídelních aglomeracích ČR realizovány tzv. **integrované nástroje** (integrované územní investice a integrované plány rozvoje území), které přispívají ke zvýšení konkurenceschopnosti hlavních urbánních center ČR. Realizací integrovaných územních investic a integrovaných plánů rozvoje území je v podmínkách ČR rovněž naplňována dimenze urbánní politiky.

Pro úspěšnou realizaci integrovaných nástrojů CLLD a ITI je klíčové adekvátní nastavení implementačního rámce na národní úrovni. V programovém období 2014 – 2020 je základním rámcem zajišťujícím zohlednění územní dimenze v prostředí ESIF *Národní dokument k územní dimenzi*. Ve spolupráci s jednotlivými řídicími orgány a územními partnery probíhá v současnosti příprava zastřešujícího rámce pro programové období 2021 – 2027 s cílem o adekvátní zohlednění potenciálu integrovaných nástrojů v jednotlivých operačních programech a nastavení vhodných forem implementace na základě dosavadních zkušeností s realizací integrovaných nástrojů.

Cestovní ruch

Cestovní ruch (CR) dlouhodobě přispívá k HDP 2,9 % (cca 149 mld. Kč)⁴⁴, celkově zaměstnává přes 239 tis. osob. Rostoucí statistika příjezdů ukazuje na vysoký nevyužitý potenciál. Na stále platnou *Koncepci státní politiky CR v ČR na období 2014 – 2020*⁴⁵ naváže připravovaná koncepce na období 2021 – 2030, k předložení do vlády ČR ve 2. čtvrtletí 2020.

Záměrem je v dalším období podpořit:

- veřejnou infrastrukturu CR
- statistický a marketingový výzkum, sledování indikátorů udrž. rozvoje CR
- zvyšování kvality služeb a lidských zdrojů v CR
- zavádění fin. nástrojů pro ziskové projekty v oblasti CR
- činnost DMO⁴⁶

Podpora musí být zajištěna vícezdrojově a v úzké spolupráci veřejné správy, podnikatelů a NNO.

K 1.7.2018 nabyla účinnosti **novela zákona** č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání a o výkonu některých činností v oblasti cestovního ruchu, ve znění pozdějších předpisů, která transponuje Směrnici EP a Rady (ES) 2015/2302 ze dne 25.11.2015 o souborných cestovních službách a spojených cestovních službách, o změně nařízení EP a Rady (ES) č. 2006/2004 a směrnice EP a Rady 2011/83/EU a o zrušení směrnice Rady 90/314/EHS.

3.4.4 Kvalita veřejné správy

Strategický rámec rozvoje veřejné správy ČR pro období 2014 - 2020

Strategický rámec rozvoje veřejné správy České republiky pro období 2014 – 2020 (SRRVS) schválený usnesením vlády v srpnu 2014 představuje základní dokument vymezující rozvoj veřejné správy a eGovernmentu. V průběhu roku 2018 probíhalo plnění specifických cílů a opatření, které jsou specifikovány v Implementačních plánech k SRRVS, schválených usnesením vlády v roce 2015.

Cílem opatření je větší transparentnost financování veřejné správy, zjednodušení struktury územního členění veřejné správy, zkvalitnění strategického řízení v institucích veřejné správy, zavedení procesního modelování agend, redukce regulatorní zátěže a zavádění metod kvality, vytvoření metody a systému monitorování a hodnocení výkonu veřejné správy z hlediska její efektivity, hospodárnosti, úspornosti, účelnosti a přiměřenosti, zvýšení dostupnosti veřejné správy prostřednictvím eGovernmentu, profesionalizace a rozvoj lidských zdrojů ve veřejné správě.

Naplňování jednotlivých opatření Strategického rámce v souladu s Implementačními plány se předpokládá i v dalším období. V červnu 2019 bude vládě předložena *Výroční zpráva o stavu veřejné správy za rok 2018*.

MV v návaznosti na SRRVS zpracovalo Metodické doporučení k řízení kvality v územních samosprávných celcích (ÚSC). Metodický materiál vymezuje doporučený rozsah řízení kvality v ÚSC postavený na funkčním propojení strategického, finančního a procesního řízení, který má zajistit plnění požadavků zainteresovaných stran prostřednictvím vhodně poskytovaných služeb veřejné správy. Nedílnou součástí řízení organizace je i personální řízení. Metodický materiál současně obsahuje doporučený rozsah vzdělávání zaměstnanců ÚSC v oblasti řízení kvality. MV bude v nadcházejícím období i nadále pokračovat v podpoře aplikace tohoto metodického doporučení v územní veřejné správě.

K zavádění a zlepšování systémů řízení kvality mohou ÚSC získat finanční podporu z Operačního programu Zaměstnanost, který každoročně vypisuje výzvy pro územní samosprávné celky zaměřené také na řízení kvality, strategické a procesní řízení, resp. vzdělávací aktivity pro úředníky i zastupitele.

K celkovému zlepšení strategického prostředí ve veřejné správě přispívá aktualizovaná Metodika přípravy veřejných strategií, která byla schválena vládou v lednu 2019. Metodika bude doplněna grafickými publik-

⁴⁴ Satelitní účet cestovního ruchu (2017). Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/satelitni_ucet_cestovniho_ruchu

⁴⁵ Schválena usnesením vlády č. 220 ze dne 27. 3. 2013.

⁴⁶ DMO – Organizace destinačního managementu (Destination Management Organisation)

acemi a dalšími šablonami, které usnadní její používání v praxi. Na základě projektu *Mapování strategické práce v institucích veřejné správy* a návrhy na její zefektivnění vznikla celá řada doporučení pro zlepšení strategické práce, kterým bude nutno věnovat další pozornost. V rámci vzdělávacího projektu STRATEDUKA byly vytvořeny vzdělávací texty vč. e-learningu a bylo proškoleny 221 stratégů veřejné správy. Pozitivní zpětná vazba účastníků vedla k zahájení kroků k akreditaci tohoto vzdělávacího programu. Tvorbě a hodnocení strategií pomáhá inovace a rozvoj funkcionalit a modulů systému Databáze strategií⁴⁷, ve kterém je realizována také prioritizace cílů *Národní koncepce realizace politiky soudržnosti v ČR po roce 2020*.

Strategický rozvoj veřejné správy po roce 2020

Již v polovině roku 2018 začal být MV připravován **nový koncepční materiál** rozvoje veřejné správy s názvem *Klientsky orientovaná veřejná správa 2030*, který z časového hlediska plynule naváže na aktuálně platný *Strategický rámec rozvoje veřejné správy ČR pro období 2014-2020*.

Vizi připravované koncepce je dosáhnout v roce 2030 takové veřejné správy, která bude maximálně klientsky orientovaná a bude vytvářet podmínky pro další zvyšování kvality života obyvatel a růst prosperity ČR. Vize je rozpracována v pěti strategických cílech a šestnácti specifických cílech, zaměřených na dosažení věcného posunu v konkrétních oblastech fungování veřejné správy, přičemž řada z nich byla identifikována jako potřebná také únorovou Zprávou o stavu ČR. Jedná se zejména o posílení evidence-informed rozhodování, zavedení systémového přístupu k tvorbě inovací, zlepšení komunikace s veřejností a usnadnění participace občanů na veřejném dění, zpřehlednění právního řádu, širší uplatnění udržitelného rozvoje, posílení strategického a projektového řízení, zlepšení vzájemné koordinace i řízení veřejné správy, zefektivnění kontrol veřejných prostředků, posílení meziobecní spolupráce, zvýšení dostupnosti i kvality služeb poskytovaných veřejnou správou či zvýšení odborných kompetencí volených zástupců, úředníků územních samosprávných celků i pracovníků státní služby.

Řada ze zmíněných oblastí, jako např. rozvoj **evidence-informed rozhodování** či systémový přístup k inovacím dosud v české veřejné správě nebyla systémově uchopena a řešena, některé základy budoucího rozvoje jsou však budovány již nyní. Za účelem rozvoje analytické práce, sdílení dat a posílení evidence-informed rozhodování jako takového byla v rámci struktur Rady vlády pro udržitelný rozvoj (RVUR) založena Pracovní skupina pro spolupráci analytických útvarů. Na platformě této pracovní skupiny je a v budoucnu nadále bude diskutována řada aspektů analytické práce, jako je problematika vzájemného sdílení dat a zkušeností, vzdělávání analytiků, ukotvení analytických útvarů v organizační struktuře státní správy či obecné šíření povědomí o analytické práci a výhodách využití evidence-informed rozhodování v praxi. Konkrétní opatření budou ukotvena v této koncepci.

V koncepci budou ukotveny i některé oblasti, které jsou v ČR kontinuálně zlepšovány. ČR se např. stále potýká s kvalitou **strategického řízení a plánování**. V rámci připravované koncepce bude prosazován další rozvoj a implementace metod a nástrojů, inovací ve strategické práci a celkové zlepšování prostředí pro strategické řízení.

Klíčová pro naplňování cílů koncepce bude její **implementace**, která bude obsahovat a řešit velkou řadu dalších oblastí, které jsou výše nastíněny. Realizována bude na základě celkem tří akčních plánů. První akční plán na léta 2021 – 2023 je aktuálně v pokročilém stádiu přípravy a bude vládě ČR předložen ke schválení spolu s touto komplexně zpracovanou koncepcí. Odhadovaným termínem předložení obou dokumentů vládě ČR je podzim roku 2019.

Provádění zákona o státní službě

MV předložilo návrh zákona, kterým se mění zákon o státní službě a další související zákony⁴⁸. Cílem **novely zákona** je vytvořit předpoklady pro další profesionalizaci státní služby, větší motivaci státních zaměstnanců k dalšímu profesnímu rozvoji s cílem nejenom kvalitnějšího výkonu státní služby, ale i posílení odpovědnosti představených, přičemž je vše vedeno snahou o zachování základních parametrů nezbytných pro fungování státní služby, kterými jsou stabilizace, depolitizace a transparentnost.

⁴⁷ Dostupné z: <https://www.databaze-strategie.cz>

⁴⁸ Zákon byl ve Sbírce zákonů publikován jako zákon č. 35 ze dne 23. ledna 2019, kterým se mění zákon č. 234/2014 Sb., o státní službě, ve znění pozdějších předpisů

Novela zákona směřuje k vyšší flexibilitě a operativnosti státní služby. Mezi významná opatření patří rozšíření okruhu osob, které se mohou účastnit výběrových řízení na představené, rozšíření důvodů pro odvolání představených či snížení počtu oborů státní služby, jež je možné stanovit pro služební místo. Mezi stěžejní změny patří též úprava systému služebního hodnocení, jehož cílem je jeho zjednodušení a zvýšení efektivity. Součástí jsou i další změny, jež si vyžádala praxe, a jež jsou nezbytné z hlediska zvýšení efektivity státní služby.

Součástí novely zákona o státní službě je rovněž **novela zákona o zahraniční službě**⁴⁹, která v přijatém znění upřesňuje specifika zahraniční služby a její vybraná ustanovení nebo je doplňuje v reakci na aplikační praxi zákona o zahraniční službě.

Zároveň bylo připraveno a dne 12. prosince 2018 schváleno **nařízení vlády** č. 1/2019 Sb., o oborech státní služby, které ruší s účinností od 1. července 2019 dosavadní nařízení vlády o oborech státní služby č. 106/2015 Sb., a dne 4. února 2019 bylo schváleno nařízení vlády č. 36/2019 Sb., o podrobnostech služebního hodnocení státních zaměstnanců a vazbě osobního příplatku státního zaměstnance na výsledek služebního hodnocení a o změně nařízení vlády č. 304/2014 Sb., o platových poměrech státních zaměstnanců, ve znění pozdějších předpisů.

V návaznosti na novou právní úpravu oborů státní služby je v současnosti připravován **návrh vyhlášky**, kterou se mění vyhláška č. 162/2015 Sb., o podrobnostech úřednické zkoušky, ve znění vyhlášky č. 124/2018 Sb., a návrh nařízení vlády, jímž se mění nařízení vlády č. 136/2015 Sb., o rovnocennosti některých zkoušek a odborných kvalifikací zvláštní části úřednické zkoušky. V neposlední řadě probíhá také příprava a implementace služebních předpisů a metodických pokynů náměstka ministra vnitra pro státní službu k provedení zákona o státní službě.

Zavádění řízení kvality ve služebních úřadech

Na základě vládou schválené *Metodiky zavádění řízení kvality ve služebních úřadech* a schváleného *Metodického pokynu pro řízení kvality ve služebních úřadech* probíhá zavádění konkrétních opatření vedoucích ke zvýšení kvality státní správy se zaměřením na lidské zdroje. Cílem je zavést nástroje a opatření vedoucí k trvalému zlepšování fungování služebních úřadů a ke zkvalitnění řízení lidských zdrojů ve služebních úřadech.

Zákon o registru smluv

Zákon o registru smluv je účinný již od 1.7.2016, kdy byl rovněž spuštěn ostrý provoz informačního systému registru smluv. Dne 18.8.2017 nabyla účinnosti novela zákona o registru smluv, která rozšířila okruh dílčích výjimek z uveřejnění pro určité typy smluv. Pro praktickou aplikaci je důležité, že smlouvy, které se povinně uveřejňují v registru smluv, již není nutné povinně uzavírat písemně. MV nadále poskytuje veřejnosti informační a technickou podporu pro správné provedení registrace smluv. K 31.3.2019 bylo v registru smluv celkově zveřejněno 1 978 492 smluv od 9 130 subjektů.

Veřejné zakázky

Účinnosti zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů (ZZVZ) nabyl ke dni 1.10.2016. S přijetím ZZVZ dochází ke snížení administrativy (např. není povinnost zkoumat všechny nabídky, doklady lze předložit odkazem od informačního systému veřejné správy, atd.), zvýšení transparentnosti (povinnost uveřejňovat smlouvu – pokud není uveřejněna v registru smluv, uveřejnění zadávací dokumentace, uveřejnění skutečně uhrazené ceny) a posílení odpovědnosti a flexibility zadavatele. Sama EK ve Zprávě o ČR (tzv. Country report) 2018 konstatuje dosažení určitého pokroku v posílení účelnosti veřejných výdajů. EK v tomto ohledu vítá například novou právní regulaci zadávání veřejných zakázek a některé její instituty – rozkrývání vlastnické struktury dodavatelů až po jejich skutečné majitele.

Byly vytvořeny a uveřejněny další **nové metodiky** z oblasti zadávání veřejných zakázek a to jak formální, tak i specializované. Gestor ZZVZ se podílel a spolupracoval na přípravě metodik jiných resortů, např. na velké metodice k sociálně zodpovědnému zadávání společně s MPSV. Dále gestor ZZVZ spolupracoval na metodice, s MŽP na metodice *Pravidla uplatňování environmentálních požadavků při zadávání veřejných zakázek a nákupech státní správy a samosprávy*, která byla vyhlášena usnesením vlády č. 531/2017 O pravidlech uplatňování odpovědného přístupu při zadávání veřejných zakázek a nákupech státní správy a samosprávy

⁴⁹Zákon č. 150/2017 Sb., o zahraniční službě a o změně některých zákonů.

nebo na *Metodice pro prevenci trestní recidivy formou podpory zaměstnávání a profesního rozvoje osob se záznamem v evidenci Rejstříku trestů a osob ve výkonu trestu odnětí svobody v rámci veřejných zakázek* ve spolupráci s MSp a dalšími resorty.

Gestor ZZVZ zavedl od října roku 2016 **nový vzdělávací program**. Cílem je výrazné posílení odbornosti uživatelů v oblasti veřejných zakázek, a to nejen v souvislosti s nově přijatou právní úpravou ZZVZ, ale také v oblasti metodické podpory.

Implementace Strategie elektronizace zadávání veřejných zakázek pro období let 2016 až 2020

ČR pokračuje, v souladu s doporučením Rady EU (CSR), v realizaci opatření ke zvýšení transparentnosti a efektivnosti při zadávání veřejných zakázek (VZ). V lednu 2016 vláda schválila *Strategii elektronizace zadávání veřejných zakázek pro období let 2016 až 2020, vyhodnocení efektivnosti fungování a návrh dalšího postupu využívání elektronických tržišť veřejné správy a návrh povinného používání Národního elektronického nástroje (NEN)*.

V rámci plnění strategie přijala vláda v červnu 2017 usnesení č. 467, jímž vznikla vybraným zadavatelům povinnost využívat NEN od 1.7.2018 pro zadávání veřejných zakázek. Strategie dále obsahuje opatření vedoucí k navýšení využívání NEN. Realizací zmíněných opatření se předpokládá úspora nákladů na provoz elektronických nástrojů pro zadávání veřejných zakázek ve výši několika desítek milionů Kč.

Hlavními změnami, které aktualizace usnesení vlády č. 467/2017 přinesla je mj. sjednocení povinnosti zadávat v NEN všechny veřejné zakázky s předpokládanou hodnotou přesahující 0,5 mil. Kč, dále byl změněn rozsah možného udělení výjimky z povinného používání NEN. Ministryni pro místní rozvoj bylo uloženo zajistit realizaci opatření směřujících ke zrychlení odezev systému a aktualizaci akčního plánu plnění Strategie elektronizace veřejných zakázek 2016 až 2020. Vláda na svém jednání dne 21.1.2019 schválila usnesení č. 57 obsahující aktualizaci akčního plánu jejího plnění.

Aktualizace spočívá zejména v návrzích opatření směřujících k vyšší agregaci dat o veřejných zakázkách, a to hlavně dat o veřejných zakázkách malého rozsahu; k motivaci zadavatele, aby více využívali certifikované elektronické nástroje a opatření k vytvoření centrálního zdroje otevřených dat včetně automatického procesu dohledu na kvalitu publikovaných dat.

V roce 2019 jsou průběžně realizována opatření např. monitoring zahraničních best practices v oblasti elektronizace zadávání VZ zahrnující posouzení možné implementace nejlepších řešení do legislativního prostředí ČR; informační akce zaměřené na zavádění elektronického zadávání VZ; poradenství zadavatele i dodavatele; revize a vytváření metodik k ZZVZ a k jeho prováděcím předpisům s ohledem na výrazné posílení povinností zadavatelů a vytvoření nového systému uveřejňování informací.

Boj s korupcí

Vládní politiku v rámci agendy boje s korupcí, která byla na základě usnesení vlády ze dne 3. prosince 2018 č. 818 od 1. ledna 2019 převedena z ÚV na MSp, stanovuje *Vládní koncepce boje s korupcí na léta 2018 až 2022*. Koncepce svým obsahem staví na analytickém základě vládou projednaných *Východisek pro vytvoření protikorupčního strategického dokumentu ČR pro období po roce 2017*, která byla připravována dlouhodobě, a to za rozsáhlé expertní spolupráce mezi orgány veřejné správy, neziskovým sektorem a akademickou sférou. Koncepce stanoví základní institucionální a obsahové vymezení vládní protikorupční politiky coby stabilního rámce, na který bude v rámci jednoletých akčních plánů boje s korupcí navazovat přijetí konkrétních protikorupčních opatření definovaných v souladu s dlouhodobými potřebami, ale i v závislosti na aktuálním vývoji. Koncepce je obsahově rozdělena do čtyř prioritních oblastí: Výkonná a nezávislá exekutiva, Transparentnost a otevřený přístup k informacím, Hospodárné nakládání s majetkem státu, Rozvoj občanské společnosti.

Vládou byl dne 11.3.2019 schválen Akční plán boje s korupcí na rok 2019, který obsahuje opatření legislativního i nelegislativního charakteru, která jsou (v souladu s výše uvedenou koncepcí) rozdělena do čtyř prioritních oblastí. Akční plán mimo jiné obsahuje opatření zaměřená na implementační praxi zákona o zadávání veřejných zakázek, vytváření komplexního metodického prostředí a zprostředkovávání přenosu zkušeností a dobré praxe v oblasti zadávání veřejných zakázek nebo vzdělávání zadavatelů a uchazečů

o veřejné zakázky v rámci Akademie veřejného investování. V akčním plánu jsou dále zakotvena například legislativní a nelegislativní opatření k implementaci tzv. 5. Směrnice proti praní špinavých peněz v rámci zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, zákona č. 300/2016 Sb., o centrální evidenci účtů, a dalších relevantních předpisů.

Mezi důležitá protikorupční legislativní opatření, která byla na přelomu roku 2018 a 2019 předložena vládě a jejichž příprava pokračuje z roku 2018, patří například návrh zákona o lobbování a návrh zákona o ochraně oznamovatelů. Vzhledem k tomu, že souběžně na půdě Evropské unie probíhá proces vyjednávání o návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) o ochraně osob oznamujících porušení práva Unie, je návrh zákona o ochraně oznamovatelů připravován již v souladu s principy zmíněného návrhu směrnice.

Hodnocení dopadů regulace

Hodnocení dopadů regulace (RIA) je integrální součástí legislativního procesu a základ kvalitního právního prostředí. Přesto se v praxi ukazuje, že dochází k formálnímu zpracování RIA případně úplnému opomíjení (což je problematické zejména u regulace, která evidentně predikuje nové a rozsáhlé dopady) a také je téměř opomíjen zpětný přezkum účinnosti právních předpisů (ex post RIA). V roce 2019 plánuje ÚV (Sekce LRV) řadu seminářů a workshopů pro zpracovatele RIA, které navazují na vzdělávací akce z roku 2018. Obsahem se soustředí na základní informace k podstatě RIA a také k dílčím aspektům samotného zpracování. Rovněž bude revidován proces RIA (včetně pevnější ustanovení provádění ex post RIA) a posléze i na něj navazující základní dokumenty (Obecné zásady pro hodnocení dopadů regulace – UV ze 3.2.2016 č. 75 a 76).

3.4.5 Digitální agenda a eGovernment

Program Digitální Česko

Dne 3.10.2018 bylo přijato [usnesení vlády č. 629 k programu Digitální Česko a návrhu změn Statutu Rady vlády pro informační společnost](#) (RVIS)⁵⁰. Přijaté změny statutu RVIS se týkaly především struktury RVIS, která byla dána do souladu s programem Digitální Česko. Centrálním, koordinačním a řídicím orgánem programu Digitální Česko je RVIS v čele s vládním zmocněncem pro informační technologie a digitalizaci.

Program Digitální Česko je souborem koncepcí zajišťujících předpoklady dlouhodobé prosperity ČR v prostředí probíhající digitální revoluce. Digitální Česko zastřešuje tři hlavní pilíře (dílní koncepce/strategie), které tvoří jeden logický celek s velkým počtem vnitřních vazeb, ale zároveň ve struktuře reflektují zacílení na různé příjemce a rovněž odlišnosti dané současným legislativním vymezením:

1. *Česko v digitální Evropě* si klade za cíl zajistit jednotný a proaktivní přístup ČR k problematice digitální agendy na úrovni EU a je v gesci ÚV.
2. *Informační koncepce ČR* je zaměřena na digitální oblasti výkonu veřejné moci na národní úrovni a je v gesci MV.
3. *Koncepce Digitální ekonomika a společnost* (DES) v gesci MPO řeší průřezově problematiku, jejíž části se nacházejí mimo přímou gesci veřejné moci. Jedná se zejména o podporu pozitivních aspektů společenských a ekonomických změn souvisejících s digitální revolucí a minimalizaci negativních dopadů. Zahrnuje oblast průmyslu, stavebnictví (vč. zavádění metody BIM do stavební praxe), vzdělávání, chytrá města, vědu a výzkum, rozvoj infrastruktury a konektivity, zdravotnictví a další. Důležitou součástí této koncepce je i Národní strategie umělé inteligence, která je připravena k předložení vládě ve druhém čtvrtletí roku 2019 a následně EK.

Dne 17.12.2018 vláda projednala materiál k Digitálnímu Česku, tj. *Zpráva o plnění programu Digitální Česko, Seznam konsolidovaných záměrů a Statistické informace o plnění vládního programu Digitální Česko*⁵¹. Probíhají intenzivní práce na implementačních plánech, které musí být vládě předloženy do 31. března 2019.

⁵⁰ Usnesení vlády č. 629/2018.

⁵¹ Předložením Zprávy o plnění programu Digitální Česko byl splněn bod II c) z usnesení vlády č. 629/2018 ze dne 3.10.2018, kde je uveden úkol předložení této Zprávy vládě ČR pro informaci do konce roku 2018. Seznam a Statistika byly předloženy vládě ČR pro informaci na základě žádosti o posunutí termínu předložení implementačních plánů, které bylo vyhověno. Prostřednictvím žádosti došlo k posunutí původně stanoveného termínu předložení implementačních plánů uvedeného v usnesení vlády č. 629/2018 z 10.12.2018 na 31.3.2019.

MV, v souladu s výše uvedeným usnesením č. 629/2018, do konce září 2019 vydá a uveřejní na svých internetových stránkách dokumenty k Informační koncepci ČR, a to *Metody řízení ICT veřejné správy ČR*, *Slovník pojmů eGovernmentu*, *Národní architektonický rámec* (NAR) a *Národní architektonický plán* (NAP).

Národní architektonický plán eGovernmentu

Společně s NAR má NAP za cíl zefektivnit práci orgánům veřejné moci s informačními technologiemi. NAP jako součást Národní architektury je aktivita, která zahrnuje nejen centrální architektonické modely sdílených služeb, ale i jednotlivé modely orgánů veřejné moci. Cílem je připravit výchozí stav českého eGovernmentu s plánem jeho rozvoje. Konkrétně jde o modelování centrálních sdílených služeb eGovernmentu a jednotlivých systémů a jejich služeb orgánů veřejné správy.

Národní architektonický rámec eGovernmentu

NAR je součástí národní architektury jako celku. Společně s národním architektonickým plánem je hlavním pilířem pochopení a prosazování směru Enterprise Architecture, který má za cíl zefektivnit práci orgánům veřejné moci s informačními technologiemi. Cílem je metodicky vést a usnadnit tvorbu a údržbu architektury úřadu. Výsledkem bude, jako i v případě NAP, zefektivnění výdajů na státní IT, lepší dostupnost služeb eGovernmentu státní správě, samosprávě, ale hlavně i klientům veřejné správy – občanům, právnickým osobám, cizincům. Do konce září 2019 bude vydána první verze NAR⁵² a do konce roku 2021 bude funkční primární centrální úložiště s nástrojem k modelování, které bude sloužit pro uložení a editaci modelů veřejné správy.

Přístupnost internetových stránek subjektů veřejného sektoru

ČR realizuje transpozici směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/2102 ze dne 26.10.2016 o přístupnosti internetových stránek a mobilních aplikací subjektů veřejného sektoru⁵³ do českého právního řádu. Návrh zákona o přístupnosti internetových stránek a mobilních aplikací a o změně zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů⁵⁴, který transponuje příslušnou směrnici, byl dne 9.4.2019 zveřejněn ve Sbírce zákonů jako zákon č. 99/2019 Sb. s účinností dnem 9.4.2019.

Elektronická identifikace

Dne 18.8.2017 byl publikován **zákon o elektronické identifikaci**⁵⁵ a s ním související změnový zákon⁵⁶, které nabyly účinnosti dne 1.7.2018.

V souladu se zákonem o elektronické identifikaci, který vychází z nařízení eIDAS⁵⁷, byl vybudován Správou základních registrů **Národní bod pro identifikaci a autentizaci** (NIA) a spuštěn do produkčního režimu ke dni 1.7.2018. Jedná se o informační systém veřejné správy podporující proces elektronické identifikace a autentizace na národní úrovni. NIA je klíčovým nástrojem pro umožnění ověřování elektronické identity a předávání ověřených informací o uživateli potřebných pro využívání služeb poskytovaných na dálku. Samostatnou součástí NIA je rovněž tzv. eIDAS uzel, který zprostředkovává propojení na oznámené systémy elektronické identifikace (tj. propojuje NIA se zahraničními oznámenými systémy elektronické identifikace)⁵⁸.

eIDAS uzel byl spuštěn dne 28.9.2018 pod označením CZ.PEPS. eIDAS uzly umožňují přihlašování mezi členskými státy EU ke službám poskytovaným v jednom členském státě prostřednictvím prostředku elektronické identifikace vydaného v jiném členském státě za splnění podmínek daných nařízením eIDAS. V současné době probíhají práce na zabezpečení rutinního provozu NIA a CZ.PEPS a průběžný rozvoj obou systémů vzhledem k postupně notifikovaným systémům elektronické identifikace ostatních členských států EU.

V polovině prosince 2018 byl zahájen proces pre-notifikace českého systému elektronické identifikace (Národní identifikační schéma ČR) založeného na nových občanských průkazech s elektronickým čipem

⁵² Plnění cílů 3 a 5 Informační koncepce ČR schválené usnesením vlády č. 629/2018.

⁵³ Dostupné z: [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016AG0013\(02\)&from=CS](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016AG0013(02)&from=CS).

⁵⁴ Zákon č. 365/2000 Sb.

⁵⁵ Zákon č. 250/2017 Sb.

⁵⁶ Zákon č. 251/2017 Sb.

⁵⁷ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 910/2014 ze dne 23.7.2014 o elektronické identifikaci a službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce na vnitřním trhu a o zrušení směrnice 1999/93/ES.

⁵⁸ Informace o notifikovaných a pre-notifikovaných systémech jsou dostupné z: <https://ec.europa.eu/cefdigital/wiki/display/EIDCOMMUNITY/Overview+of+pre-notified+and+notified+eID+schemes+under+eIDAS>.

vydávány od 1.7.2018 a NIA⁵⁹. ČR poskytla popis systému elektronické identifikace ostatním členským státům a požádala o proces vzájemného hodnocení, kdy ostatní členské státy budou přezkoumávat poskytnutou dokumentaci a budou klást dotazy k systému elektronické identifikace za účelem ověření, že systém splňuje požadavky na úroveň záruky vysoká dle nařízení eIDAS. Český systém elektronické identifikace bude poskytovat služby identifikace a autentizace pouze fyzickým osobám.

Po skončení pre-notifikačního procesu, který trvá min. 6 měsíců, bude možné následně přistoupit k oficiální notifikaci Národního identifikačního schématu ČR EK, která základní informace o schématu publikuje v Úředním věstníku EU. Do 12 měsíců po zveřejnění v Úředním věstníku EU pak musejí členské státy zahájit uznávání prostředků pro elektronickou identifikaci (v případě ČR se jedná o občanské průkazy s elektronickým čipem vydávané od 1.7.2018) pro přístup k online službám veřejného sektoru pokud jsou splněny podmínky stanovené čl. 6 nařízení eIDAS.

Úplné elektronické podání

Jednou z priorit v rozvoji eGovernmentu v ČR je zajištění **úplného elektronického podání**, které jednak zvýší uživatelský komfort a kvalitu služeb poskytovaných subjekty veřejné správy, zvýší rychlost a kontinuitu úřadování, povede k vyššímu využívání služeb eGovernmentu občany ČR a v neposlední řadě ke kvalitativnímu posunu v rámci rozvoje veřejné správy. V rozmezí let 2019 – 2020 budou dokončeny klíčové metodické dokumenty, doporučení a standardy (v legislativní, motivační, procesní i technické rovině), které přispějí k hladšímu prosazování a jednotnosti konceptu úplného elektronického podání ve veřejné správě ČR. Tyto koncepční, metodické dokumenty a doporučení tak povedou k rychlejšímu prosazování zásad eGovernmentu a dobré správy v ČR.

Občanské průkazy s elektronickým čipem

V roce 2017 byla schválena novela zákona o občanských průkazech, která nabyla účinnosti dne 1.7.2018⁶⁰. Nový elektronický občanský průkaz je vybaven kontaktním elektronickým čipem, na kterém je již při výrobě nahrán identifikační certifikát občanského průkazu a je základním nástrojem sloužícím občanům pro prezenční i vzdálené prokázání totožnosti (on-line) s nejvyšší úrovní důvěry zaštitěné ČR. V současné době je s využitím elektronického občanského průkazu občanům umožněno vzdáleně využívat více než 80 služeb státu, některé za podmínky existence datové schránky⁶¹.

Dne 30.1.2019, bylo v Bruselu na 12. jednání eIDAS sítě pro spolupráci představeno Národní identifikační schéma ČR a důvěryhodný prostředek pro elektronickou identifikaci elektronického občanského průkazu (eOP) všem členským státům. Tím započal Peer Review proces vzájemného hodnocení. Koordinátorem hodnotícího procesu, který bude trvat 4 měsíce, je Estonsko, reportéry jednotlivých oblastí jsou Slovensko, Slovinsko a Maďarsko.

Portál veřejné správy a Informační systém datových schránek

Portál veřejné správy (PVS) slouží pro zajištění kvalitních služeb při poskytování důvěryhodných a garantovaných informací a spolu s Informačním systémem datových schránek zjednodušuje komunikaci s úřady pro občany ČR a cizince. V budoucnosti je plánováno vytvořit pro uživatele portálu možnost pracovat interaktivně s dokumenty či formuláři na PVS v online režimu.

MV spustilo dne 3.1.2018 novou verzi PVS⁶², která je postavena tak, aby odpovídala aktuálním uživatelským nárokům na přehlednost a intuitivní ovládání, nově je portál také upraven pro zobrazení na různých druzích zařízení včetně mobilních telefonů. Obsah portálu bude v dalších etapách postupně doplňován tak, aby z něj vzniklo místo, kde každý jednoduše najde všechny potřebné informace, které se týkají veřejné správy, a řadu záležitostí zde přímo vyřídí díky online aplikacím, které zde budou k dispozici.

⁵⁹Krátká zpráva o zahájeném procesu pre-notifikace českých občanských průkazů je zveřejněna na stránkách EK, dostupné z: https://ec.europa.eu/cefdigital/wiki/display/CEFDIGITAL/2019/01/25/Three+new+eID+schemes+pre-notified+for+2019?utm_source=External+-+update+24%2F01&utm_campaign=f6759b55fe-EMAIL_CAMPAIGN_2019_02_04_07_42&utm_medium=email&utm_term=0_733873de4c-f6759b55fe-220612197&mc_cid=f6759b55fe&mc_eid=586f1e762b.

⁶⁰Zákon č. 195/2017 Sb.

⁶¹Seznam služeb, kam je možné se přihlásit, je dostupný z: <https://info.eidentita.cz/sep/>

⁶²Dostupné z: <https://gov.cz/obcan/>

V souvislosti s rekonstrukcí PVS, byla vybudována jeho transakční personifikovaná část s názvem **Portál občana**, která byla spuštěna 1.7.2018. Pro občana tento portál představuje jeho osobní prostor ve vztahu ke službám orgánů veřejné moci. Bude nabízet občanovi zejména realizaci úplného elektronického podání, zajištění výstupů z informačních systémů veřejné správy, informace o stavu jednotlivých úkonů, které občan učinil vůči konkrétním orgánům veřejné moci, a dále například osobní archiv dokumentů. Portál občana nabízel v dubnu 2019 přes 80 služeb, např.: přístup k údajům v základních registrech, přístup k údajům o důchodu, informace k dávkám nemocenského pojištění, přístup k lékovému kontu pacienta (eRecept), výpisy z bodového hodnocení řidičů, informace o pracovní neschopnosti, výpis z rejstříku trestů, žádost o informace dle zákona o svobodném přístupu k informacím, možnost připojit datovou schránku fyzické osoby nebo podnikající fyzické osoby a učinit podání, úložiště dokumentů (např. příloh datových zpráv), přístup k seznamu nemovitostí ve vlastnictví uživatele, daňová podání (kontrolní hlášení DPH, daňová přiznání...) a další služby.

MV plánuje v roce 2019 zpřístupnit přes Portál občana další digitální služby⁶³. V prvním pololetí 2019 proběhne ještě např. implementace platebního rozhraní pro vybrané služby nebo napojení na další systémy veřejné správy. Rozvoj Portálu občana bude pokračovat i po ukončení projektu, např. národní strategie Digitální Česko zařadila Portál občana mezi klíčové záměry a s jeho rozvojem počítá minimálně do roku 2024. MV dále vede průběžná jednání s kraji a obcemi ohledně obsluhy agend, které zajišťují samosprávy.

Občané mohou vstupovat do Portálu občana prostřednictvím přístupu se zaručenou elektronickou identitou, a to buď samoobslužně (pomocí počítače, tabletu a mobilu) nebo zprostředkovaně z kontaktních míst veřejné správy.

Od ledna 2019 došlo k rozšíření způsobu přihlašování do **informačního systému datových schránek** (ISDS) prostřednictvím národní identitní autority s využitím elektronického občanského průkazu s čipem (eOP).

Průběžně probíhá rozšiřování mobilní aplikace [Co dělat, když ...](#), která poskytuje přehledný návod pro řešení vybraných životních situací ve vztahu k úřadům veřejné a státní správy České republiky. Aplikace zobrazuje nejen potřebný postup, ale navrhuje i sady potřebných dokumentů pro dané řešení a vypočítává oficiální lhůty pro podání žádostí nebo informací ve vztahu občan - stát. Dále poskytuje kontaktní údaje odpovídajícího úřadu a zobrazí jeho polohu na mapě.

Národní katalog otevřených dat

Národní katalog otevřených dat byl vytvořen spolu se standardy publikace a katalogizace otevřených dat veřejné správy v roce 2015. V červenci 2018 vláda schválila novelu nařízení vlády č. 425/2016 Sb., o seznamu informací zveřejňovaných jako otevřená data, která rozšiřuje stávající počet datových sad ze seznamu uvedeného v nařízení na 24 datových sad. V současné době MV ČR připravuje novou verzi Národního katalogu otevřených dat a projekt z OP Z cílící na rozvoj kvality, interoperability, podporu školení a osvěty v oblasti otevřených dat *Rozvoj datových politik v oblasti zlepšování kvality a interoperability dat veřejné správy*.

Příprava vybudování eGovernment cloudu (eGC)

Vláda svým usnesením ze dne 14.11.2018 č. 749 schválila Souhrnnou analytickou zprávu, výstup Fáze I. projektu *Příprava vybudování eGovernment cloudu (Projekt eGC)*, která byla vypracována Pracovní skupinou pro Projekt eGC, zřízenou v rámci Rady vlády pro informační společnost, a uložila úkoly související s realizací Fáze II. (pilotní) Projektu eGC.

V souladu s Usnesením bude ustanoven poradní orgán Řídícího orgánu eGC (ŘOeGC) a meziresortní komise pro legislativní rozpracování variant řešení právního rámce státní části eGC, a dále pak ústředními orgány státní správy, spravujícími kritickou informační infrastrukturu/významné informační systémy (KII/VIS), zpracována hodnocení bezpečnostních dopadů a kalkulaci TCO⁶⁴ pro KII/VIS.

Do 30.6.2019 bude ŘOeGC zaveden dynamický nákupní systém pro služby IaaS a PaaS⁶⁵ pro komerční částí **eGC a do 31.12.2019 bude ŘOeGC předložen vládě Projekt státní části eGC**.

⁶³ Jde např. o služby notifikace do e-mailu o konci platnosti řidičského průkazu; společně s ministerstvem průmyslu a obchodu přístup do registru živnostenského podnikání; ve spolupráci s ministerstvem zdravotnictví se připravuje zpřístupnění dat patientského souhrnu prostřednictvím zabezpečené části Portálu občana a další.

⁶⁴ Total Cost of Ownership

⁶⁵ IaaS = Infrastructure as a Service, PaaS = Platform as a Service

Kybernetická bezpečnost

V roce 2018 byla oblast kybernetické bezpečnosti ČR i nadále zaměřena na vytváření prostředí podporující českou společnost v digitální transformaci. Plnění těchto cílů je, spolu s legislativními úpravami, klíčovým předpokladem významného posunu v celé oblasti vzdělávání, výzkumu a vývoje, ICT infrastruktury, legislativy, trhu práce, standardizace a kybernetické bezpečnosti.

Zvýšení kybernetické bezpečnosti je také jednou z hlavních priorit EU, o kterých se intenzivně diskutuje na úrovni EU.

Na MV byl v průběhu loňského roku zahájen proces **implementace nově požadovaných bezpečnostních opatření** vyplývající z vyhlášky č. 82/2018 Sb., o bezpečnostních opatřeních, kybernetických bezpečnostních incidentech, reaktivních opatřeních, náležitostech podání v oblasti kybernetické bezpečnosti a likvidaci dat (vyhláška o kybernetické bezpečnosti) ze dne 28.5.2018. V závěru roku MV jako správce kritické informační infrastruktury zahájilo zpracování analýz rizik systémů kritické informační infrastruktury pro stanovení odpovídajících opatření k eliminaci kybernetických hrozeb stanovených ve varování Národního úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost ze dne 17.12.2018 a na základě usnesení vlády č. 18 ze dne 7.1.2019.

Projekt e-Sbírka a e-Legislativa

K 15.10.2018 byla zahájena dodavatelská realizace systému e-Sbírka a e-Legislativa, jehož cílem je modernizace legislativního procesu a zvýšení dostupnosti a srozumitelnosti práva. Návrh změnového zákona k zákonu o Sbírce zákonů a mezinárodních smluv je projednáván v PSP. Spuštění obou systémů do ostrého provozu se předpokládá k 1.1.2021 a je navázáno na nabytí účinnosti zákona o Sbírce zákonů a mezinárodních smluv.

Sbírka právních předpisů územních samosprávních celků a některých správních úřadů

MV připravuje legislativní návrh na zřízení informačního systému právních předpisů územních samosprávních celků a některých správních úřadů. Dne 14.3.2019 bylo ukončeno meziresortní připomínkové řízení k návrhu zákona o Sbírce právních předpisů územních samosprávních celků a některých správních úřadů a o změně souvisejících zákonů. Po vypořádání připomínek bude návrh zákona předložen vládě k projednání. Vstoupit v účinnost by pak měl 1.1.2021. Díky navrhované legislativní změně vznikne informační systém právních předpisů, v němž budou publikovány všechny právní předpisy obcí, krajů a hlavního města Prahy, jakož i právní předpisy správních úřadů, které nejsou vyhlášovány ve Sbírce zákonů. Jejich vyhlášení v daném systému bude podmínkou pro to, aby nabyly platnosti (staly se součástí platného právního řádu).

Dále se počítá s využitím Sbírky právních předpisů územních samosprávních celků a některých správních úřadů ke zveřejňování dalších souvisejících dokumentů, především aktů, které jsou nyní zveřejňovány ve Věstníku právních předpisů krajů (s jehož zrušením se počítá). Konečný okruh takto zveřejňovaných informací bude záviset na výsledku projednávání návrhu zákona v rámci připomínkového řízení, jakož i v rámci legislativního procesu v orgánech vlády a PČR.

Informační systém právních předpisů (územních samosprávních celků a dotčených správních úřadů) bude veřejně přístupným elektronickým informačním systémem. Dle navrhované koncepce by připravovaný informační systém měl mít překlenující charakter a následně by měl být nahrazen novým modulem systému e-Sbírka. Jeho vytvoření je plánováno v návaznosti na dokončení systému e-Sbírka a e-Legislativa jako rozvojový projekt tohoto systému, přičemž základem jeho tvorby se stanou právní předpisy a další akty zahrnuté do Informačního systému.

Rozvoj vysokorychlostního internetu a budování sítí nové generace

Rozvoj vysokorychlostního internetu a budování sítí nové generace jsou základem pro rozvoj digitální agendy a eGovernmentu v ČR. **Národní plán rozvoje sítí nové generace** definuje strategický přístup ČR při výstavbě sítí nové generace a současně prostřednictvím cíleně směřované podpory realizuje vliv státu na rozvoj budování těchto sítí. Tato podpora však může být směřována pouze do lokalit, ve kterých selhávají tržní mechanismy, aby nedocházelo k vytěsnění soukromých investic. Dne 7.2.2019 byla vyhlášena 2. výzva z prioritní osy 4 Operačního programu Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost - Rozvoj vysokorychlostních přístupových sítí k internetu a informačních a komunikačních technologií. Příjem žádostí o podporu bude zahájen dne 8.5.2019 a ukončen dne 8.7.2019.

Druhým nástrojem je **odstraňování legislativních, regulatorních, finančních a jiných bariér**, které brání rozvoji, resp. budování, sítí elektronických komunikací. Tyto bariéry a omezení jsou vymezeny v *Akčním plánu k provedení nedotačních opatření pro podporu plánování a výstavby sítí elektronických komunikací*, který v květnu 2017 přijala vláda. Současně jsou v akčním plánu vytyčena opatření pro postupnou eliminaci těchto negativních jevů.

MPO v současnosti připravuje **aktualizaci akčního plánu**. Aktualizace akčního plánu probíhá ve spolupráci s Českým telekomunikačním úřadem (ČTÚ) a odbornou veřejností a v prosinci 2018 byl zpracován souhrn možných opatření, který je dále postupně rozpracováván i ve spolupráci s příslušnými resorty, např. MMR, MF, MV, MD nebo MŽP, a zástupci asociací podnikatelů v oblasti elektronických komunikací.

Významnou roli pro naplnění cílů digitální agendy v ČR budou hrát i budoucí **mobilní sítě 5. generace**. Je nezbytné zajistit podmínky pro jejich rozvoj a jejich dostupnost v potřebných parametrech kvality a pokrytí území, včetně významných liniových dopravních staveb (dálnice a žel. koridory). Základním nástrojem je autorizace kmitočtových pásem harmonizovaných pro rozvoj sítí 5. generace. Prvním krokem bude výběrové řízení (aukce), které ČTÚ nyní připravuje v pásmu 700 MHz, tj. na kmitočty uvolněné od zemského televizního vysílání.

3.5 Sektorové politiky

3.5.1 Výzkum, vývoj a inovace

V průběhu roku 2018 pokračovala realizace opatření definovaných v *Národní politice výzkumu, vývoje a inovací ČR na léta 2016 – 2020* (NP VaVal). Usnesením vlády ze dne 8. února 2019 č. 115 byla schválena *Zpráva o hodnocení plnění opatření NP VaVal*, jejíž součástí je aktualizace NP VaVal na období 2019 – 2020. Většina opatření byla splněna nebo se průběžně plní. Vzhledem ke krátkému času od schválení NP VaVal se jejich účinek nemohl ještě projevit změnou statistických ukazatelů. Z důvodu zachování kontinuity je třeba v plnění opatření pokračovat do konce platnosti NP VaVal, tedy do konce roku 2020. U některých opatření vzešla potřeba modifikace nástroje k jejich plnění. Změny u opatření byly promítnuty do aktualizace NP VaVal na období 2019 – 2020.

Usnesením vlády ze dne 4.2.2019 č. 104 byla schválena *Inovační strategii ČR 2019 – 2030*. Skládá se z devíti vzájemně provázaných pilířů, které obsahují východiska, základní strategické cíle a nástroje k jejich naplnění. Každý pilíř má svého institucionálního garanta, obvykle na úrovni ministerstva, a současně je stanovena i konkrétní manažerská odpovědnost. Naplňování Inovační strategie bude v přímé gesci předsedy vlády, a to prostřednictvím Rady pro výzkum, vývoj a inovace (RVVI). Součástí Inovační strategie je i zavedení nové značky *Czech Republic: The Country For The Future*. V oblasti podnikatelských zdrojů na aktivity VaVal počítá Inovační strategie s vytvořením takových podmínek, aby podnikatelské výdaje tvořily po roce 2024 cca 1,5 % HDP, což by znamenalo jejich nárůst na cca 89 mld. Kč ročně. V oblasti financování VaV počítá s posílením financování do roku 2020 na 2 % HDP, 2025 na 2,5 % HDP, 2030 na 3 % HDP, tj. každý rok růst o 0,1 p. b.; z toho nárůst na 1 % HDP z veřejných zdrojů⁶⁶, a z podnikatelských zdrojů na 1,5 % HDP v roce 2025 a na 2 % v roce 2030.

Zásadní přínos ke zlepšení kvality výzkumu a vývoje představoval **nárůst výdajů** státního rozpočtu na VaVal v období let 2014–2018 spolu s lepším zacílením těchto prostředků. RVVI zahájila v létě 2018 pravidelná jednání o výdajích na VaV s poskytovateli, jejichž cílem je zajistit udržitelnost celého systému a efektivitu veřejných výdajů i v souvislosti s novým programovým obdobím 2021 – 2027.

Na rok 2019 byly schváleny výdaje státního rozpočtu na VaVal ve výši 36 mld. Kč. Střednědobý výhled počítá s navýšením na 37,5 mld. Kč v roce 2020 a se stejným navýšením i v roce 2021.

V souvislosti s postupnou implementací *Metodiky 17+*, která kromě **hodnocení výsledků** (moduly 1 – 2) posuzuje také další aspekty fungování výzkumných organizací (moduly 3 – 5), byla stabilizována výše institucionální podpory pro jednotlivé poskytovatele, resp. výzkumné organizace. Metodika 17+ posílila rovněž úlohu poskytovatelů při hodnocení a strategickém směřování výzkumných organizací, které zřizuje nebo

⁶⁶ Počítá se s národními veřejnými zdroji a se zahraničními veřejnými zdroji v rámci čerpání finančních prostředků z programového období 2021 – 2027

kterým poskytuje institucionální podporu (přenesením odpovědnosti za hodnocení výzkumných organizací podle modulů 3, 4 a 5). Metodika 17+ je ve spolupráci s expertní skupinou MŠMT stále dopracována pro podmínky vysokých škol. Vláda se seznámila s informací o aktuálním stavu jejího dopracování do podoby požadovaného detailu pro kompletní hodnocení pro úroveň segmentu vysokých škol na svém zasedání dne 14.11.2018.

V roce 2019 bude probíhat spolupráce na dalších fázích Metodiky 2017+ a vyjasnění mechanismu zohlednění výsledků hodnocení podle Metodiky 17+ při stanovení výše institucionální podpory výzkumných organizací.

Koncepční dokument *Národní výzkumná a inovační strategie pro inteligentní specializaci ČR* (RIS3 strategie) byl gesčně přesunut z ÚV na MPO. V lednu 2019 byla schválena aktualizace RIS3 strategie, jejímž účelem je na celostátní i regionální úrovni definovat priority pro vytvoření konkurenční výhody budováním vlastních výzkumných a inovačních kapacit, které půjdou vstříc potřebám podniků při zvyšování jejich konkurenceschopnosti. Mezi klíčové oblasti změn, na něž se RIS3 strategie zaměřuje, patří vyšší inovační výkonnost firem, zvýšení kvality a ekonomických přínosů výzkumu, lepší dostupnost lidských zdrojů pro inovační podnikání, výzkum a vývoj, rozvoje eGovernmentu a eBusinessu a lepší využívání sociálního kapitálu při řešení společenských výzev.

Podpora provázanější spolupráce výzkumné a podnikové sféry za účelem aplikace výsledků výzkumu a vývoje do praxe a jejich následná komercializace s cílem zvyšování konkurenceschopnosti českých firem stále patří mezi aktuální priority.

Za účelem **podpory komercializace** výsledků VaVal a také s ohledem na strukturu a vývoj hospodářství ČR směrem k produkci s vyšší přidanou hodnotou je realizován program aplikovaného výzkumu s názvem TRIO, který slouží k rozvoji potenciálu ČR v oblasti klíčových technologií (KETs). V programu TRIO byly vyhlášeny všechny tři původně plánované veřejné soutěže v letech 2015 až 2017. Usnesením vlády ze dne 30.4.2018 č. 280 byl text programu TRIO změněn a program prodloužen do roku 2022. Čtvrtá veřejná soutěž byla vyhlášena v září 2018, s příjmem žádostí do konce října 2018. Výsledky čtvrté veřejné soutěže byly zveřejněny 9.4.2019.

Na program TRIO naváže **nový program TREND**, jež bude implementován TA ČR. Hlavním cílem programu, který je v souladu s RIS3 strategií, je zvýšení mezinárodní konkurenceschopnosti podniků, rozšířením jejich trhů v zahraničí, pronikáním na trhy nové či posunem výše v globálních hodnotových řetězcích. Vedlejšími cíli programu je zvýšení počtu podniků provádějících vlastní výzkumné a vývojové aktivity a posílení orientace výzkumných organizací na mezinárodně konkurenceschopný aplikovaný výzkum s přínosy pro průmysl a společnost. Program bude realizován v období 2020 – 2027, předpokládané celkové výdaje činí 14 923 mil. Kč. Vyhlášení první veřejné soutěže se předpokládá v květnu 2019.

V průběhu 1. poloviny roku 2019 provede vláda aktualizaci *Cestovní mapy velkých výzkumných infrastruktur ČR pro léta 2016 až 2022*, a to v přímé návaznosti na přijetí rozhodnutí vlády ČR o podpoře **velkých výzkumných infrastruktur** z veřejných prostředků ČR v období do roku 2022, jež bylo přijato na konci roku 2018. Cestovní mapa velkých výzkumných infrastruktur ČR pro léta 2016 až 2022, resp. její aktualizace z roku 2019, se stane plně komplementárním dokumentem k *Cestovní mapě Evropského strategického fóra pro výzkumné infrastruktury* aktualizované v roce 2018. Cestovní mapa bude zahrnovat celkem 48 velkých výzkumných infrastruktur, včetně 7 nových projektů, které jsou provozovány ve všech vědních oblastech, členěných do kategorií fyzikálních věd a inženýrství, energetiky, environmentálních věd, biologických a lékařských věd, resp. zdraví a potravin a sociálních a humanitních věd. Doplní je dále e-infrastruktura ČR, poskytující jednotlivým velkým výzkumným infrastrukturám ČR a jejich uživatelům adekvátní ICT služby, designované pro jejich individuální a vysoce specifické potřeby.

Jedním z klíčových poskytovatelů VaV v ČR je **TA ČR**, která se snaží svým portfoliem programů pokrýt co nejširší spektrum potřeb národního inovačního systému v ČR. TA ČR realizuje programy zaměřené na konkrétní problémy – *Centra kompetence* a *Národní centra kompetence* podporují excelentní výzkum a dlouhodobou spolupráci mezi výzkumnou a podnikovou sférou. Program *Zéta* cílí na zapojení mladých výzkumníků a žen do VaV, program GAMA napomáhá komercializaci výstupů výzkumu v praxi. Od roku 2019 bude TA ČR nově

administrovat též resortní programy výzkumu a vývoje vybraných resortů. V roce 2019 to budou programy *TREND* (MPO), *Prostředí pro život* (MŽP) a *DOPRAVA 2020+* (MD).

Některým dalším resortům pak poskytne svůj informační systém a činnosti spojené s hodnotícím procesem pro administraci jejich výzkumných programů (MV, MZe). TA ČR je dále zprostředkovatel programu Výzkum v rámci Finančních mechanismů EHP a Norska, tzv. Fondů EHP a Norska. Implementaci tohoto programu zajišťuje národní program *KAPPA*, jehož 1. veřejná soutěž bude vyhlášena v roce 2019. TA ČR je také aktivní v mezinárodní spolupráci, ať už v rámci sítě inovačních agentur TAFTIE, prostřednictvím programu mezinárodní spolupráce *DELTA* nebo účasti v projektech ERA NET Cofund Horizontu 2020, které otevírají možnosti českým subjektům pro mezinárodní spolupráci a zvýšení účasti v tomto unijním programu.

Produktivita a podpora inovací

Cílem, resp. indikátorem naplňování již zmíněné **Inovační strategie**, je umístění ČR v rámci zpracovávaných inovačních Scoreboards. Obecným cílem je takové zlepšení sledovaných ukazatelů, které posune ČR z kategorie *Moderate innovators* mezi inovační lídry.

Strategie, resp. v tuto chvíli strategický rámec, obsahuje devět pilířů zahrnujících vzdělávání, výzkum, investice, digitalizaci a další okruhy se zásadním vlivem na inovační potenciál ČR. K tomuto strategickému rámci budou v následujících měsících zpracovány konkrétní akční plány s jednotlivými opatřeními k plnění jejich cílů.

Jedním z prvních opatření bude nový program na podporu inovací s pracovním názvem **Country for Future**, který se zaměří na oblasti národního start-up a spin-off prostředí, digitalizaci a chytré investice. Jeho obsahem by tak měla být podpora zaměřená na zakládání a rozvoj inovačních start-up a spin-off společností, rozvoj aktivit komplementárních s programem *Digital Europe* v souladu se strategií *Digitální Česko*, včetně projektů *Digital Innovation Hubs* a další potřebné infrastruktury určené zejména pro rozvoj a modernizaci MSP, a také podpora usnadnění robotizace, automatizace a prosazování inovací ve firmách s důrazem na MSP v souladu s definovanými standardy Průmyslu 4.0 a klíčovými trendy perspektivních odvětví, a v neposlední řadě podpora samotných investic v oblastech klíčových trendů (umělá inteligence, kosmické technologie, laserové technologie, obranné technologie, nanotechnologie, biotechnologie, energeticky úsporná řešení aj.).

Kosmické aktivity

Kosmické aktivity jsou dynamicky se rozvíjející oblastí, jejíž pokroky se promítají do mnoha odvětví lidské činnosti. Vláda si je vědoma významu kosmických aktivit pro národní hospodářství a významu úzké spolupráce s Evropskou kosmickou agenturou (ESA) a Agenturou pro evropský GNSS⁶⁷ (GSA) zejména pro zvýšení technologické úrovně českého průmyslu a jeho konkurenceschopnosti. Vláda také podporuje široké využívání družicových dat a služeb poskytovaných kosmickými programy EU, tedy např. navigačními programy Galileo a EGNOS či programem pozorování Země Copernicus.

Vrcholným strategickým dokumentem v oblasti kosmických aktivit je *Národní kosmický plán 2014 – 2019*, který vláda schválila svým usnesením ze dne 27.10.2014 č. 872. V průběhu roku 2019 předloží Ministerstvo dopravy (MD) vládě návrh nového *Národního kosmického plánu* na roky 2020 – 2025, který bude reflektovat vývoj kosmických aktivit v evropském i světovém měřítku i posun v kapacitách českého kosmického průmyslu, a který stanoví prioritní oblasti a směry pro český kosmický sektor na další období.

Investice do kosmických aktivit

Hlavním nástrojem pro realizaci kosmických aktivit v ČR jsou **programy ESA**. Volitelné programy ESA umožňují českým společnostem a akademickým institucím přímo se účastnit na evropských kosmických projektech, a to od drobných aktivit po vysokoprofilové projekty, jako je nová generace evropských nosných raket (Ariane 6 a Vega C) či robotický průzkum Marsu (ExoMars). Programy ESA, kterých se účastní již přes 60 průmyslových a akademických subjektů z ČR, zajistily růst českého kosmického průmyslu a možnost spolupráce s evropskou špičkou. Pro zajištění dalšího rozvoje kosmického sektoru v ČR a etablování ČR jako evropsky významného partnera v této oblasti by měly být příspěvky ČR na volitelné programy ESA pro následující roky navýšeny.

⁶⁷ Globální navigační družicový systém.

ČR také usiluje o zajištění pokračování financování *Rámcového projektu k implementaci podpory*, kterou ESA poskytne aktivitám týkajícím se vesmíru v ČR (Rámcový projekt) v současné hladině. Rámcový projekt je unikátní nástroj pro podporu technologií, které by jiným mechanismem nebylo možné realizovat. Rámcový projekt umožní českým subjektům připravit si technologie do takové úrovně, aby mohly následně účinně konkurovat technologicky vyspělejšími zahraničními konkurentům. To výrazně zvýší šanci českých subjektů na účast ve velkých konsorciích a následně dodavatelských řetězcích. Vznik a pokračování Rámcového projektu vyplývají z *Národního kosmického plánu*.

3.5.2 Dopravní infrastruktura

Současný stav české dopravní sítě z pohledu kvality a funkčnosti stále ještě nedosahuje úrovně původních 15 členských států EU, a to i přes viditelný pokrok dosažený díky strukturální politice EU. Tento stav je vnímán jako jedna z hlavních překážek dosahování vyššího tempa hospodářského růstu ČR. Efektivní dobudování páteřní dopravní infrastruktury a napojení zbývajících regionů a hlavních průmyslových center na hlavní české i evropské trasy považuje vláda za nezbytnou podmínku udržitelného ekonomického růstu na základě zlepšení konkurenceschopnosti českého hospodářství včetně odstranění bariér pro podnikání v krajích s nedostatečně kvalitní dopravní dostupností.

Zákon o urychlení výstavby dopravní a jiné infrastruktury

Zákon, který upravuje oproti obecně platným právním předpisům specifika postupů při přípravě, umístění a povolování staveb dopravní, vodní a energetické infrastruktury a infrastruktury elektronických komunikací, a jehož účelem je především urychlení výstavby vybraných druhů staveb, je zákon č. 416/2009 Sb., o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury a infrastruktury elektronických komunikací, ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon byl naposledy novelizován v roce 2018 zákonem č. 169/2018 Sb. ze dne 18.7.

Tato novela přinesla zásadní zlepšení v oblasti **majetkoprávní přípravy staveb** (zavedení institutu mezitímního rozhodnutí při rozhodování o vyvlastnění u klíčových staveb dopravní infrastruktury) a další změny v oblasti výkonu státní správy v přenesené působnosti, kdy se od 1.8.2019 mění příslušnost k vedení územních řízení a vyvlastňovacích řízení pro stavby dopravní infrastruktury tak, že v první instanci bude k rozhodování příslušný krajský úřad, odvolání poté bude řešeno na MD či na MMR dle druhu stavby. Zákon dále obsahuje dílčí změny odstraňující závažné překážky v přípravě staveb dopravní infrastruktury.

V současné době (04/2019) je další, tentokrát vládní, **novela tohoto zákona**, jehož spolugestory jsou kromě Ministerstva dopravy také MPO a MMR, projednávána na Legislativní radě vlády. Tato novela usiluje především o umožnění povolování dopravních staveb na základě dokumentace o nižší podrobnosti, než je DSP, a o odstranění nezbytnosti vydávání samostatných správních aktů dle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, pro záměr v případech, kdy tento záměr zároveň podléhá posouzení vlivů na životní prostředí dle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů. Dále návrh zákona mj. obsahuje zavedení restriktivních pravidel pro podávání odvolání proti správním rozhodnutím podmiňujícím realizaci dopravní infrastruktury a navrhuje zavedení kaucí za takto podaná odvolání. Uvedené změny jsou předmětem meziresortních jednání a výsledné znění zatím nelze předjímat.

Posuzování vlivů na životní prostředí

Dne 6.10.2017 nabyl platnosti zákon novelizující s účinností od 1.11.2017 zákon o posuzování vlivů na životní prostředí⁶⁸. Dále, v rámci novely stavebního zákona⁶⁹ došlo k zakotvení možnosti procesní **integrace procesu posouzení vlivů záměru na životní prostředí (EIA)** do řízení podle stavebního zákona, tj. zahrnutí procesu EIA do územního řízení nebo do společného územního a stavebního řízení. V souvislosti s novelou stavebního zákona došlo i k novele zákona o posuzování vlivů na životní prostředí, a to s účinností ode dne 1.1.2018.

⁶⁸Zákon č. 326/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů.

⁶⁹Zákon č. 225/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

Cílem výše zmíněných novel zákona o posuzování vlivů na životní prostředí je transpozice novelizované směrnice EIA a dále zefektivnění a zrychlení povolovacích procesů. Další zjednodušení procesů na úseku životního prostředí je předmětem aktuálně připravované novely zákona č. 416/2009 Sb., o urychlení výstavby dopravní a jiné infrastruktury, viz výše.

Efektivní strategické plánování a jeho realizace

Strategické dokumenty *Dopravní politika ČR pro období 2014 – 2020 s výhledem do roku 2050* a *Dopravní sektorové strategie* zajišťují každoroční plánování procesu přípravy staveb a navázání nejdůležitějších investičních projektů dopravní infrastruktury na státní rozpočet a rozpočet Státního fondu dopravní infrastruktury.

Mezi klíčové priority patří mj. rozvoj dopravní infrastruktury, včetně využití konceptu partnerství veřejného a soukromého sektoru (PPP) pro připravenost resortu pro případ nižšího objemu národních i evropských zdrojů v dalších letech, kdy ani tento nedostatek přímého veřejného financování by neměl vést ke zpomalení tempa rozvoje dopravní infrastruktury.

Další dlouhodobou prioritou je harmonizace podmínek na přepravním trhu, rozvoj železniční a vodní dopravy, zlepšení kvality silniční dopravy, podpora multimodálních přepravních systémů, stabilizace financování veřejné dopravy či využití alternativních pohonů (CNG s důrazem na využití biometanu, LNG, vodík a elektřina). Naplňování těchto priorit bude pokračovat i v roce 2019.

V oblasti **městské mobility** již v roce 2017 většina měst nad 50 000 obyvatel postupně zahájila proces zpracování plánů udržitelné městské mobility. Na základě těchto plánů bude pokračovat podpora městských projektů přispívajících k udržitelné mobilitě.

Prioritní projekty v rámci budování infrastruktury

Mezi prioritní projekty v oblasti **železniční infrastruktury** patří dobudování tranzitních železničních koridorů včetně železničních uzlů (do roku 2025) a modernizace dalších tratí na hlavní a globální síti – Transevropské dopravní síť (TEN-T). Prioritou je rovněž modernizace tratí mimo TEN-T, které zajišťují napojení důležitých průmyslových zón (např. Nymburk – Mladá Boleslav) nebo tratě důležité pro příměstskou dopravu. Klíčovou roli bude hrát rovněž modernizace a zdvoukolejnění železniční tratě Velký Osek – Choceň, která po této modernizaci na sebe převezme funkci hlavního tahu pro nákladní dopravu v rámci hlavní sítě TEN-T.⁷⁰ Dalšími prioritami je zavádění zabezpečovacích systémů ETCS⁷¹ a přechod na střídavou napájecí soustavu.

V roce 2019 by měla být dokončena studie proveditelnosti pro **vysokorychlostní spojení** Praha – Ústí n/L – Drážďany⁷² a v roce 2020 by měla být dokončena studie proveditelnosti vysokorychlostní tratě Praha – Brno – Břeclav. Během roku 2019 se předpokládá zahájení zpracování studií proveditelnosti tratí Brno – Přerov – Ostrava a Praha – Wrocław. Roku 2018 byly vybrány pilotní úseky vysokorychlostních tratí se zrychleným režimem projektové přípravy. Jedná se o úseky Praha Běchovice – Poříčany, Brno – Vranovice a Přerov – Ostrava. Zahájení realizace těchto úseků se předpokládá nejdříve v letech 2025 – 2028, proto je třeba paralelně věnovat zvýšenou pozornost také dalšímu rozvoji konvenční železniční sítě. Se zapojením vysokorychlostní železnice do železničního uzlu Praha je nutno urychleně řešit jeho dostatečnou kapacitu i pro vlaky z těchto tratí, neboť stávající kapacita nedostačuje ani pro dnešní poptávku osobní i nákladní dopravy. Z hlediska přípravy vysokorychlostních tratí bude co nejdříve potřeba provést stabilizaci v územně plánovacích dokumentacích.

Mezi prioritní projekty v oblasti **silniční infrastruktury** patří zejména výstavba chybějících dálničních a silničních úseků na hlavní a globální síti TEN-T (do roku 2030, resp. 2050) a realizace obchvatů měst a obcí.

Velká pozornost bude věnována i zlepšení legislativních podmínek v resortu dopravy a rozvoji **inteligentních dopravních systémů** (tzv. ITS), které jsou rovněž nástrojem optimalizace využití kapacity dopravní infrastruktury.

⁷⁰ Také na jiných tazích je však třeba urychleně řešit navýšení kapacity železnice, která postupně přestává stačit. Nejhorší je situace na hlavních železničních koridorech, v Praze a jejím okolí (např. v blízkosti železniční stanice Praha - Libeň), na trase Praha – Olomouc a u některých tratí napojujících průmyslové zóny.

⁷¹ European Train Control System

⁷² V souvislosti se zpracováním studie proveditelnosti Praha – Ústí nad Labem – Drážďany dále probíhá intenzivní mezinárodní spolupráce na přípravě přeshraničního úseku a je zpracovávána územně technická studie řešící možnost napojení Letiště Václava Havla na tuto trasu.

Autonomní mobilita

Usnesením vlády ze dne 11.10.2017 č. 720, o *Vizi rozvoje autonomní mobility*, bylo MD uloženo zpracování materiálu *Akční plán autonomního řízení* a jeho předložení vládě. V jeho rámci byla definována základní východiska konceptu autonomní mobility, představeny jednotlivé perspektivy autonomní mobility a identifikovány hlavní oblasti, které je nutné dále rozvíjet. Materiál na *Vizi rozvoje autonomní mobility* přímo navazuje a podrobněji rozpracovává témata jí stanovená. Nyní je v přípravě – poté, co bylo dokončeno meziresortní připomínkové řízení a jeho vypořádání, je připraven k předložení vládě.

Na základě jednoho z úkolů *Vize rozvoje autonomní mobility* je nyní zveřejněno výběrové řízení na zpracování studie příležitostí *Posouzení strategické a ekonomické výhodnosti stavby polygonu pro výzkum a vývoj, testování a schvalování datově propojených vozidel a vozidel s automatizovaným řízením v ČR*. Zmíněný polygon není žádnou konkurencí ani komerční alternativou pro polygony zamýšlené budovat soukromými společnostmi. Tento polygon má být přístupný všem, budou se tam testovat nejen vozidla, ale i telekomunikační prostředí – tedy i výměna dat a určování polohy, bezpečnost systémů apod. To se v budoucnu stane běžnou součástí dopravní infrastruktury, za jejíž provoz i rozvoj odpovídá stát.

V současné době se také začíná zpracovávat *Katalog testovacích oblastí pro autonomní vozidla v běžném silničním provozu*, jehož dokončení se předpokládá v září 2019. Cílem katalogu je umožnit testování autonomních vozidel v dopravních situacích obvyklých pro oblast střední Evropy. Katalog bude určený pro zájemce testování v ČR s tím, že bude mít k dispozici seznam testovacích úseků s konkrétními podmínkami pro toto testování.

V příštích letech výrazně poroste počet datově **propojených a automatizovaných vozidel**; aby na to ČR byla připravena, zahájila evropský projekt C-Roads.

Celoevropské projekty C-Roads, spolufinancované z finančního nástroje pro propojení Evropy, nesměřují pouze k budování inteligentních dálnic. Do výměny informací o silničním provozu, která probíhá mezi automobily navzájem i mezi infrastrukturou a vozidly, se zapojují také vozidla MHD. Ostrava a Plzeň jsou mezi prvními „chytrými“ evropskými městy, ve kterých se nasazuje technologie kooperativních systémů ITS (C-ITS) v rámci čtvrté etapy realizace projektu C-Roads Czech Republic. Připravuje se také nasazení této technologie na vybrané úrovně železniční přejezdy.

Podpora vozidel s alternativním pohonem

Dále běží v pořadí třetí výzva na podporu nákupu vozidel s alternativním pohonem pro obce, kraje a organizace jimi zřízené – vyhlášená v prosinci 2018 z *Národního programu životní prostředí (NPŽP)*, financovaného z prostředků SFŽP, alokace činí 100 mil. Kč. Nově jsou součástí výzvy také resortní organizace orgánů státní správy a bonifikovány neveřejné dobíjecí stanice. Výzva běží do konce září 2019 nebo do vyčerpání alokace. V rámci předchozích 2 výzev bylo podpořeno přes 500 vozidel, z toho ¼ elektromobilů.

Podpora pořízení nízkoemisních a bezemisních vozidel pro veřejnou dopravu je součástí SC 1.2 IROP s alokací 512 mil. EUR. Na nákup vozidel je určeno více než 40 % alokace SC 1.2, z toho 41 % je určeno pro tzv. individuální projekty v celé ČR mimo hl. m. Prahu a 59 % je určeno pro tzv. integrované projekty v metropolitních oblastech ITI a aglomeracích IPRÚ. IROP v oblasti obměny vozového parku veřejné dopravy vozidla s alternativním pohonem do konce roku 2018 podpořil celkem 54 projektů za 4,85 mld. Kč, z toho 13 projektů bylo k 31.12. v realizaci, 41 projektů bylo dokončeno. K rozvoji systémů s nízkou hlučností a nízkouhíkových dopravních systémů šetrných k životnímu prostředí podstatně přispělo pořízení 438 vozidel pro veřejnou dopravu (elektrobusů, CNG autobusů, trolejbusů a tramvají). Ročně by tak mělo dojít ke snížení množství emisí primárních částic a prekursorů sekundárních částic min. o 400 tun.

V rámci OP PIK 2014 – 2020 je v prioritní ose 3 mezi opatřeními pro účinné nakládání s energií a nové technologie v této oblasti v dílčím programu 3.4 *Nízkouhíkové technologie podpory* zahrnuta samostatná aktivita a) *Elektromobilita*. Dosud bylo pod touto aktivitou určenou podnikatelům schváleno 156 projektů celkovou částkou téměř 148 mil. Kč, a to zejména menších projektů na pořízení vnitropodnikových převážně užitkových bezemisních vozidel, a na pokrytí vyvolaných investic (např. dobíjecí stanice) typicky částkou do 1 mil. Kč na projekt. Dne 30.11.2018 byla vyhlášená v pořadí již 4. výzva s alokací 200 mil. Kč (ukončení výzvy- 31. 5. 2019).

Na území hl. m. Prahy je možné nově podporovat nízkoemisní mobilitu v městské dopravě v rámci nového specifického cíle 2.3 Operačního programu Praha – pól růstu ČR. První výzva tohoto specifického cíle (resp. 43. výzva operačního programu) umožní nákup bezemisních elektrobusů se statickým i dynamickým dobíjením a budování nabíjecí infrastruktury pro elektrobusy.

3.5.3 Změna klimatu, životní prostředí, zemědělství, energetika a suroviny

Změna klimatu

Na národní úrovni byla dne 22.3.2017 schválena vládou *Politika ochrany klimatu v ČR*, která představuje strategii ČR v oblasti ochrany klimatu do roku 2030 a dlouhodobý výhled do roku 2050 v souladu s přechodem na efektivní nízkouhlíkové hospodářství. Politika tak slouží zároveň jako národní nízkoemisní strategie v souladu s požadavky *Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu a nařízení EU č. 525/2013*. Stanovené cíle vycházejí z mezinárodních závazků ČR v oblasti snižování emisí skleníkových plynů a příslušných legislativních dokumentů a strategií EU, především z klimaticko-energetického balíčku do roku 2020 a nového rámce pro klima a energetiku do roku 2030. V roce 2019 bude pokračovat implementace opatření politiky a její provádění bude vyhodnoceno do konce roku 2021 a do konce roku 2023 bude zpracována její aktualizace.

Ochrana klimatu a adaptace na jeho změnu

Zranitelnost ČR vůči projevům změny klimatu byla vyhodnocena jako velmi vysoká – z 98 hodnocených indikátorů je pouze 9 indikátorů hodnoceno čistě pozitivně, naopak 32 indikátorů má negativní hodnocení⁷³. Jako velmi vysoká je hodnocená zranitelnost vůči povodním a společně se zvyšováním průměrné teploty a dlouhodobým suchem tvoří tři klíčové projevy změny klimatu, na které by měla být prioritně zaměřena adaptační opatření. Z deseti uvažovaných oblastí (zranitelných sektorů) mají vysokou, nebo velmi vysokou zranitelnost zemědělství, lesnictví, obyvatelstvo a urbánní prostředí. Jeden z nejdůležitějších prvků zranitelnosti ČR je hospodaření s vodou, neboť velká řada negativně hodnocených indikátorů zranitelnosti souvisí se špatným hospodařením s vodou v české krajině, která není v dostatečné míře schopná zadržovat vodu. Toto hodnocení zpracovala CENIA v roce 2018 na základě dostupných dat z roku 2014 a soubor indikátorů vyplývá z *Národního akčního plánu adaptace na změnu klimatu*⁷⁴ (NAP A), který je implementačním dokumentem *Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR*⁷⁵.

Oba uvedené strategické dokumenty vytvářejí celostátní rámec opatření pro adaptaci na změnu klimatu s cílem snížení rizik a negativních dopadů změny klimatu na území ČR. NAP A je zaměřen na řešení všech identifikovaných hlavních projevů změny klimatu na území ČR – tedy dlouhodobého sucha, povodní a přívalových povodní, zvyšování teplot, extrémních meteorologických jevů (vydatné srážky, extrémně vysoké teploty, extrémní vítr) a přírodních požárů. Reaguje též na identifikované problémy v oblasti vodního hospodářství za účelem zlepšení hospodaření s dešťovou vodou, hydro-morfologických podmínek ve vodních tocích, čištění odpadních vod, zadržování vody v krajině i podporu zelené infrastruktury (ve volné krajině i v sídlech).

Adaptační opatření jsou finančně podporována z prostředků fondů EU: Operační program Životní prostředí (OP ŽP), Program rozvoje venkova (PRV), program LIFE aj. A z národních programů, např. Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny (POPFK), Program péče o krajinu (PPK) a NPŽP.

MŽP zahájilo práce na aktualizaci *Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR* a NAP A. Součástí tohoto procesu bude zpracovávání vyhodnocení změn zranitelnosti vůči změně klimatu k roku 2018.

Státní politika životního prostředí

V roce 2019 budou pokračovat další aktivity související s plněním strategických cílů stanovených v aktuálně platné *Státní politice životního prostředí ČR pro období 2012 – 2020* (SPŽP).

MŽP již zahájilo práce na **přípravě nového SPŽP** pro období 2021 – 2030, s výhledem do roku 2050, přípravou analytických podkladů, které zajistí kontinuitu a zlepšení již nastavených procesů. Je zpracovávána podrobnější evaluace plnění SPŽP, identifikace potenciálních hrozeb i nových příležitostí v ochraně životního prostředí. Hlavní aktivity v rámci přípravy dokumentu jsou plánované na rok 2019. Finální verze *Státní politiky životního prostředí 2030, s výhledem do roku 2050* bude předložena ke schválení vládě do konce roku 2020.

⁷³ Hodnocení zranitelnosti ČR vůči projevům změny klimatu v roce 2014 (CENIA, 2018).

⁷⁴ Schválený usnesením vlády č. 34 ze dne 16.1.2017.

⁷⁵ Schválená usnesením vlády č. 861 ze dne 26.10.2015.

Co se týče problematiky posuzování vlivů na životní prostředí, dne 6. října 2017 nabyl platnosti zákon č. 326/2017 Sb., novelizující s účinností od 1. listopadu 2017 zákon o posuzování vlivů na životní prostředí. Dále, v rámci novely stavebního zákona (zákon č. 225/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu- stavební zákon), došlo k zakotvení možnosti procesní integrace procesu posouzení vlivů záměru na životní prostředí (proces EIA) do řízení podle stavebního zákona, tj. zahrnutí procesu EIA do územního řízení nebo do společného územního a stavebního řízení. V souvislosti s novelou stavebního zákona došlo i k novele zákona o posuzování vlivů na životní prostředí, a to s účinností ode dne 1.1.2018.

Cílem výše zmíněných novel zákona o posuzování vlivů na životní prostředí je transpozice novelizované směrnice EIA a dále zefektivnění a zrychlení povolovacích procesů. Prvně zmíněná novela přinesla mnoho pozitivních dopadů, kdy krajské úřady řeší problematiku podlimitních záměrů v podstatně menším počtu, než tomu bylo před novelou. Dále se novelou podařilo zrychlit procesy posuzování vlivů na životní prostředí tak, že je možné vydat závazné stanovisko k posouzení vlivů provedení záměru na životní prostředí do 5 měsíců od předložení dokumentace vlivů na životní prostředí na příslušný úřad. Zároveň byla zcela zrevidována příloha č. 1 k zákonu o posuzování vlivů na životní prostředí tak, aby obsahovala jen záměry uvedené ve směrnici EIA, resp. v přílohách k této směrnici. Tyto skutečnosti pozitivně ovlivnily podnikatelské prostředí tak, že zjednodušily a zrychlily postupy podle zákona o posuzování vlivů na životní prostředí.

V oblasti **strategického posuzování vlivů na životní prostředí** (SEA) došlo ke zpřesnění vybraných ustanovení v souladu s přístupem EU, k možnosti upustit za určitých podmínek od veřejného projednání, což přispěje ke zrychlení procesu SEA, přičemž rozsah účasti veřejnosti zůstává nedotčen. Dále také došlo ke změně příslušnosti k posuzování vlivů koncepcí, jejichž dotčené území tvoří celé území kraje nebo zasahuje na území národního parku či chráněné krajinné oblasti, a to z MŽP na orgány kraje, jejichž území se koncepcí týká, čímž se příslušný úřad přímo přiblížil dotčenému území.

Nakládání s odpady

Na podzim 2018 MŽP zpracovalo **návrhy nového zákona** o odpadech, zákona o výrobcích s ukončenou životností a novelu zákona o obalech. V roce 2019 bude pokračovat jejich další postup legislativním procesem. Návrhy nových zákonů byly připraveny s ohledem na nutnost transpozice 4 směrnic Evropského parlamentu a Rady v oblasti odpadového hospodářství, které byly vydány v rámci tzv. balíčku k oběhovému hospodářství a zveřejněny v Úředním věstníku EU dne 14.6.2018.

Na konci roku 2018 byly zahájeny práce na přípravě Strategického rámce oběhového hospodářství v ČR Cirkulární Česko 2040. Cílem strategického rámce bude analyzovat stávající situaci, definovat priority ČR v oblasti oběhového hospodářství, formulovat jednotlivé cíle v rámci těchto priorit a určit, jakými opatřeními a nástroji jich ČR má dosáhnout. Přijetí dokumentu se očekává na začátku roku 2021.

Opatření vedoucí k podpoře vyšších úrovní hierarchie nakládání s odpady jsou a i nadále budou financovány z prostředků strukturálních fondů.

V souvislosti s přijetím evropských nařízení o **rtuti a ekotoxicitě** byla připravena novela současného zákona o odpadech (a několika dalších zákonů). Návrh zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) o rtuti byl schválen PSP v prosinci 2018 a Senátem PČR v lednu 2019. Novela zákona byla publikována pod č. 45/2019 Sb. v únoru 2019.

V návaznosti na zvýšení účinnosti odděleného sběru **biologicky rozložitelných odpadů** byla zveřejněna ve Sbírce zákonů dne 27.9.2018 vyhláška č. 210/2018 Sb., kterou se mění vyhláška č. 321/2014 Sb., o rozsahu a způsobu zajištění odděleného soustředování složek komunálních odpadů. Vyhláška zavádí povinnost pro obce zajistit celoročně místa pro oddělené soustředování biologických odpadů rostlinného původu a nabyla účinnosti 1.4.2019. Vyhláška dále zavádí povinnost pro obce zajistit celoročně místa pro oddělené soustředování jedlých olejů a tuků, a to od 1.1.2020.

V návaznosti na schválení směrnice o omezení dopadu některých **plastových výrobků** na životní prostředí bude provedena její transpozice do českých právních předpisů.

Na základě ujednání mezi ČSÚ, MŽP a ÚV k oblasti **vykazování produkce komunálních odpadů**, které bylo podepsáno v roce 2016, budou pokračovat aktivity směřující k posunu v oblasti sjednocení vykazovaných údajů o odpadovém hospodářství v ČR a omezení administrativní zátěže ohlašujících subjektů.

Ochrana ovzduší

Pro zlepšení kvality ovzduší se podobně jako v minulých letech dále implementují opatření stanovená ve *Střednědobé strategii (do roku 2020) zlepšování kvality ovzduší v ČR*. Termín realizace jednotlivých opatření byl stanoven jednotlivě podle typu konkrétních opatření až do 2030. Střednědobá strategie (do roku 2020) zlepšování kvality ovzduší v ČR představuje strategický rámec pro jednotlivé určující koncepce v řízení kvality ovzduší v ČR. Jmenovitě se jedná o *Národní program snižování emisí ČR* a programy zlepšování kvality ovzduší vytvořené pro jednotlivé zóny a aglomerace v ČR, kde jsou překračovány imisní limity.

Všechny uvedené dokumenty jsou v současné době aktualizovány, přičemž aktualizace bude reagovat i na závěry Clean Air Dialogu, který se v ČR uskutečnil za přítomnosti komisaře K. Velly na podzim 2018. Národní program snižování emisí ČR je dokument, který určuje strategii pro snižování množství vybraných znečišťujících látek vypouštěných do ovzduší. Současná aktualizace *Národního programu snižování emisí ČR* souvisí zejména s nutností splnit všechny povinnosti stanovené směrnicí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/2284/EU o snížení národních emisí některých látek znečišťujících ovzduší. Dokument bude schválen v průběhu roku 2019.

Programy zlepšování kvality ovzduší se rovněž momentálně aktualizují. Do konce tohoto roku budou ukončeny analytické práce, na začátku roku 2020 proběhne proces SEA a následně budou nové programy oficiálně vydány formou věstníku MŽP. Nové programy obsahově naváží na programy předchozí, přičemž se zaměří na vývoj kvality ovzduší a opatření k jejímu zlepšení v horizontu 2020+.

Finanční podpora realizace opatření zajišťuje i nadále OP ŽP (podpora projektů zaměřených na snížení emisí průmyslových zdrojů a výměnu zastaralých spalovacích zařízení na pevná paliva v domácnostech). Některá opatření jsou podporována i z dalších operačních programů: OP Doprava (OP D), OP PIK, PRV, IROP, OP PPR. Na finanční podpoře se podílí i NPŽP (podpora zavádění nízkoemisních zón a podpora personálních kapacit obcí a krajů k implementaci programů zlepšování kvality ovzduší

Snižování rizika povodní a dopadů sucha

Zásadním úkolem bude pro ČR další snižování rizika povodní především v oblastech s významným **povodňovým rizikem**. Za tímto účelem bude ČR nadále uplatňovat zásady a cíle ze schválených plánů pro zvládání povodňových rizik a podporovat realizaci obecných opatření nestavebního charakteru a také přírodě blízkých a technických protipovodňových opatření uvedených v rámci těchto plánovacích dokumentů. Zároveň bude probíhat další plánovací cyklus dle povodňové směrnice 2007/60/ES. Tento plánovací cyklus končí v roce 2021 schválením aktualizace plánů pro zvládání povodňových rizik.

Klíčovou oblastí je i **problematika sucha** a jeho dopadů, a proto ČR pokračuje v implementaci doporučených opatření vycházejících z *Koncepce ochrany před následky sucha pro území ČR* s využitím realizovaných opatření. Tato byla schválena vládou v červenci 2017. Optimalizace vodního režimu v krajině lze dosáhnout komplexním a integrovaným způsobem, který zahrnuje realizaci opatření na vodních tocích a v nivách (revitalizace vodních toků a niv, realizace protipovodňových opatření pokud možno přírodě blízkého charakteru – obnova přirozených rozlivů, ekologicky orientovaná správa vodních toků) a v ploše povodí (opatření ke zpomalení povrchového odtoku vody, protierozní opatření). Klíčová je také podpora hospodaření se srážkovými vodami v urbanizovaných územích. V rámci OP ŽP jsou podporovány projekty napomáhající řešit problémy v oblasti sucha v ČR, konkrétně v rámci prioritní osy (PO) 1: Zlepšování kvality vody a snižování rizika povodní a PO 4: Ochrana a péče o přírodu a krajinu.

Zemědělská politika

I v letošním roce probíhá na národní i evropské úrovni diskuse k **budoucí podobě Společné zemědělské politiky** (SZP) po roce 2020. SZP je jednou z hlavních prioritních oblastí ČR a měla by i nadále zůstat silnou společnou, avšak modernizovanou a zjednodušenou, politikou, která bude nadále schopná naplňovat své cíle a čelit novým výzvám. Klíčovými tématy pro vyjednávání jsou pro ČR zajištění dostatečných zdrojů financování, snaha o prosazení zastropování jako dobrovolného nástro-

je, snaha o prosazení aplikace institutu skutečného / aktivního zemědělce na dobrovolné bázi, snaha o udržení a případné navýšení finanční obálky na podpory určené pro citlivé komodity, dále pak zjednodušení v podobě odstranění povinnosti plánování výstupů a finančních ukazatelů na úrovni intervence na roční bázi. Ke zjednodušení je třeba přistoupit i v otázce podmíněnosti. Prioritou bude rovněž nastavení a schválení ze strany Komise takového kontrolního systému, který nebude předmětem pozdějších sankcí.

Dotace pro Společnou zemědělskou politiku na období 2014 – 2020 jsou i nadále čerpány v rámci přímých plateb (z Evropského zemědělského záručního fondu) a *Programu rozvoje venkova* na období 2014 – 2020 (z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova). Zatím bylo spuštěno 7 kol příjmů žádostí, ve kterých bylo možné podpořit investice do zemědělských, potravinářských i lesnických podniků a projekty spolupráce. Z celkového rozpočtu je vyčerpáno již 47 % a dalších 29 % tvoří uzavřené závazky.

V průběhu dubna a května proběhne příjem žádostí na **environmentální opatření** PRV v rámci jednotné žádosti 2019. Budou přijímány žádosti pro opatření agroenvironmentálně-klimatické opatření, ekologické zemědělství, Natura 2000 na zemědělské půdě, platby pro oblasti s přírodními nebo jinými zvláštními omezeními, dobré životní podmínky zvířat a lesnicko-environmentální a klimatické služby a ochrana lesů. Kontinuální příjem žádostí v rámci opatření zalesňování a zakládání lesů bude probíhat do konce listopadu 2019. Na podzim proběhne také 8. kolo příjmu žádostí pro projektová opatření. Podporovány budou mimo jiné i investice do rozvoje lesních oblastí a zlepšování životaschopnosti lesů.

Paralelně probíhá v dubnu a květnu 2019 v rámci jednotné žádosti příjem žádostí o přímé platby (jednotná platba na plochu, podpora citlivých komodit, greening a mladý zemědělec). V letošním roce tak bude rozděleno téměř 22 mld. Kč.

V průběhu roku 2019 bude také pokračovat implementace *Strategie resortu Ministerstva zemědělství ČR s výhledem do roku 2030*. Cílem implementace bude i nadále zajišťovat plnění strategických cílů, mezi něž například patří zajištění potravinového zabezpečení a bezpečnosti potravin, zvýšení efektivnosti, konkurenceschopnosti a exportní výkonnosti podniků, zvyšování ochrany půdy, udržitelné hospodaření v lesích a vodním hospodářství, v neposlední řadě také péče o vodní zdroje.

Od 1. ledna 2019 se plocha půdy chráněné před vodní erozí zvýšila z 10,52 % na 25 %. Ke stejnému datu mají zemědělci k dispozici větší počet aktualizovaných půdoochranných technologií a byl realizován redesign vrstvy erozní ohroženosti.

Energetická a surovinová efektivita

V roce 2018 došlo k identifikaci a vyhodnocení dodatečných politických opatření tzv. alternativního schématu pro plnění závazku dle čl. 7 směrnice o energetické účinnosti, která nebyla zahrnuta v *Aktualizaci Národního akčního plánu energetické účinnosti* v roce 2017. Jedná se o legislativní opatření zákazu uvádění na trh pro kotle 1. a 2. emisní třídy podle zákona č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, které dle vyhodnocení MPO vedlo k úspoře vykazatelné pro plnění závazku dle čl. 7 směrnice o energetické účinnosti na úrovni cca 0,6 PJ. Dále došlo ze strany MPO k vyhodnocení dosažené úspory energie z projektů v rámci IROP Specifický cíl 1.2 Zvýšení podílu udržitelných forem dopravy, konkrétně projektů výměny diesel autobusů za energeticky účinnější alternativy. V rámci tohoto programu došlo k vyhodnocení dodatečné úspory energie na úrovni 0,23 PJ, vykazatelné pro plnění závazku dle čl. 7 směrnice o energetické účinnosti.

V roce 2018 došlo ke schválení **změny programu ENER** s cílem zvýšit absorpční kapacitu. Nejvýznamnější změny se týkají rozšíření způsobilých příjemců na velké podniky, rozšíření způsobilých výdajů finančního příspěvku i na technickou podporu spojenou s přípravou projektu a obecně změny vedoucí ke snižování administrativní náročnosti spojené s podáním žádosti.

Na podporu investičních opatření a opatření neinvestičního charakteru se dlouhodobě zaměřuje **program EFEKT**. Aktuálně probíhá realizace programu *Státní program na podporu úspor energie na období 2017 – 2021*, který je pracovním názvem program EFEKT 2. Program EFEKT 2 klade větší důraz na měkká opatření zaměřená na zvyšování informovanosti o přínosech úspor energie, poskytování energetického poradenství, podporu realizace projektů EPC⁷⁶ a zavádění energetického managementu. Alokovaná částka pro program

⁷⁶Zkratka anglického výrazu Energy Performance Contracting (energetické služby se zárukou).

EFEKT 2 pro období 2017 – 2021 činí 750 mil. Kč (maximálně 150 mil. Kč ročně). V roce 2019 budou nově vyhlášeny průběžné výzvy na podporu realizace projektů EPC a zavádění energetického managementu.

V roce 2019 MPO připravuje vyhodnocení dopadů dalších implementovaných politických opatření pro plnění závazku dle čl. 7 směrnice o energetické účinnosti. Konkrétně se plánují vyhodnotit dosažené úspory energie z investičních opatření podpořených z Programu *Nemovitosti* OP PIK a OP D. MPO dále připravuje metodiku vyhodnocení implementovaných daňových opatření, konkrétně pro vyhodnocení dopadů spotřebních daní na pohonné hmoty na spotřebu energie s potenciálem vykazatelnosti pro plnění závazku dle čl. 7 směrnice o energetické účinnosti.

Ve vztahu k nízkému povědomí o širších benefitech energetických úspor a nízké motivaci spotřebitelů energie realizovat komplexní energeticky úsporná opatření MPO zadalo přípravu jednotné informační strategie pro zvyšování povědomí v oblasti energetických úspor, která má mimo jiné identifikovat nejvhodnější způsoby a komunikační kanály pro jednotlivé typy spotřebitelů energie.

Problematika zvyšování podílů **alternativních paliv** a infrastruktury pro alternativní paliva pro silniční dopravu je řešena ve vládou schváleném *Národním akčním plánu čisté mobility*. V této souvislosti byl na začátku roku 2018 vypsán dotační program na budování páteřní sítě rychlodobíjecích stanic. Celkem v něm bude v rámci čtyř výzev rozděleno 550 milionů korun. V průběhu roku 2018 byly vypsány další výzvy: Na podporu rozvoje doplňkové sítě běžných dobíjecích stanic, na podporu rozvoje stanic CNG, LNG a vodíku. Na dotační program pro rozvoj infrastruktury pro alternativní paliva je vyčleněno celkem 1,2 miliardy korun.

Energeticky úsporná opatření jsou podporována prostřednictvím operačních programů OP ŽP (pro budovy veřejného sektoru), OP PIK, OP Praha – Pól růstu (PPR) – veřejné budovy v Praze a IROP (bytové domy mimo Prahu), v rámci národních programů prostřednictvím programu *Nová zelená úsporám* (NZÚ) – rodinné domy, bytové domy v Praze, výstavba bytových domů v pasivním standardu, posílení vlastních zdrojů žadatele u schválených žádostí v rámci SC 5.1 OP ŽP 2014 – 2020 pro opatření v budovách ústředních institucí. V rámci OP ŽP 2014 – 2020 jde konkrétně o osu 5- Energetické úspory. K 29.1.2019 bylo v rámci plnění SC 5.1 *Snížit energetickou náročnost veřejných budov a zvýšit využití obnovitelných zdrojů energie* schváleno 1376 projektů za cca 5,2 mld. Kč prostředků EU. Většina žádostí ze 100. výzvy, která byla uzavřena k 31.1.2019, však dosud nebyla vyhodnocena.

V případě SC 5.2 *Dosáhnout vysokého energetického standardu nových veřejných budov* bylo v rámci 61. výzvy, která bude probíhat až do 31.10.2019 dosud předloženo 22 projektů, z nichž 9 již bylo schváleno Řídicím orgánem. Předložené žádosti již překročily alokaci stanovenou pro SC 5.2.

V programu NZÚ bylo rozšířeno portfolio opatření a přijaty úpravy vedoucí ke zjednodušení a zefektivnění administrace pro žadatele, a to v podpoře rodinných domů, bytových domů a budov veřejného sektoru. Další úpravy programu spočívající např. v rozšíření o nové dva podprogramy (*Adaptační a mitigační opatření a Finanční záruky*), sladění podpory bytových domů s mírou podpory v IROP jsou v přípravě a budou realizovány v průběhu roku 2019.

K 31.1.2019 bylo v rámci podprogramu **rodinné domy** v různé fázi realizace 31 748 projektů s celkovým požadavkem na podporu ve výši 6,6 mld. Kč, proplaceno příjemcům bylo 24 368 žádostí s podporou 4,4 mld. Kč. V rámci podprogramu bytové domy bylo k 31.1.2019 v různé fázi realizace 489 projektů s celkovým požadavkem na podporu ve výši 449 mil. Kč, proplaceno příjemcům bylo 341 žádostí s podporou 272 mil. Kč.

V rámci podprogramu **budovy veřejného sektoru** bylo v 19., 39. a 70. výzvě OP ŽP podáno a schváleno k podpoře z NZÚ 136 projektů s požadavkem na spolufinancování z NZÚ ve výši 1 704 mil Kč. K 31.1.2019 bylo podpořeno 54 projektů částkou 169 mil. Kč. V rámci 100. výzvy byly k 31.1. 2019 k podpoře z NZÚ schváleny 2 projekty, většina žádostí ze 100. výzvy však dosud nebyla vyhodnocena.

Snížování energetické náročnosti je rovněž součástí komplexní **renovace bytových domů** v rámci národního programu *Panel 2013+*. Jedná se o podporu formou zvýhodněných (nízkoúročených) úvěrů s motivačním účinkem k realizaci úspor energie, která zároveň umožňuje opakované použití finančních prostředků k podpoře dalších projektů.⁷⁷

⁷⁷Opatření má významné multiplikační efekty pro sektor stavebnictví s kladným dopadem na státní rozpočet. V roce 2018 bylo přijato 51 žádostí

Politika druhotných surovin ČR

Aktualizace *Politiky druhotných surovin ČR* (PDS) byla dne 28.1.2019 vzata vládou na vědomí. Ke schválení bude PDS ČR předložena po ukončení procesu posouzení vlivů změny koncepce na životní prostředí, nejpozději do 30.11.2019. Hlavním cílem dokumentu je pokračovat v trendu zvyšování podílu zpětně navracených surovin na celkové spotřebě surovin v rámci českého hospodářství. Hodnota tohoto ukazatele, tzv. Circular Material Use Rate (CMU) definovaný Eurostatem, vzrostla sice v ČR v období mezi lety 2014 – 2016 z 6,9 % na 7,6 %, ale stále je ČR pod průměrem EU. V aktualizované PDS je proto stanoveno 19 nových úkolů zaměřených na vytvoření příznivých podmínek pro podnikatelské subjekty v souvislosti s přechodem ČR na nový ekonomický systém oběhového hospodářství.

Plnění úkolů je rozloženo na období 2019 – 2022 se zaměřením zejména na podporu inovativních technologií jako nástroje pro snižování materiálové a energetické náročnosti průmyslové výroby, řešení materiálového ekodesignu, průmyslové symbiózy a další související oblastí. Mezi důležité úkoly patří rovněž návrh právních předpisů, kterými se stanoví kritéria, při jejichž splnění nebudou materiály považovány za odpady, ale za vedlejší produkty nebo neodpady, dále návrhy daňové podpory pro výrobky vyrobené z druhotných surovin a recyklovaných materiálů, zpracování katalogu výrobků s obsahem druhotných surovin apod. Zároveň bude pokračovat podpora osvěty a vzdělávání v oblasti oběhového hospodářství jako nezbytné součásti pro zajištění realizace nových směrů a změn v průmyslu, sektoru služeb a celém našem hospodářství a akceptace těchto změn občanskou i odbornou veřejností.

Na podporu vybudování infrastruktury pro účinné využívání zdrojů je v OP PIK vytvořen specifický program na podporu inovativních technologií na získávání zpracování a využívání druhotných surovin, kterými se nahrazují ve výrobě primární suroviny, nebo na výrobu finálních produktů s obsahem druhotných surovin. Již proběhly 3 výzvy se souhrnnou výší podpory cca 350 mil. Kč. Pro rok 2019 je vyhlášena 4. výzva s alokací 500 mil. Kč.

4. Pokrok v plnění národních cílů v rámci strategie Evropa 2020

Tabulka 1: Přehled plnění kvantitativních cílů strategie Evropa 2020

Oblast	Národní cíl	Referenční hodnota (referenční rok)	Aktuální stav plnění (k jakému období)
Zaměstnanost	Zvýšení celkové míry zaměstnanosti osob ve věku 20–64 let na 75 %	70,4 % (2010)	79,9 % (2018)
	Zvýšení míry zaměstnanosti žen (20–64 let) na 65 %	60,9 % (2010)	72,2 % (2018)
	Zvýšení míry zaměstnanosti starších osob (55–64 let) na 55 %	46,5 % (2010)	65,1 % (2018)
	Snížení míry nezaměstnanosti mladých osob (15–24 let) o třetinu proti roku 2010	18,3 % (2010)	6,7 % (2018)
	Snížení míry nezaměstnanosti osob s nízkou kvalifikací (stupeň ISCED 0–2) o čtvrtinu proti roku 2010	25 % (2010)	10,7 % (2018)
Chudoba a sociální vyloučení	Snížení počtu osob ohrožených chudobou, materiální deprivací nebo žijících v domácnostech s velmi nízkou pracovní intenzitou o 100 000 osob oproti roku 2008	1566 tis. (2008)	1.264,2 tis. (2018)
Vzdělávání	Snížení počtu osob předčasně odcházejících ze vzdělávání na 5,5 %	4,9 % (2010)	6,7 % (2017)
	Dosáhnout ve věkové kategorii od 30 do 34 let alespoň 32 % podílu obyvatelstva s terciárním vzděláním	20,4 % (2010)	34,2 % (2017)
Výzkum, vývoj a inovace	Dosáhnout úrovně veřejných výdajů na vědu, výzkum, vývoj a inovace v ČR ve výši 1 % HDP	0,62 % (2010)	0,70 % (2017)
Klimaticko-energetická politika	Snížení emisí skleníkových plynů - maximální přípustný nárůst emisí mimo systém EU ETS 9 %	+0,4 % (2005)	+1,9 % (2016)
	Zvýšení podílu OZE na hrubé konečné spotřebě energie (13 %) a podíl obnovitelných zdrojů v dopravě (10 %)	6 % (2005) a 0,5 % (2005)	14,76 % (2017) a 6,58 % (2017)
	Zvyšování energetické účinnosti - vnitrostátní cíl energetické účinnosti, tzn. snížení konečné spotřeby energie na maximálně 1060 PJ do roku 2020.	-(2014)	1067 PJ (2017)

Zdroj: Eurostat, ČSÚ

4.1 Zaměstnanost

Všech cílů politiky zaměstnanosti bylo dosaženo nejpozději ve 4. čtvrtletí 2016 a od této doby jsou vytyčené cílové hodnoty plněny. Národní cíl zvýšit míru zaměstnanosti ve věkové skupině 20 – 64 let na 75 % byl dosažen ve 3. čtvrtletí 2015 a ve 3. čtvrtletí 2018 dosáhl hodnoty 80,1 %. Průměr roku 2018 činil 79,9 %. Meziročně vzrostl tento ukazatel o 1,4 p. b. Stejně jako v minulých letech se na růstu zaměstnanosti podílejí zejména ženy a starší osoby. Míra zaměstnanosti žen ve věku 20 – 64 let dosáhla v roce 2018 hodnoty 72,2 % a národní cíl je tak překročen o více jak 7. p. b., dosaženo jej bylo již v závěru roku 2014. Meziročně se

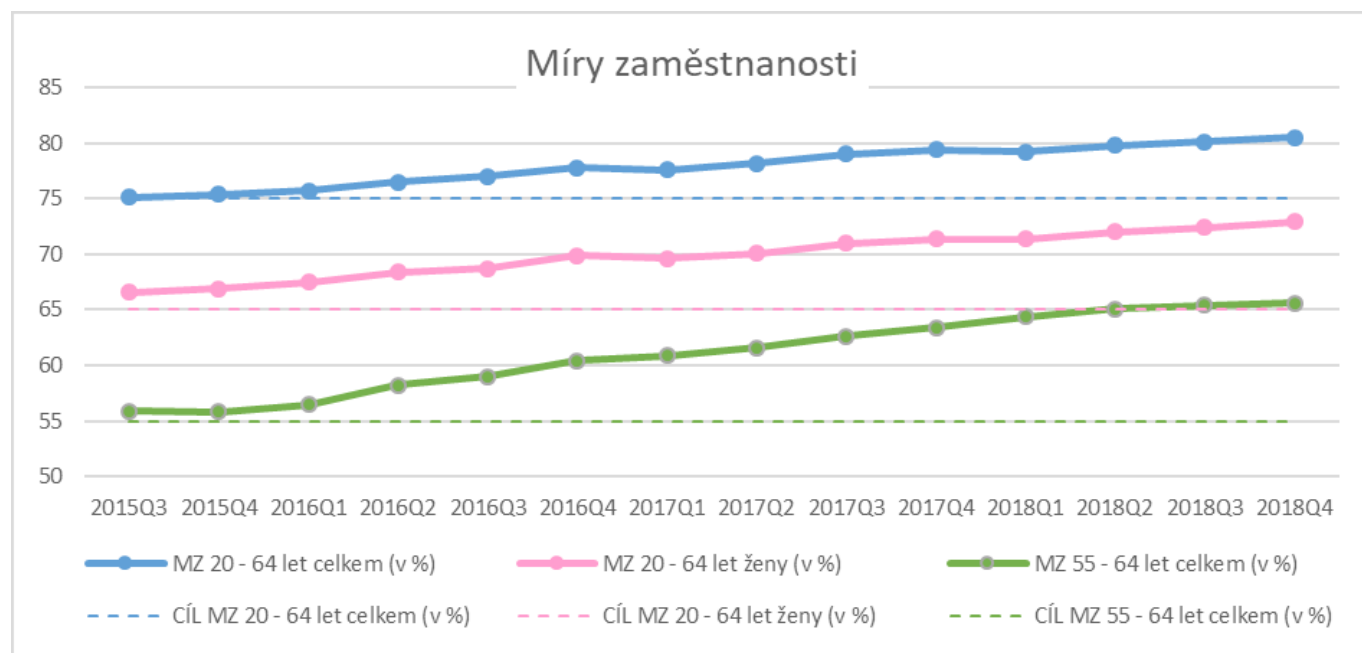
zaměstnanost žen zvýšila o 1,7 p. b. Ještě výraznějšího nárůstu bylo dosaženo u starších osob, když míra zaměstnanosti ve věku 55 – 64 let vzrostla v roce 2018 meziročně o 3,0 p. b. na hodnotu 65,1 %. V tomto případě bylo cílové hodnoty dosaženo v roce 2015.

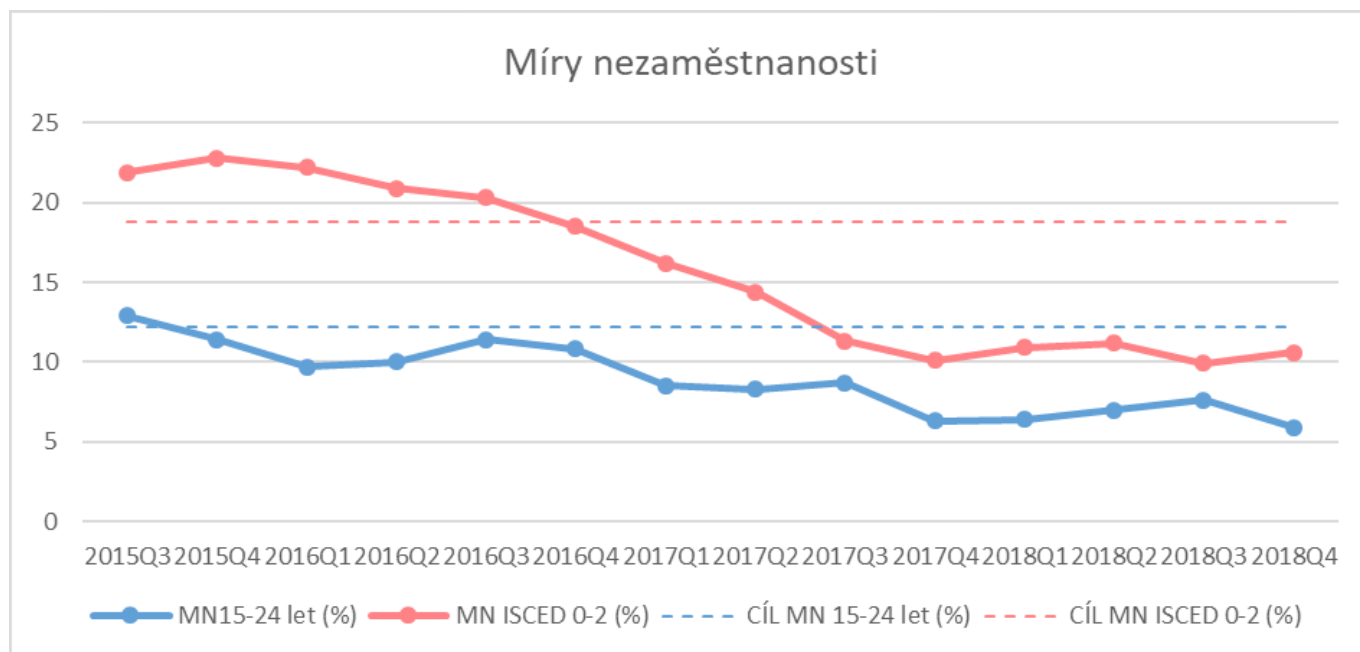
Na růstu zaměstnanosti se podílí zejména příznivá ekonomická situace charakterizovaná vysokou poptávkou po pracovní síle. V případě zvyšování zaměstnanosti starších osob významnou roli sehrává postupné zvyšování věku odchodu do důchodu. V případě zaměstnanosti žen, které zaznamenávají kromě vyšších věkových skupin rovněž nárůst ve věkové skupině 35 až 39 let (meziročně nárůst o 2,7 p. b.), roli sehrává navyšování kapacit zařízení péče o děti a zvyšující se ochota zaměstnavatelů podporovat soulad rodinného a pracovního života.

V roce 2015 bylo dosaženo rovněž dílčího národního cíle spočívajícího ve snížení míry nezaměstnanosti mladých, tj. osob do 25 let. Konkrétně se tak stalo ve 2. čtvrtletí 2015. V roce 2018 činila míra nezaměstnanosti mladých 6,7 %, přičemž meziročně se snížila o 1,2 p. b. Národní cíl je tak plněn o více jak třetinu.

Nejobtížněji se dařilo naplňovat dílčí národní cíl spočívající v poklesu nezaměstnanosti osob s nízkým vzděláním (úroveň ISCED 0 – 2), tj. osob s nejvýše dosaženým základním vzděláním. Postavení těchto osob na českém trhu práce je zhoršováno jejich relativně nižší četností v populaci a na trh práce zpravidla lépe vstupují až v situaci, kdy i pro pomocné profese panuje nedostatek volné pracovní síly s vyšší kvalifikací. Dílčího národního cíle politiky zaměstnanosti bylo dosaženo až v závěrečném čtvrtletí 2016. Výrazná poptávka po pracovní síle a vysoký podíl volných míst s minimálními požadavky na kvalifikaci v posledních letech vedlo ke snížení nezaměstnanosti osob s nízkou kvalifikací v roce 2018 na hodnotu 10,7 % a meziročně se tak snížila o 2,3 p. b.

Graf 1 a 2: Míry zaměstnanosti (MZ) a míry nezaměstnanosti (MN)

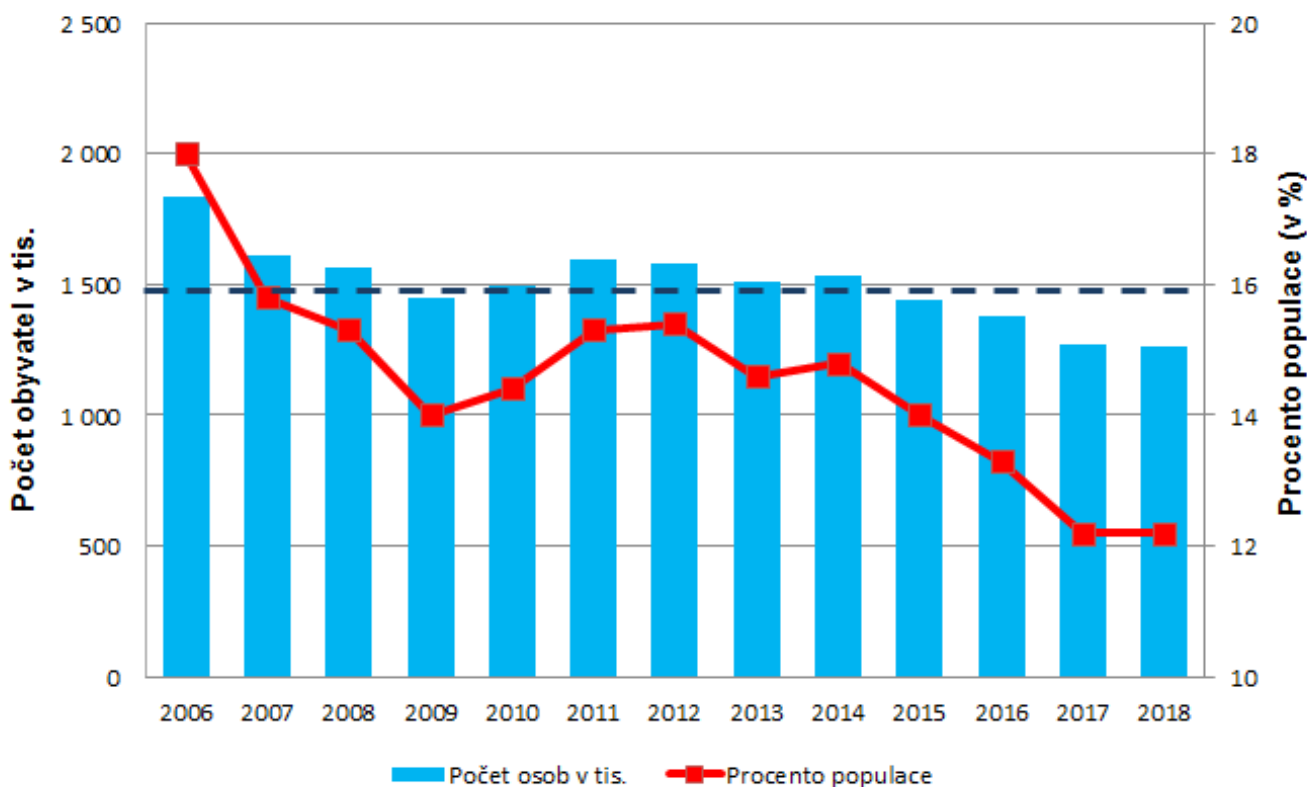

4.2 Chudoba a sociální vyloučení

Podle posledních srovnatelných údajů Eurostatu došlo v roce 2017 oproti roku 2008 ke snížení míry ohrožení chudobou nebo sociálním vyloučením o 3,1 p. b. na 12,2 %, což představovalo cca 1 267 tis. osob (průměrná hodnota za EU28 je 22,4 %). Podíl osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením byl v roce 2017 v ČR nejnižší ze všech zemí EU. Dlouhodobý vývoj ukazatele míry ohrožení chudobou nebo sociálním vyloučením je patrný z následujícího grafu.

Graf 3: Osoby ohrožené chudobou nebo sociálním vyloučením

Zdroj: Eurostat
 Pozn. Čárkovaná čára označuje národní cíl 1 466 tis. osob (levá osa).

Míra ohrožení příjmovou chudobou se mezi roky 2016 a 2017 dále snížila o 0,6 p. b. a dosáhla 9,1 %. Příjmovou chudobou bylo v roce 2017 v ČR ohroženo 947,8 tisíc osob (cca o 53 200 méně než v roce 2016). I v tomto ukazateli ČR dosáhla v roce 2017 nejlepšího výsledku z celé EU (průměrná hodnota za EU28 byla 16,9 %). V roce 2018 došlo k nesignifikantnímu zvýšení tohoto indikátoru o 0,6 p. b. na 9,6 % (cca o 48 400 osob).

V roce 2018 byly chudobou ohroženy častěji ženy (11,4 % všech žen) než muži (7,8 % všech mužů). Nejvíce byly chudobou i nadále ohroženy osoby v domácnostech nezaměstnaných (53,2 % osob z těchto rodin), jejichž počet od roku 2010 (40,6 %) poměrně výrazně vzrostl následkem zvýšení dlouhodobé nezaměstnanosti a v neúplných rodinách (30,1 % osob z těchto rodin). Obrat v předchozím trendu snižování míry ohrožení příjmovou chudobou u nezaměstnaných osob nastal již v roce 2010 v důsledku zpomalení růstu příjmů domácností (počínaje rokem 2009) v souvislosti s dopady světové hospodářské krize.

Situace se zhoršila zejména v souvislosti s recesí 2012 – 2013, kdy nezaměstnanost v ČR dosáhla svého vrcholu, ale v posledních letech se již situace zlepšuje. V roce 2017 oproti 2016 proto došlo k výraznějšímu poklesu počtu osob v domácnostech nezaměstnaných (o 3,9 p. b.) a v neúplných rodinách (o 5,6 p. b.). V roce 2018 došlo oproti 2017 k dalšímu poklesu počtu osob v domácnostech nezaměstnaných (o 0,6 p. b.). V neúplných rodinách naopak došlo k nepatrnému nárůstu (o 0,1 p. b.).

Trvale jsou chudobou nejvíce ohroženy nezaměstnané osoby, neúplné rodiny s dětmi a rodiny se třemi a více dětmi. Z osob, jejichž převažující ekonomickou aktivitou v průběhu roku 2017 byla nezaměstnanost, byla v roce 2018 více jak polovina (53,2 %) ohrožena příjmovou chudobou. Osob z tzv. neúplných rodin s dětmi (rodiny s jedním rodičem) byla příjmovou chudobou ohrožena téměř třetina (30,1 %) a osob z rodin se třemi a více dětmi cca jedna šestina (15,7 %). Další ohroženou skupinou jsou jednotlivci ve věku 65 a více let, u nichž míra ohrožení příjmovou chudobou dosahuje 36,9 %.

Míra materiální deprivace v celé populaci se v roce 2018 ve srovnání s rokem 2017 dále snížila o 0,9 p. b. a dosáhla 2,8 % s tím, že se i nadále objevují větší rozdíly v její koncentraci, zejména v členění podle jednotlivých typů domácností. Ukazatel míry ohrožení chudobou nebo sociálním vyloučením za rok 2018 vykázal stejnou hodnotu jako v roce 2017 (12,2 %). Vývoj chudoby a sociálního vyloučení v ČR v letech 2010 – 2018 je detailněji patrný z následující tabulky:

Tabulka 2: Chudoba v ČR (osoby ohrožené chudobou v letech 2010 – 2018 v %)

Ukazatel	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
AROPE (míra ohrožení chudobou nebo soc. vyloučením)	14,4	15,3	15,4	14,6	14,8	14,0	13,3	12,2	12,2
AROP (míra hrožení chudobou)	9,0	9,8	9,6	8,6	9,7	9,7	9,7	9,1	9,6
MD (materiální deprivace)	6,2	6,1	6,6	6,6	6,7	5,6	4,8	3,7	2,8
VLWI (domácnosti s nízkou pracovní intenzitou)	6,4	6,6	6,8	6,9	7,6	6,8	6,7	5,5	4,5

Zdroj: Eurostat

V souvislosti s dosavadním vývojem v oblasti chudoby a sociálního vyloučení se jeví jako zcela reálné splnění nového ambicióznějšího cíle ČR v rámci strategie Evropa 2020 (snížení počtu osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením o 100 tis. osob). V roce 2018 (počet osob 1 264,2 tis.) byl ve srovnání s rokem 2008 (počet osob 1566 tis.) snížen počet osob ohrožených chudobou, materiální deprivací nebo žijících v domácnostech s velmi nízkou pracovní intenzitou cca o 302 tisíc.

I přes snahu vlády zamezit byznysu s dluhy i nadále roste počet obyvatel s exekucí, kterou má nařízeno bezmála desetina všech obyvatel ČR starších 15 let⁷⁸. Přestože podle statistik Eurostat je v ČR ohroženo chudobou 9,1% obyvatel ČR⁷⁹, tedy méně než dříve, statistiky významně zkrasluje způsob sběru dat, která

⁷⁸Z toho asi 6000 osob mladších 18 let a 60 000 starších 65 let. Dostupné z: <https://mapaexekuci.cz>

⁷⁹Dle tiskové zprávy ČSÚ z 10.4.2018. Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/czso/prijmova-chudoba-ohrozuje-91-cechu>

nezohledňují exekuce a insolvence. Situace se postupně zhoršuje téměř na celém území republiky⁸⁰. Ani zaměstnání, ani rostoucí platy situaci neřeší, neboť dlužníci platí především úroky, sankce a náklady na vymáhání bez perspektivy, že své dluhy budou kdy schopni splatit. To se negativně projevuje v zejména v oblastech bydlení, legálního zaměstnání, kriminality, zdraví a vzdělávání.

Změna insolvenčního zákona, kterou PČR schválil na přelomu roku 2018 a 2019, umožní oddlužení řadě osob, přesto však hrozí, že její reálný dopad omezí nutnost duplicitního přezkumu, resp. právní nejistota stran rozhodnutí soudu, který na konci procesu posoudí, zda se dlužník o splacení snažil či nikoli. Problematickou může být i nově zavedená podmínka prokázat na začátku procesu schopnost splácet dvojnásobek odměny insolvenčního správce, která znemožní vstup do procesu oddlužení, a tím jediné možné řešení jinak neřešitelné finanční situace nejzranitelnějším skupinám obyvatel, zejména starobním a invalidním důchodcům a matkám samoživitelkám.

Klíčovou výzvou při komplexním řešení problémů sociálního vyloučení představuje absence relevantních a aktuálních dat: Potřebné údaje týkající se především rozložení chudoby v území a souvisejících sociálních jevů jsou v současné době v podobě parciálních a oddělených dat shromažďovány v rámci různých statistických systémů jednotlivých resortů a institucí. Dostupná data jsou navíc jen omezeně využívána při hodnocení politik nebo ve veřejné debatě.

Data o vyloučených lokalitách však poskytují pouze velmi omezenou, resortně roztříštěnou a statickou informaci o dílčích aspektech sociálního vyloučení, znemožňuje se tak komplexní pohled na sociální začleňování založený na faktech a znalostní bázi, který je předpokladem pro vytváření úspěšných politik sociálního začleňování a územního rozvoje. Ke změně tohoto stavu je třeba vyjasnit kompetence ve vztahu ke sběru dat napříč veřejnou správou, mechanismu meziresortní koordinace sběru dat a jejich vyhodnocování a stejně tak i jejich systémové využití k analytické činnosti a následně k lepšímu zacílení veřejných politik.

4.3 Vzdělávání

Hodnoty indikátoru počtu osob předčasně odcházejících ze vzdělávání se v letech 2006 – 2014 pohybovaly (mimo jednoho výkyvu v roce 2008) pod hodnotou stanovenou jako národní cíl pro rok 2020 (5,5 %) nebo maximálně na její úrovni. V posledních letech se projevuje zhoršování indikátoru s významným nárůstem, v roce 2015 hodnota přesáhla 6 % a v roce 2017 dosáhla hodnoty 6,7 %.

Změna je často připisována zavedení institutu státních maturit, jehož vliv lze vysledovat na údajích od roku 2012, po němž se projevil nárůst počtu předčasných odchodů o zhruba 0,5 p. b. Hodnoty zjištěné po roce 2015 potvrzují, že tento nárůst není pouze přechodným jevem, byť je stále třeba počkat na výsledky za další roky, s ohledem na možnost pokusu o opakované složení maturitní zkoušky v následujících pěti letech, případně dokončení vzdělání v jednodušším studijním programu.

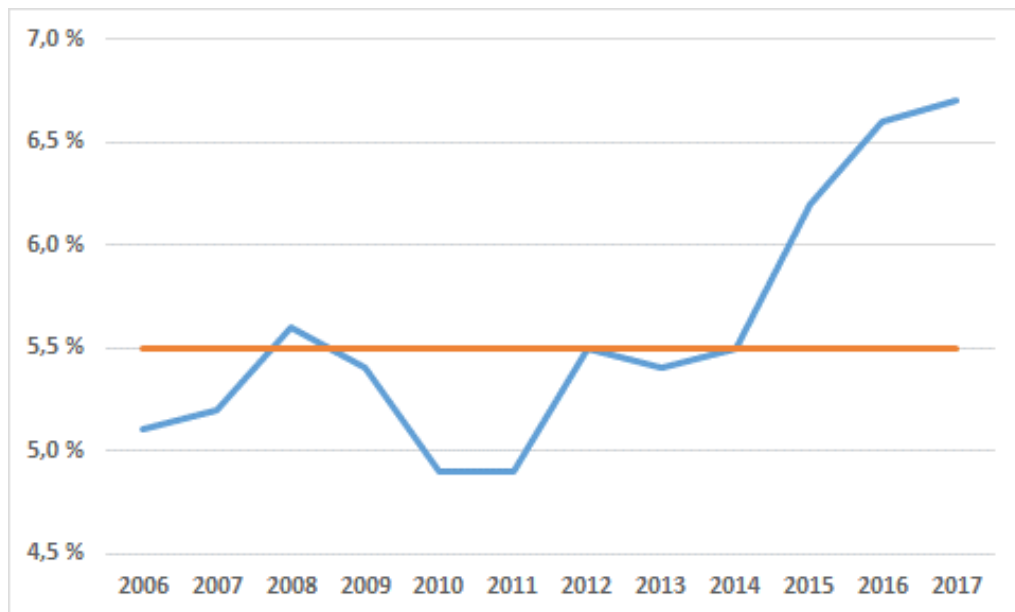
Problematika předčasného ukončení vzdělávání má v ČR jiný trend, než je tomu v drtivé většině zemí EU. V těchto zemích dochází k poklesu či stagnaci míry odchodů ze vzdělávání, v ČR v posledních letech k jejímu setrvalému nárůstu. Tento trend, který s sebou nese jednoznačně negativní ekonomický dopad pro všechny strany, je navíc silně regionálně specifický: Ústecký a Karlovarský kraj dosahují podílu 14,5 %, zatímco např. Vysočina a Jihomoravský kraj mají míru předčasných odchodů nižší než 3 %.

Významným fenoménem je ukončování povinné školní docházky dříve než v 9. ročníku ZŠ. Neúspěch na ZŠ má přitom zásadní vliv na aspirace žáků, kteří buď po ukončení povinné školní docházky ve vzdělání nepokračují, nebo střední vzdělávání předčasně ukončují.

Zlepšení situace může přinést implementace kombinovaných vzdělávacích programů, které by kromě maturity umožňovaly studentům získat rovněž i výuční list, což by znamenalo získání kvalifikace i v případě neúspěchu u maturitní zkoušky. Další cestou může být využití NSK. V rámci služeb kariérového poradenství by škola pomohla neúspěšnému žákovi sestavit portfolio jeho odborných znalostí a dovedností a nabídnout mu ve spolupráci s pracovištěm ÚP zkoušku z odpovídajících profesních kvalifikací.

⁸⁰ Počet osob v exekuci narostl za poslední rok o 3,4%, situace se zhoršila ve 12 ze 14 krajů. Dostupné z: <http://mapaexekuci.cz>

Graf 4: Vývoj podílu osob ve věku 18 – 24 let, které dosáhly maximálně základního vzdělání a zároveň nejsou ve vzdělávání, v letech 2006 – 2017 (v %)

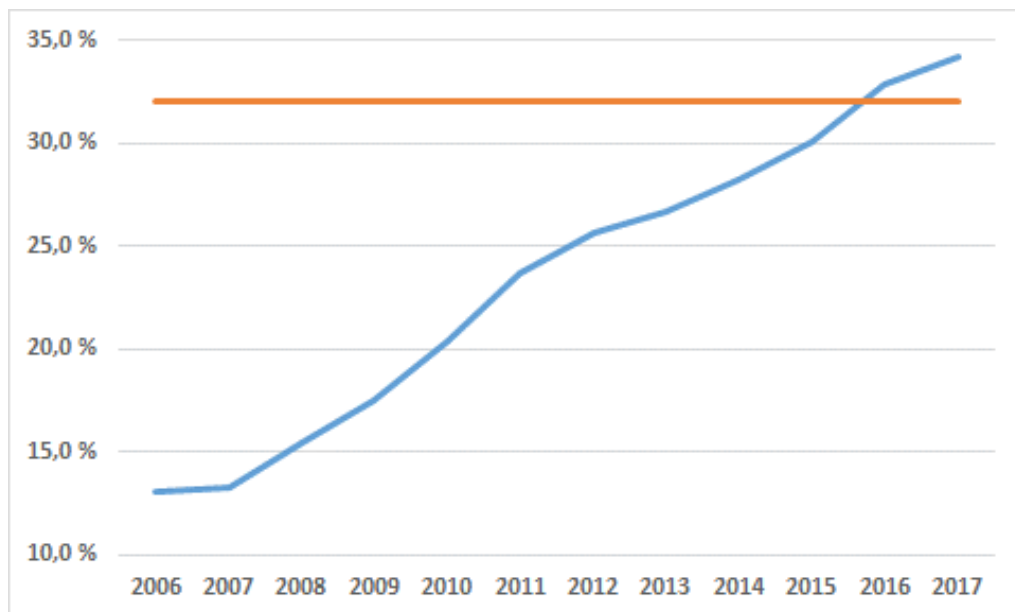

Zdroj: Eurostat, Labour Force Survey

Z vývoje hodnot ukazatele podílu obyvatelstva ve věku 30 – 34 let s terciárním vzděláním vyplývá, že národní cíl byl dosažen v roce 2016, hodnota v roce 2017 potvrzuje další nárůst (34,2 %). Do roku 2020 je reálné předpokládat, že hodnota podílu ještě poroste, neboť průměrný věk prvního absolvování v terciárním systému je v ČR pod hranicí 25 let, proto absolventi, kteří budou v roce 2020 ve věku 30 – 34 let již většinou terciárním vzděláním prošli.

Expanze vysokoškolského systému v ČR po roce 2000 uvolnila přístup k vysokoškolskému vzdělávání značné části mladé populace. Z dostupných dat vyplývá, že do terciárního systému vstoupí přes 50 % osob z generací narozených po roce 1989, český terciární systém se tedy v první dekádě tohoto tisíciletí změnil z masového na univerzální.

Graf 5: Vývoj podílu osob ve věku 30 – 34 let, které dosáhly terciárního vzdělání, v letech 2006–2017

Zdroj: Eurostat, Labour Force Survey

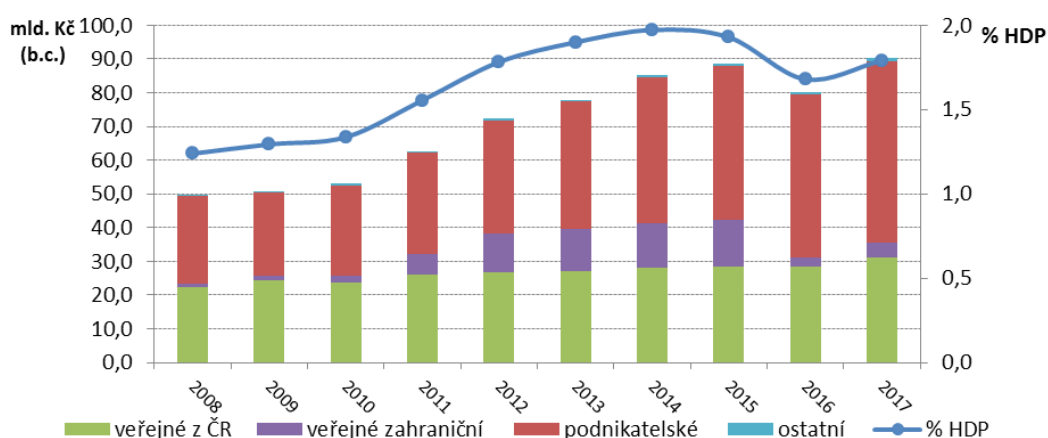

4.4 Výzkum, vývoj a inovace

Celkové výdaje na VaV v ČR vykazují v desetileté časové řadě za roky 2008–2017 v průměru dlouhodobý růst (graf 6) a absolutní výše celkových výdajů poprvé přesáhla 90 mld. Kč. Dlouhodobý růst celkových výdajů na VaV v ČR ve sledovaném období byl v posledních letech způsoben zejména trvalým růstem podnikatelských zdrojů (průměrné tempo růstu bylo 8,45 %), podnikatelské zdroje si udržují od roku 2010 rostoucí trend, v roce 2017 činily 53,8 mld. Kč. Další složkou celkových výdajů, která přispěla k dlouhodobému růstu celkových výdajů na VaV, jsou veřejné tuzemské zdroje. Tyto výdaje vykazovaly sice nižší avšak relativně stabilní tempo růstu (průměrné tempo růstu bylo 3,79 %), v roce 2017 poprvé přesáhly 30 mld. Kč a jejich absolutní výše činila 31,2 mld. Kč.

Další a neméně významnou složkou celkových výdajů na VaV jsou zahraniční veřejné zdroje, jejichž růst se začal významněji projevovat v roce 2011, a to v souvislosti s čerpáním z fondů EU v programovém období 2007 – 2013, ke kulminaci těchto zdrojů dochází v letech 2014 a 2015. Meziroční pokles celkových výdajů na VaV v roce 2016 byl způsoben zásadním snížením zahraničních veřejných zdrojů, které klesly na hodnotu 2,7 mld. Kč (pokles o 11,2 mld. Kč), tj. přibližně na úroveň roku 2010, což souvisí s přechodem na nové programové období čerpání ESIF. V roce 2017 můžeme sledovat postupné zvýšení veřejných zahraničních zdrojů na hodnotu 4,3 mld. Kč.

Graf 6: Celkové výdaje na výzkum a vývoj (GERD) v ČR v letech 2008 – 2017 podle zdrojů financování (v běžných cenách)

Zdroj: ČSÚ, Roční výkaz o výzkumu a vývoji

4.5 Klimaticko-energetická politika

Obnovitelné zdroje energie a energetická účinnost

ČR pokračuje v implementaci *Státní energetické koncepce* z května 2015, která podporuje plnění cílů v oblasti obnovitelných zdrojů energie (OZE) a energetické účinnosti, jejímž cílem je dosažení jejich podílu na výrobě elektřiny na úrovni nejméně 18 %.

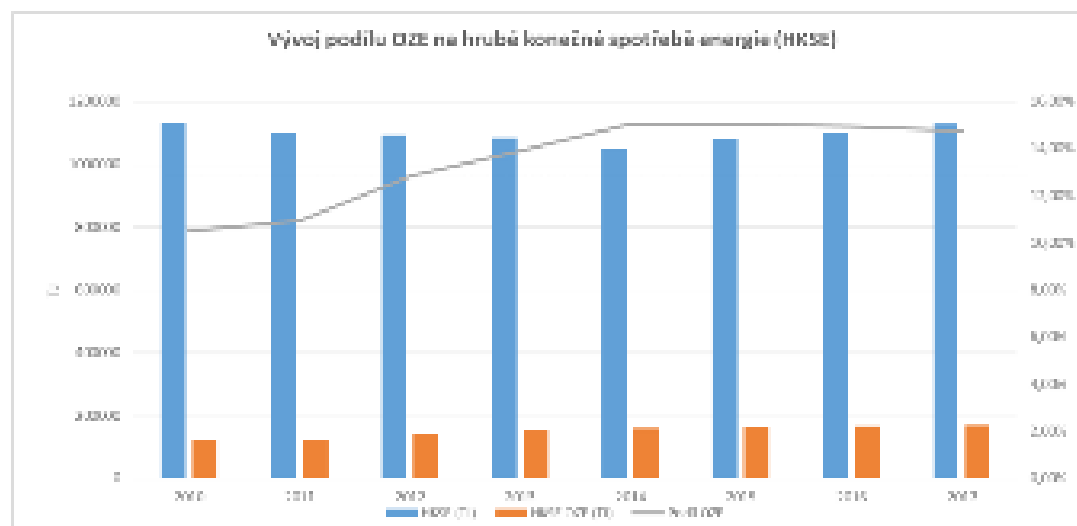
Dlouhodobě stabilní a udržitelné podmínky podpory výroby energie z OZE jsou nastaveny prostřednictvím *Národního akčního plánu ČR pro energii z OZE*, jehož aktualizace byla schválena v lednu 2016. Ten předpokládá v roce 2020 dosažení 15,3% podílu energie z OZE na hrubé konečné spotřebě energie. Tento dílčí cíl pro rok 2017 na úrovni 13,6 % je možné označit za překročený – podle údajů MPO (předběžné finální hodnoty dle metodiky Eurostat – SHARES) dosáhl v uvedeném roce 2017 podíl OZE na hrubé konečné spotřebě energie 14,76 %.

Národní akční plán také předpokládá v roce 2020 dosažení 10% podílu energie z obnovitelných zdrojů na hrubé konečné spotřebě v dopravě. Podíl OZE v sektoru dopravy odpovídal v roce 2017 úrovni 6,58 % (oproti dílčímu cíli 6,57 %). Vzhledem k současným legislativním nejistotám ohledně daňového zvýhodnění vysokoprocenních a čistých biopaliv v oblasti dopravy nedochází (kromě snížení podílu energie z OZE na hrubé konečné spotřebě v dopravě v roce 2020 z hodnoty 10,8 % na hodnotu 10 %) v rámci této aktualizace ke změnám v této oblasti, neboť dosažení předepsaného cíle s daňovou podporou uvedených biopaliv

si vyžádá zcela jiné postupy, nežli v případě její neexistence. Další regulační nástroje jsou zavedeny v zákoně o podporovaných zdrojích energie.

V srpnu 2016 byla EK notifikována (a následně schválena) podpora výroby elektrické energie ve vodních elektrárnách s instalovanou kapacitou do 10 MW i po roce 2015 a podpora provozní výroby tepla z OZE pro výrobní s instalovaným výkonem do 500 kW využívající bioplyn. V listopadu 2016 schválila EK notifikaci podpory výroby elektřiny z OZE v zařízeních uvedených do provozu v letech 2006 – 2012. V březnu 2017 byla schválena notifikace podpory výroby elektřiny ve vysokoúčinných zařízeních KVET, uvedených do provozu v roce 2016. V prosinci 2017 EK schválila notifikaci podpory zařízení pro kombinovanou výrobu elektřiny a tepla, uvedených do provozu v období 2013 – 2015.

Graf 7: Vývoj podílu OZE na hrubé konečné spotřebě energie (v % a v TJ)

Emise skleníkových plynů

ČR předpokládá, že své závazky vůči strategii Evropa 2020 v oblasti energeticko-klimatických cílů bude plnit bez nutnosti přijímat nová opatření. V roce 2018 bylo přijato nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2018/842 o závazném každoročním snižování emisí skleníkových plynů členskými státy v období 2021 – 2030, který pro ČR stanovuje cíl snížení emisí skleníkových plynů, které nespádají do systému EU ETS, o 14 % mezi roky 2005 a 2030. I přes určité navýšení emisí v těchto sektorech oproti referenčnímu roku 2005 by měla ČR bez problémů splnit cíl maximálního nárůstu těchto emisí o 9 % mezi roky 2005 a 2020. Podle aktuálních emisních projekcí by i cíl do roku 2030 měl být splnitelný při efektivní implementaci již přijatých politik a opatření.

Pro EU ETS platí celounijní cíl snížení emisí o 21 % do roku 2020 a o 43 % do roku 2030 oproti referenčnímu roku 2005. Mezi roky 2016 a 2017 došlo ke snížení emisí zařízení v EU ETS o 555 tis. t CO₂ekv. V období 2005 – 2017 emise zařízení v EU ETS poklesly o téměř 18,8 %.

V roce 2018 bylo rovněž přijato nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/841 o zahrnutí emisí skleníkových plynů a jejich pohlcování v důsledku využívání půdy, změn ve využívání půdy a lesnictví (LULUCF) do rámce politiky v oblasti klimatu a energetiky do roku 2030. Na základě tohoto nařízení předložila ČR EK v prosinci 2018 *Vnitrostátní plán započítávání pro lesnictví, včetně navrhované referenční úrovně pro lesy na období 2021 – 2025*. V souladu s aktuálním vývojem kůrovcové kalamity v ČR se jeví jako pravděpodobné, že ČR bude mít problémy s plněním cíle čistých nulových emisí z odvětví LULUCF, který byl nařízením nově stanoven.

V roce 2018 byl MPO ve spolupráci s MŽP zpracován *Návrh vnitrostátního plánu v oblasti energetiky a klimatu* v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č.2018/1999 o správě energetické unie. Ten má sloužit jako integrovaný plánovací dokument v oblastech energetiky a klimatu a obsahuje hlavní cíle, politiky a opatření ve všech pěti dimenzích energetické unie. Návrh plánu byl předložen EK dne 31.1.2019. V průběhu roku 2019 bude tento dokument dopracován, mimo jiné rovněž v návaznosti na vydaná doporučení EK, a do 31.12.2019 musí být předložena jeho finální verze.

5. Evropské strukturální a investiční fondy

5.1 Provázanost ESIF se Specifickými doporučeními Rady EU

Specifická doporučení Rady EU (CSR) tvoří významnou součást politiky soudržnosti a jsou každoročně reflektována při nastavení výzev a realizaci evaluačních aktivit. Pro počáteční věcné nastavení politiky soudržnosti v ČR pro programové období 2014 – 2020 byla do *Dohody o partnerství* a do nastavení jednotlivých programů financovaných z ESIF promítnuta CSR pro rok 2014. Jednotlivá doporučení vydaná Radou EU v následujících letech jsou vždy porovnávána s věcným zacílením *Dohody o partnerství* i (operačních) programů. Do současné doby nebyly zjištěny rozpory s CSR, která mohou být nástroji ESIF naplňována.

V roce 2018 obdržela ČR dvě CSR:

Doporučení č. 1:

Zlepšit dlouhodobou udržitelnost veřejných financí, zejména důchodového systému. Vyřešit nedostatky v postupech zadávání veřejných zakázek, zejména podporou soutěže více založené na kritériích kvality a zavedením protikorupčních opatření.

Doporučení č. 2:

Snížit administrativní zátěž pro investice, mimo jiné zrychlením povolovacích postupů u infrastrukturních projektů. Odstranit překážky brzdící výzkum, vývoj a inovace, zejména zvýšením inovační kapacity domácích podniků. Posílit schopnost vzdělávacího systému poskytovat kvalitní inkluzivní vzdělávání, mimo jiné podporou učitelského povolání. Podporovat zaměstnávání žen, osob s nízkou kvalifikací a osob se zdravotním postižením, mimo jiné zvýšením účinnosti aktivních politik na trhu práce.

Pro naplnění prvního doporučení je možné přispět k vyřešení *nedostatků v postupech zadávání veřejných zakázek* podporou projektů OP Z (PO 4 – Efektivní veřejná správa).

Přispět prostřednictvím ESIF je možné k naplnění prakticky všech složek druhého doporučení. Pro *snížení administrativní zátěže v oblasti investic* nabízí podporu zejména IROP (PO 3 – Dobrá správa území a zefektivnění veřejných institucí). Byly rovněž zahájeny přípravné práce k návrhu výzvy OP PIK (PO 4- Rozvoj vysokorychlostních přístupových sítí k internetu a informačních a komunikačních technologií) na podporu digitálních technických map, které napomohou k odstranění překážek k výstavbě infrastruktury. Dále jsou připravována opatření na straně poptávky, která mají podnítit využívání služeb přístupu k vysokorychlostnímu internetu. Aktuálně jsou vyhodnocovány možné scénáře.

K naplnění dílčího doporučení *odstranit překážky brzdící výzkum, vývoj a inovace* významně přispívá zejména OP Výzkum, vývoj a vzdělávání (VVV) (PO 1 – Posilování kapacit pro kvalitní výzkum) a rovněž OP PIK (PO 1 – Rozvoj výzkumu a vývoje pro inovace). Ve prospěch *posílení schopnosti vzdělávacího systému poskytovat kvalitní inkluzivní vzdělávání* je zacílený OP VVV (PO 3 – Rovný přístup ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání). Pro splnění dílčího doporučení *podporovat zaměstnávání žen, osob s nízkou kvalifikací a osob se zdravotním postižením* dlouhodobě intervnuje OP Z (PO 1 – Podpora zaměstnanosti a adaptability pracovní síly).

Česká ekonomika v posledních dvou letech vykazuje výrazné zlepšení ve většině problémových oblastí a tento pokrok je predikován i pro nejbližší roky. ČR je bohatší a tedy obdrží v příštím programovém období 2021 – 2027 z rozpočtu EU méně prostředků na politiku soudržnosti. Alokace fondů (EFRR, Fondu soudržnosti, ESF+ a Evropského námořního a rybářského fondu) pro ČR je pro období 2021+ navržena v celkovém objemu 20,1 mld. EUR (běžné ceny).

Pro zajištění co největší účinnosti při využívání fondů EU bylo v návrhu nařízení k politice soudržnosti určeno pět cílů politiky:

- Inteligentnější Evropa – inovativní a inteligentní ekonomická transformace
- Zelenější, nízkouhlíková Evropa
- Propojenější Evropa – mobilita a regionální konektivita k sítím IKT

- Sociálněji Evropa – provádění evropského pilíře sociálních práv
- Evropa bližší občanům – trvale udržitelný a integrovaný rozvoj městských, venkovských a pobřežních oblastí prostřednictvím místních iniciativ

Pro budoucí čerpání fondů EU připravilo ČR *Národní koncepci realizace politiky soudržnosti* (NKR) která definuje cíle a priority ČR pro programové období 2021 – 2027.⁸¹ Priority vlády ČR se z větší části shodují s prioritami uvedenými EK⁸², případné rozdíly budou předmětem jednání ČR s EK.

Přílohou letošní *Zprávy o ČR* je i seznam investičních doporučení pro oblasti, v nichž EK vidí největší slabiny členského státu a do nichž by bylo žádoucí zacílit intervence z fondů EU. Tato příloha představuje vstupní pozici EK pro vyjednávání o nové *Dohodě o partnerství*. Navazovat na ni bude návrh EK letošních CSR. Podle návrhu Obecného nařízení (které je stále ve fázi vyjednávání a není ještě finálně schváleno) budou CSR z roku 2019 povinně zohledněna v návrzích připravovaných operačních programů v rámci programového období 2021 – 2027.

Vláda se s identifikací úzkých míst, investičními potřebami a investičními doporučeními uvedenými v příloze *Zprávy o ČR* v podstatě shoduje a je připravena zohlednit je jak v *Dohodě o partnerství*, tak v relevantních operačních programech. Považuje je nicméně pouze za vodítka pro provádění hospodářských reforem na národní úrovni, pokud bude možné a vhodné do jejich realizace zapojit fondy EU.

Priority definované EK jsou sice v souladu s investičními potřebami specifikovanými ČR, avšak vláda identifikovala i další oblasti investování (např. oblast veřejné správy) a specifické investiční potřeby regionů (např. zdravotnická infrastruktura, sociální oblast v celé její šíři, včetně sociálního bydlení zaměřeného na integraci), které by při zapojení fondů EU mohly přispět k ekonomickému, sociálnímu a regionálnímu rozvoji. ČR také podporuje celoevropskou diskusi o propojování evropského semestru a implementace rozvojové Agendy 2030.

Obecně, propojení politiky soudržnosti s evropským semestrem by mělo být pouze doplňkovým prvkem k již existujícímu systému makroekonomických kondicionalit. Hlavním cílem politiky soudržnosti by mělo i nadále zůstat odstraňování disparit v EU a důraz na rozvoj méně rozvinutých regionů a členských států EU. Politika soudržnosti je ze své podstaty propojena s fungováním vnitřního trhu a v případě ČR je jeho klíčovým investičním nástrojem. Toto úzké provázání politiky soudržnosti s vnitřním trhem je nutné zachovat.

5.2 Provázanost ESIF s národními cíli v rámci strategie Evropa 2020

Ve všech prioritních osách programů, které mají spojitost s národními cíli v rámci strategie *Evropa 2020*, došlo v roce 2018 k výrazné akceleraci. Předložené žádosti o podporu byly vyhodnoceny, byly jim vydány právní akty a většina projektů vstoupila nebo se již nacházela ve fyzické i finanční realizaci.

K naplnění pěti dílčích národních cílů v oblasti zaměstnanosti přispívají zejména OP Z, OP PPR a částečně také PRV.

ESIF se v této oblasti přímo zaměřují na podporu zaměstnanosti a zaměstnatelnosti osob, které mají různá znevýhodnění na trhu práce, které i přes aktuální pozitivní vývoj obtížně hledají uplatnění. Právě pozitivní situace na trhu práce v roce 2018 umožnila realizovat projekty intenzivněji zacílené na znevýhodněné osoby.

Různými nástroji již byly podpořeny osoby ze znevýhodněných skupin, jako osoby ve věku do 25 let, osoby starší 55 let a dále osoby s ukončeným nejvýše základním vzděláním. Více než polovina z těchto osob již získala doklad o absolvovaném vzdělávacím programu. Realizátory projektů jsou zejména ÚP, ale také další instituce, např. ze strany NNO. Významnou prioritou je rovněž podpora zaměstnanosti žen prostřednictvím podpory rozvoje služeb péče o děti.

V oblasti zaměstnanosti je věnována trvalá pozornost osobám ohroženým chudobou, a to i díky intervencím poskytovaným zejména z OP Z, IROP a OP PPR.

Zároveň jsou z ESIF, prostřednictvím výzev z OP Z, IROP, OP PPR a částečně též PRV, financovány projekty zaměřené na rizikové skupiny ohrožené sociálním vyloučením a chudobou. Jedná se o zajištění nízkopra-

⁸¹ Výčet neobsahuje OP Rybářství (bude řešeno samostatným materiálem MZe).

⁸² Viz výše v kapitole 3.4.1 Investiční politika.

hových, terénních a ambulantních služeb a jejich provázanost s dalšími službami, zejména v oblasti zaměstnanosti, zdravotní péče a bydlení. Dalším typem projektů, které umožňují začleňování obyvatel ohrožených chudobou je podpora sociálních podniků.

Dílčí cíle v oblasti vzdělávání jsou postupně naplňovány zejména s podporou OP VVV. Opatření pro snížení počtu předčasných odchodů ze vzdělávání jsou kromě OP VVV podporovány ještě z IROP a OP PPR. Jedná se zejména o koordinační aktivity propojujících školy, sociální a rodinné služby. Aktivity směřují také ke zvýšení míry účasti dětí ze socioekonomicky znevýhodněného a kulturně odlišného prostředí v předškolním vzdělávání a následně i na prevenci školních neúspěchů žáků v ZŠ a SŠ, které často vedou k předčasnému ukončení školní docházky.

Celkové výdaje na vědu, výzkum, vývoj a inovace vzrostly podle nejnovějších dostupných dat ČSÚ v roce 2017 na 90 386 mil. Kč (1,79 % HDP). Veřejné výdaje z toho představovaly 35 540 mil. Kč, z čehož ESIF představovaly 12 %. Po plynulém růstu výdajů na VaVal v období 2008 až 2015 a následném poklesu v roce 2016 způsobeném nízkým čerpáním dotací z EU se v roce 2017 čerpání z ESIF opět zvýšilo. Výrazně však vzrostly i výdaje soukromého sektoru a tuzemských veřejných výdajů. ESIF tak v mnoha případech stimuluje soukromé investice a působí jako akcelerátor výzkumných a inovačních aktivit.

V oblasti klimaticko-energetické politiky poskytují podporu národní programy a ESIF (zejména OP PIK, OP ŽP, OP D, IROP a PRV).

ČR má stanoven emisní závazek pro sektory mimo systém EU ETS. Z ESIF je podporováno snižování emisí skleníkových plynů zejména prostřednictvím projektů OP ŽP na snížení energetické náročnosti veřejných budov a projektů IROP na zvýšení využití OZE a snižování energetické náročnosti v sektoru bydlení.

V oblasti OZE byl překročen plánovaný cíl pro podíl OZE na konečné spotřebě energie a je reálný předpoklad dosažení strategického cíle pro ČR v roce 2020. Výroba energie z OZE byla v minulosti realizována více ze soukromých zdrojů, v současné době se uplatňuje podpora z ESIF (OP PIK, OP ŽP, IROP). Energie z OZE se podílí na spotřebě elektřiny také v dopravě a tyto aktivity jsou částečně podporovány z ESIF.

Prostřednictvím ESIF by měla být dosažena cca 1/3 celkového závazku ČR v oblasti nových úspor energie v roce 2020. Za ESIF se zhruba dvěma třetinami podílí OP PIK (úspory v podnicích), o zbytek se téměř shodně dělí OP ŽP (úspory u veřejných budov) a IROP (úspory v bytových domech), malá část připadá na OP PPR (úspory v budovách a dopravních zařízeních hl. m. Prahy). Aktivity v oblasti energetické účinnosti jsou také podporovány z národních zdrojů (*NZÚ, EFEKT, NPŽP aj.*). Celkově se nedaří plnit cíle ČR v energetických úsporách a jsou přijímána optimalizační opatření ke zlepšení.

Příloha 1

Přehled strategických a koncepčních dokumentů vlády souvisejících s NPR

Kapitola NPR	Název dokumentu	Stav přípravy	Gestor
3.1 Fiskální a daňová politika	Konvergenční program ČR 2019	V přípravě	MF
	Makroekonomická predikce ČR – leden 2019	Publikováno	MF
	Rozpočtová strategie sektoru veřejných institucí ČR na léta 2019 až 2021	Schváleno	MF
	Rozpočtová strategie sektoru veřejných institucí ČR na léta 2020 až 2022	V přípravě	MF
	Rizika pro finanční stabilitu a jejich indikátory – prosinec 2018	Publikováno	ČNB
	Zpráva o finanční stabilitě 2017 / 2018	Publikováno	ČNB
	Národní strategie ochrany a podpory zdraví a prevence nemocí – Zdraví 2020	Schváleno	MZd
	Národní strategie elektronického zdravotnictví ČR 2016 – 2020	Schváleno	MZd
	Akční plán k Národní strategii elektronického zdravotnictví ČR 2016 – 2020	Schváleno	MZd
3.2 Bydlení	Koncepce bydlení ČR do roku 2020 (revidovaná)	Schváleno ¹	MMR
	Koncepce sociálního bydlení ČR 2015 – 2025	Schváleno (aktualizace v přípravě)	MPSV
3.3 Trh práce, sociální politika a vzdělávání	Strategie politiky zaměstnanosti do roku 2020 (aktualizace 2018)	Schváleno	MPSV
	Strategický rámec politiky zaměstnanosti do roku 2030	V přípravě	MPSV
	Strategie digitální gramotnosti ČR na období 2015 – 2020	Schváleno	MPSV
	Akční plán Strategie digitální gramotnosti ČR na období let 2015 – 2020	Schváleno	MPSV
	Vládní strategie pro rovnost žen a mužů v ČR 2014 – 2020	Schváleno	ÚV
	Akční plán rovnosti žen a mužů	V přípravě	ÚV
	Akční plán pro oblast rovného odměňování	V přípravě	ÚV
	Koncepce rodinné politiky (2017)	Schváleno	MPSV
	Strategie migrační politiky ČR (2015)	Schváleno	MV
	Koncepce integrace cizinců – Ve vzájemném respektu (aktualizace 2016)	Schváleno	MV
	Postup při realizaci Koncepce integrace cizinců – Ve vzájemném respektu (na rok 2019)	Schváleno	MV
	Strategie sociálního začleňování 2014 – 2020	Schváleno ²	MPSV
	Strategie boje proti sociálnímu vyloučení na období 2016 až 2020	Schváleno	ÚV
	Akční plán Strategie boje proti sociálnímu vyloučení na období 2016 – 2020	Schváleno	ÚV
Strategie romské integrace do roku 2020	Schváleno	ÚV	
Koncepce prevence a řešení problematiky bezdomovectví v ČR do roku 2020	Schváleno ³	MPSV	

Kapitola NPR	Název dokumentu	Stav přípravy	Gestor
	Národní strategie rozvoje sociálních služeb na období 2016 – 2025	Schváleno	MPSV
	Akční plán pro deinstitucionalizaci pro období 2019 – 2021	V přípravě	MPSV
	Národní akční plán podporující pozitivní stárnutí 2019 – 2025	V přípravě	MPSV
	Strategie reformy psychiatrické péče v ČR (2014)	Schváleno	MZd
	Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2020	Schváleno	MŠMT
	Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030	V přípravě	MŠMT
	Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR na období 2015 – 2020	Schváleno	MŠMT
	Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR na období 2019 – 2023	V přípravě	MŠMT
	Dlouhodobý záměr vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové a inovační, umělecké a další tvůrčí činnosti pro oblast vysokých škol na období 2016 – 2020	Schváleno	MŠMT
	Strategický záměr pro oblast vysokého školství na období po roce 2021	V přípravě	MŠMT
	Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020	Schváleno	MŠMT
3.4 Konkurenceschopnost: investice, podnikatelské prostředí a veřejná správa	Národní investiční plán	V přípravě	MMR
	Koncepce rozvoje kapitálového trhu v ČR na období 2019 – 2023	Schváleno	MF
	Politika územního rozvoje ČR (aktualizace č. 1 – 2015)	Schváleno (aktualizace v přípravě)	MMR
	Politika architektury a stavební kultury ČR (2015)	Schváleno	MMR
	Koncepce podpory malých a středních podnikatelů na období let 2014 – 2020	Schváleno	MPO
	Strategie podpory malých a středních podnikatelů 2021+	V přípravě	MPO
	Aktualizace exportní strategie ČR pro období 2012 – 2020	Schváleno	MPO
	Národní akční plán podpory společenské odpovědnosti organizací v ČR na léta 2019 – 2023	Schváleno	MPO
	Strategie regionálního rozvoje ČR 2014 – 2020	Schváleno	MMR
	Akční plán Strategie regionálního rozvoje ČR 2019 – 2020	Schváleno	MMR
	Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+	V přípravě	MMR
	Akční plán Strategie regionálního rozvoje ČR 2021 – 2022	V přípravě	MMR
	Strategický rámec hospodářské restrukturalizace Ústeckého, Moravskoslezského a Karlovarského kraje (2017)	Schváleno	MMR
	Souhrnný akční plán Strategie restrukturalizace Ústeckého, Moravskoslezského a Karlovarského kraje 2018 – 2019	Schváleno	MMR
	Koncepce státní politiky cestovního ruchu v ČR na období 2014 – 2020	Schváleno	MMR

Kapitola NPR	Název dokumentu	Stav přípravy	Gestor
	Koncepce státní politiky cestovního ruchu v ČR na období 2021 – 2030	V přípravě	MMR
	Strategický rámec rozvoje veřejné správy ČR pro období 2014 – 2020 (aktualizace prosinec 2016; revize září 2017)	Schváleno	MV
	Implementační plány Strategického rámce rozvoje veřejné správy ČR pro období 2014 – 2020 (technická revize září 2017)	Schváleno	MV
	Koncepce Klienty orientovaná veřejná správa 2030	V přípravě	MV
	Strategie elektronizace zadávání veřejných zakázek pro období let 2016 – 2020	Schváleno	MMR
	Strategie pro boj s podvodů a korupcí při čerpání fondů v rámci Společného strategického rámce v období 2014 – 2020	Schváleno	MMR
	Vládní koncepce boje s korupcí na léta 2018 až 2022	Schváleno	MSP
	Akční plán boje s korupcí na rok 2019	Schváleno	MSP
	Akční plán ČR Partnerství pro otevřené vládnutí na období let 2018 až 2020	Schváleno	MSP
	Program Digitální Česko	Schváleno	MV
	Implementační plány programu Digitální Česko	V přípravě	MV, MPO, ÚV
	Národní strategie umělé inteligence v ČR	V přípravě	MPO
	Strategický rámec Národního cloud computingu –eGovernment cloud ČR (2016)	Schváleno	MV
	Národní strategie kybernetické bezpečnosti ČR 2015 – 2020	Schváleno	MV
	Akční plán Národní strategie kybernetické bezpečnosti ČR 2015 – 2020	Schváleno	MV
	Národní plán rozvoje sítí nové generace (2016)	Schváleno	MPO
	Strategie rozvoje zemského digitálního televizního vysílání (2016)	Schváleno	MPO
	Státní kulturní politika na léta 2015 – 2020 (s výhledem do roku 2025)	Schváleno	MK
	Akční plán k provedení nedotačních opatření pro podporu plánování a výstavby sítí elektronických komunikací (2017)	Schváleno (aktualizace v přípravě)	MPO
3. 5. Sektorové politiky	Národní politika výzkumu, vývoje a inovací ČR na léta 2016 – 2020	Schváleno	ÚV
	Inovační strategie ČR 2019 – 2030	Schváleno	ÚV
	Metodika hodnocení výzkumných organizací a hodnocení programů účelové podpory výzkumu, vývoje a inovací (2017)	Schváleno	ÚV
	Koncepce informačního systému VaVal na období 2016 – 2020	Schváleno	ÚV
	Národní výzkumná a inovační strategie pro inteligentní specializaci ČR – Národní RIS3 strategie 2014 – 2020 (aktualizace 2018)	Schváleno	MPO

Kapitola NPR	Název dokumentu	Stav přípravy	Gestor
	Akční plán rozvoje lidských zdrojů pro výzkum, vývoj a inovace a genderové rovnosti ve výzkumu, vývoji a inovacích v ČR na léta 2018 – 2020	Schváleno	MŠMT
	Akční plán mezinárodní spolupráce ČR ve výzkumu a vývoji a internacionalizace prostředí výzkumu a vývoje v ČR na léta 2017 – 2020	Schváleno	MŠMT
	Cestovní mapa velkých výzkumných infrastruktur ČR pro léta 2016 – 2022	Vzato na vědomí (aktualizace v přípravě)	MŠMT
	Národní kosmický plán 2014 – 2019	Schváleno	MD
	Dopravní politika ČR pro období 2014 – 2020 s výhledem do roku 2050	Schváleno ⁴	MD
	Dopravní sektorové strategie – 2. fáze	Schváleno	MD
	Program rozvoje rychlých železničních spojení v ČR	Schváleno	MD
	Akční plán rozvoje inteligentních dopravních systémů (ITS) v ČR do roku 2020 s výhledem do roku 2050 (2. aktualizace – 2018)	Schváleno	MD
	Vize rozvoje autonomní mobility (2017)	Schváleno	MD
	Akční plán autonomního řízení	V přípravě	MD
	Koncepce veřejné dopravy	Schváleno	MD
	Koncepce letecké dopravy pro období let 2016 – 2020	Schváleno	MD
	Koncepce vodní dopravy	Vzato na vědomí	MD
	Koncepce nákladní dopravy pro období 2017 – 2023 s výhledem do roku 2030	Schváleno	MD
	Národní strategie bezpečnosti silničního provozu 2011 – 2020	Schváleno	MD
	Národní strategie rozvoje cyklistické dopravy ČR pro léta 2013 – 2020	Schváleno ⁵	MD
	Koncepce veřejné dopravy	Schváleno	MD
	Politika ochrany klimatu v ČR (2017)	Schváleno	MŽP
	Národní akční plán adaptace na změnu klimatu	Schváleno (aktualizace v přípravě)	MŽP
	Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR	Schváleno (aktualizace v přípravě)	MŽP
	Státní politika životního prostředí ČR 2012 – 2020	Schváleno (aktualizace v přípravě)	MŽP
	Plán odpadového hospodářství ČR pro období 2015 – 2024	Schváleno	MŽP
	Cirkulární Česko 2040	V přípravě	MŽP
	Střednědobá strategie (do roku 2020) zlepšení kvality ovzduší v ČR	Schváleno	MŽP
	Národní program snižování emisí ČR	Schváleno (aktualizace v přípravě)	MŽP

Kapitola NPR	Název dokumentu	Stav přípravy	Gestor
	Programy zlepšování kvality ovzduší	Schváleno (aktualizace v přípravě)	MŽP
	Koncepce ochrany před následky sucha pro území ČR	Schváleno	MŽP, MZe
	Plány pro zvládání povodňových rizik	Schváleno (aktualizace v přípravě)	MŽP, MZe
	Národní plány povodí	Schváleno (aktualizace v přípravě)	MZe, MŽP
	Strategie resortu Ministerstva zemědělství ČR s výhledem do roku 2030	Schváleno	MZe
	Státní energetická koncepce (2015)	Schváleno	MPO
	Národní akční plán energetické účinnosti ČR V. (2017)	Schváleno	MPO
	Vnitrostátní plán ČR v oblasti energetiky a klimatu	V přípravě	MPO, MŽP
	Surovinová politika ČR v oblasti nerostných surovin a jejich zdrojů (2017)	Schváleno	MPO
	Politika druhotných surovin ČR 2019 – 2022	Schváleno, Aktualizace vzata na vědomí ⁶	MPO
Průřezové dokumenty	Strategický rámec ČR 2030	Schváleno	MŽP
	Implementační plán Strategického rámce ČR 2030	Schváleno	MŽP
	Implementace Agendy 2030 pro udržitelný rozvoj (Cílů udržitelného rozvoje OSN) v ČR	Schváleno	MŽP
	Dohoda o partnerství pro programové období 2014 – 2020 (revize březen 2018)	Schváleno	MMR
	Národní koncepce realizace politiky soudržnosti v ČR po roce 2020	Vzato na vědomí ⁷	MMR
	Plán legislativních prací vlády na rok 2019	Schváleno	ÚV
	Přehled implementačních prací vlády ⁸ ; Výhled implementačních prací vlády na rok 2019 a další léta	Vzato na vědomí	ÚV
	Metodika přípravy veřejných strategií (aktualizace 2019)	Schváleno	MMR

Informace o vybraných schválených dokumentech jsou k dispozici také v Databázi strategií⁸³, která je celostátním informačním systémem dokumentů strategického charakteru. Materiály jsou do systému vkládány a rozpracovávány jednotlivými gestory.

⁸³ Dostupné z: <https://www.databaze-strategie.cz>

Poznámky k Příloze 1

- 1 Přípravuje se nový koncepční dokument pro období 2021 – 2030.
- 2 Přípravuje se nový strategický dokument pro období 2021 – 2030.
- 3 Přípravuje se nový koncepční dokument pro období 2021 – 2030.
- 4 Nová Dopravní politika je v přípravě.
- 5 V přípravě Koncepce městské a aktivní mobility.
- 6 Probíhá SEA.
- 7 Schválení plánováno v červenci 2019.
- 8 Z 12. prosince 2018.